

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้
ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกิดถี่ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

โดย

อาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย

นางแสงหล้า สุธะราช และคณะ

มกราคม 2560

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
และมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ยะ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

โดย

อาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย	หัวหน้าโครงการ
นางแสงหล้า สุธะราช	หัวหน้าโครงการ
อาจารย์ฉัตรนันทน์ คำวรรณะ	ทีมวิจัย
นายรักษันรินทร์ แก้วมีศรี	ทีมวิจัย
นางสาวจิรัฐกานดา จันทิ	ทีมวิจัย
นางสาวรุ่งนภา สอนิ	ทีมวิจัย
นางวรวิมล ปันสุวรรณ	ทีมวิจัย
นางเพ็ญพิศ เกาคำ	ทีมวิจัย
นางเครือวัลย์ เกษธรรม	ทีมวิจัย
นายสว่าง ประรินทร์วงศ์	ทีมวิจัย
นางอานวย เชื้อนคำ	ทีมวิจัย
นางศรีนวล บุญลพ	ทีมวิจัย
นายอรุณ ศรีผัด	ทีมวิจัย
นางยุพิน หินใส	ทีมวิจัย
นายอินทร สุดใจ	ทีมวิจัย
นางไพรินทร์ ในอารีย์	ทีมวิจัย
ร.ต.ธนิก มัสนิท	ทีมวิจัย
นายปิ่น มัสนิท	ทีมวิจัย
นางแสงจันทร์ ฟองฤทธิ์	ทีมวิจัย
นางทัศนีย์ หน่อทิม	ทีมวิจัย

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
และมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป” กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อ ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมใน กระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็น รูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงอยู่ที่ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้ งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้อง อาศัย “เวที” (การประชุม เสวนา พุดคุยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิกอบต. กรรมการสหกรณ์ ข้าราชการ หรือกลุ่มคนอื่นๆ เข้ามาร่วมหา ร่วมใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความ น่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “วิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ “ถอด” กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้ แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่นๆ หรือพื้นที่อื่นๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้น กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทาง วิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวตนท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งแก้ไข ปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระเบียบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่ เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการ ดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงาน ด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงาน เป็นปัญหาที่สร้างความ หนักใจให้แก่นักวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว.ฝ่าย วิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัย ให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการ นำเสนองานออกมาในรูปแบบที่นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการ

มากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยให้มีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัย สู่อการเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น อาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

Agricultural management in the city : The Pattern of Study Centre of Sufficiency
Economy According to His Majesty's Initiative, Baan Pa-Hget-Tee T.Hnongpueng
A.Sarapee Chiang Mai.

นุชจรี ศรีอุปโย

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต 2) เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาของชุมชน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ 4) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ตตี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยเน้นงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) กับกระบวนการบริหารจัดการเทคนิค POLC ประชากรในการวิจัยชุมชนบ้านป่าเกี๊ตตี้ ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 304 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 726 คน โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักคือทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัย เทศบาล และชุมชน 20 คน เป้าหมายรองคือคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ 24 คน (จาก 8 หมู่บ้าน) และภาคีเครือข่าย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ที่กำหนดไว้ดังนี้ 1) เป็นพื้นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) เป็นพื้นที่มีกลุ่มคนสนใจและเป็นแนวร่วมในการขับเคลื่อนงาน

จากการศึกษาข้อมูล พบว่าจากการนำเครื่องมือศึกษาบริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต ที่เปลี่ยนไปสามารถวางแผนกิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนได้โดยจัดทำโครงการบ้านดินสานรัก พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน และปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล เพื่อทำโครงการตามหลักเทคนิค POLC จนเกิดความเข้มแข็งในชุมชน

ด้านองค์ความรู้และภูมิปัญญาของชุมชน มีปราชญ์ชุมชนที่มีบทบาทในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการเกษตรที่โดดเด่นสามารถเป็นฐานการเรียนรู้ให้กับคนทั้งในและนอกชุมชนได้เกิดเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่กระจายอยู่ในบ้านป่าเกี๊ตตี้เป็นต้นทุนทางสังคมที่มีศักยภาพและยั่งยืนต่อไป

โดยมีปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศูนย์การเรียนรู้คือ 1) การร่วมคิดร่วมทำแบบพันธมิตรและหุ้นส่วน 2) เกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 3) เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและเกิดผลงานวิชาการ 4) เกิดผลกระทบต่องานที่ประเมินได้

รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ตตี้ แนวทางการทำตลาดในรูปแบบของเกษตรในเมือง 1) การจำหน่ายสินค้าในรูปแบบอื่นๆ เช่น ชุดทดลองปลูกผักสวนครัว (เหมาะกับครัวเรือนที่ไม่มีพื้นที่เพาะปลูก) จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้านที่หายาก 2. ทำตลาดแบบขายตรงจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภคโดยสร้างสื่อกลางในการซื้อ-ขาย ไลน์กลุ่ม “สวนผักบ้านป่าเกี๊ตตี้” แอดไลน์

ซื้อขายตรง ผักดี มีคุณภาพจากสวน 3) เป็นคู่ค้ากับร้านขายอาหารตามสั่งในชุมชน เนื่องจากคนในชุมชนนิยมนำอาหารนอกบ้านมากขึ้น โดยนำสรุปผลสำรวจปริมาณใช้ผักของร้านมาให้เกษตรกรผู้ปลูกผักปลูกและขายให้ตรงกับความต้องการของตลาด 4) ส่งเสริมให้คนในชุมชนหันมาใส่ใจสุขภาพรับประทานผักจากแหล่งที่ปลอดภัยเชื่อถือได้

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารจัดการ, เกษตรในเมือง, เศรษฐกิจพอเพียง, ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเก๋ตี่

คำนำ

โครงการวิจัย “รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ยะ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่” ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ ให้ดำเนินงานโครงการเป็นระยะเวลา 18 เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2558 – 31 มกราคม 2560 ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยศึกษาบริบทของชุมชน องค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญา ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการ รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์ โดยนำกระบวนการบริหารจัดการเทคนิค POLC มาใช้เป็นทฤษฎีในเชิงวิชาการร่วมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาร่วมวางแผนในทุกขั้นตอนและกระบวนการมีส่วนร่วมเข้ามาวิเคราะห์จนเกิดเป็นรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับกลุ่ม การดำเนินงานในระยะแรกเป็นช่วงของการสำรวจพื้นที่ การค้นหาประเด็นมาพัฒนา และการร่วมกันวางแผนการดำเนินการ สิ่งสำคัญที่สุดของนักวิจัยคือได้เรียนรู้ไปพร้อมกับชุมชนอันนำไปสู่การทำกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกัน

ท้ายนี้ทางผู้วิจัยขอขอบคุณชุมชนป่าเกี๊ยะ กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ที่เป็นทั้งกำลังกายกำลังใจสนับสนุนให้งานโครงการนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

คณะผู้วิจัย

มกราคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน	ก
บทคัดย่อ	ค
คำนำ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
หลักการและเหตุผล	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
บริบทชุมชนบ้านป่าเกี๊ตถี่	6
ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ้ง	8
แนวคิดด้านการจัดการและเทคนิค POLC	10
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	22
แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
กรอบแนวคิดการวิจัย	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานวิจัย	28
กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานวิจัย	28
ขอบเขตของการศึกษา	29
ประเภทของข้อมูล	29
วิธีการทำวิจัย	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
กระบวนการดำเนินงานวิจัย	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	
บริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต	73
องค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาของชุมชน	80
ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้	116
รูปแบบการบริหารการจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ย	133
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	149
อภิปรายผล	156
ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย	157
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	157
บรรณานุกรม	158
ภาคผนวก	160

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	สรุปการวางแผนเพื่อสำรวจแผนที่เดินดิน	44
2	ตารางสรุปการแบ่งหน้าที่ตามความถนัด	49
3	สรุปผลรายได้และรายจ่ายในการวิเคราะห์โองชีวิตของชุมชน	79
4	ปราชญ์ชุมชนด้านการเกษตรและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	115
5	สรุปการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของตัวแทนในแต่ละกิจกรรม	122
6	แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้นำกิจกรรมของชุมชน	123
7	แสดงการควบคุมโดยผลงานในแต่ละช่วงเวลา	125
8	งบประมาณสรุป 3 กิจกรรม (สนับสนุนโดยเทศบาลต.หนองผึ้ง)	126
9	การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ด้านเกษตรบนพื้นที่ๆแตกต่าง	127
10	ปัจจัยความสำเร็จจากปัจจัยภายในของศูนย์การเรียนรู้อื่นเปรียบเทียบกับศูนย์การเรียนรู้ฯ	128
11	ปัจจัยความสำเร็จจากปัจจัยภายนอกของศูนย์การเรียนรู้อื่นเปรียบเทียบกับศูนย์การเรียนรู้ ต.หนองผึ้ง	129
12	แสดงข้อมูลทั่วไปสำรวจปริมาณการใช้ผักร้านอาหารตามสั่งในเขตตำบลหนองผึ้ง	134
13	แสดงข้อมูล 15 อันดับปริมาณการใช้ผักของร้านทั้งหมดต่อวัน	140
14	การให้ความสำคัญและความโดดเด่นของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละด้าน	150

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	แผนที่อาณาเขตและที่ตั้งบ้านป่าเกี๊ตถี่	7
2	กิจกรรมหลักในการจัดการ	11
3	กรอบแนวคิด	27
4	การลงพื้นที่พัฒนาโจทย์วิจัย 28 ม.ค.58	36
5	การลงพื้นที่สำรวจศูนย์การศึกษาการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ	36
6	การลงพื้นที่ 14 กุมภาพันธ์ 2558	39
7	การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ	42
8	การเยี่ยมชมศูนย์ปฏิบัติการศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเกี๊ตถี่	43
9	การสำรวจข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่	47
10	โครงสร้างองค์กรศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเกี๊ตถี่	50
11	การวิเคราะห์ SWOT ประเมินศักยภาพของกลุ่มและปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์	51
12	การเพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	54
13	เพิ่มความรู้และทักษะในด้านการเกษตร	56
14	การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาเครือข่าย	58
15	ศึกษาดูงานศูนย์การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ	60
16	วางแผนการดำเนินงาน และรูปแบบการบริหารจัดการระยะที่ 2	62
17	แนวคิดนำแผนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้มาทดลองใช้	63
18	การจัดกิจกรรมบ้านดินสานรัก	65
19	การจัดกิจกรรมบ้านดินสานรักโดยมีการนำปราชญ์ชุมชนมาให้ความรู้ด้านทักษะเพิ่มเติม	65
20	การจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน	65
21	การจัดกิจกรรม“ปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล”ในวันแม่ 12 สิงหาคม	66
22	การสรุปผลและนำแผนการบริหารจัดการมาปรับปรุง	67
23	การจัดเวทีถอดบทเรียน	69
24	สรุปงานก่อนปิดโครงการ	70
25	วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน	72

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ		หน้า
26	แผนที่แสดงที่ตั้งหมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตถี่ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	73
27	การสรุปผลตามลำดับเรื่องราว	77
28	การวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันโดยจัดทำปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร	80
29	ปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร	81
30	ภาพแสดงปราชญ์ชุมชนและสถานที่สำคัญหมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตถี่	83
31	โรงเรียนวชิราลัย เชียงใหม่	84
32	ห้างหุ้นส่วนจำกัดฟาร์มผึ้งพัฒนกิจ	85
33	ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตถี่	86
34	ธรณีสัณฐานบ้านปันเจียง	87
35	บริษัท อีสต์ ทูเวสต์ จำกัด	88
36	หมู่บ้าน Happy View	89
37	The Twenty Resort	90
38	นาง แสงจันทร์ พองฤทธิ์	91
39	นายบุญเลื่อน สุธะราช	92
40	นางแสงหล้า สุธะราช (ผู้ใหญ่บ้านป่าเกี๊ตถี่)	93
41	นายจรัญ เกาคำ	95
42	นางทัศนีย์ หน่อทิม	96
43	นายสว่าง ประรินทร์วงศ์	98
44	นายประกิตต์ โกสุรัตน์	100
45	นางวรวลัญช์ ปัญสุวรรณ	102
46	นางสมศรี ดวงสว่าง	103
47	นายสมศักดิ์ สุตา	104
48	ร.ต.ธนิก มัสนิท	105
49	นางศรีนวล บุญลพ	107
50	นายอินทร สุดใจ	108
51	นายอรุณ ศรีผัด	109
52	นางอำนวย เชื้อนคำ	110
53	นายปัญญา นทีศิริกานต์	111

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ		หน้า
54	จ.ส.อ.นำพล ปันจुติ	113
55	แสดงแนวคิดการนำต้นทุนทางสังคม	114
56	แสดงเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน	116
57	แสดงขั้นตอนในการทำโครงการเพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการ ศูนย์การเรียนรู้	117
58	วิทยาการคุณโจน จันได ได้บรรยายพร้อมนำชมสถานที่	118
59	การศึกษาดูงานร่วมกัน ณ ไร่พันพรรณ	119
60	กระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมของชุมชน	119
61	การนำเสนอความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อวางแผนการทำงานร่วมกัน	119
62	แสดงการเรียนรู้และทำงานร่วมกัน	131
63	แสดงข้อมูลแหล่งซื้อผักจากร้านอาหารตามสั่ง	138
64	แสดงข้อมูลแสดงข้อมูล 15 อันดับปริมาณการใช้ผักของร้านทั้งหมดต่อวัน	141
65	ทีมวิจัย เกษตรกร และผู้สนใจเข้าร่วมรับฟังการวิจัยปริมาณการใช้ผัก ร้านอาหารตามสั่งในเขตตำบลหนองผึ่งทั้งหมด	142
66	ปราชญ์ชุมชนด้านการเกษตรและผู้ที่มีสนใจร่วมเป็นวิทยากรและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านการเกษตร	143
67	แสดงสื่อเฟสบุ๊กเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารและกิจกรรม	145
68	แสดงไลน์ของกลุ่มเกษตรกรในเมืองกับชุมชน	145
69	ช่องทางการตลาดทางไลน์สู่กลุ่มผู้บริโภคโดยตรง	147
70	โครงสร้างองค์กรแบบโครงการศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตี่	153

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปิยะพงษ์ บุษบงก์ (2556) เกษตรในเมืองกับนโยบายสาธารณะจากการคาดการณ์ของหน่วยงานสำคัญทางด้านการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ของสหประชาชาติ (UN Habitat) พบว่าประชากรโลกที่อาศัยอยู่ในเมืองจะเพิ่มจาก 3.3 สิบล้านคนในปี 2007 เป็น 6.4 สิบล้านคนภายในปี 2050 โดยคาดว่าภายในปี 2030 จะมีประชากรที่อยู่ในเมืองคิดเป็น 60 เปอร์เซ็นต์ จากประชากรโลกทั้งหมดเลยทีเดียวและจะเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ซึ่งจากประสบการณ์ทั้งของประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาหลายแห่งพบว่า เกษตรในเมืองมีบทบาทสำคัญในการช่วยบรรเทา และแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้อย่างดี สำหรับบทบาทความสำคัญของเกษตรในเมืองสามารถแบ่งออกได้หลายมิติด้วยกันดังนี้ 1. เกษตรในเมืองช่วยสร้างความมั่นคงทางอาหาร 2.เป็นแหล่งสำรองอาหารในยามฉุกเฉิน 3.ลดรายจ่าย สร้างงานและสร้างรายได้ให้กับครอบครัว 4.ช่วยสร้างพื้นที่สีเขียว ลดโลกร้อน และลดการใช้พลังงาน 5.รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ 6.ลดระยะทางในการขนส่งอาหาร และลดพลังงานในการเก็บรักษา 7.ลดขยะและทำให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 8.สร้างความสัมพันธ์ในสังคม 9.สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ในหลายประเทศ เกษตรในเมืองได้รับการยอมรับและถูกผนวกเข้าเป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญในการพัฒนาเมืองเลยทีเดียว โดยมองว่าเกษตรในเมืองเป็นส่วนหนึ่งของระบบเมืองโดยเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ในที่ดิน การจัดการของเสีย การจัดการมลภาวะ การใช้พลังงาน การพัฒนาภูมิทัศน์ และการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของเมืองในบางประเทศขับเคลื่อนเรื่องเกษตรในเมืองเพื่อสร้างห่วงโซ่อาหารที่เป็นธรรมของคนเมืองทั้งในเรื่องการผลิต การขนส่ง การตลาดและการบริโภค ซึ่งได้รับความไม่เป็นธรรมจากระบบการค้าอาหารสมัยใหม่ ที่มักตกอยู่ในอำนาจของบริษัทขนาดใหญ่ รวมถึงการขับเคลื่อนเรื่องเกษตรในเมืองเพื่อยกระดับอธิปไตยด้านอาหาร โดยใส่ใจเป็นพิเศษต่อสิทธิในการเข้าถึงอาหารของกลุ่มคนจนเมืองและกลุ่มชายขอบ อาจกล่าวได้ว่าเรื่องการปลูกผักหรือการทำเกษตรในเมือง ไม่เพียงมีบทบาทสำคัญในเรื่องการสร้างระบบอาหารที่ปลอดภัย มีคุณภาพ และเป็นธรรมเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาทั้งเรื่องของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนสุขภาพของคนเมืองอย่างมากด้วยเช่นกัน

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนบ้านป่าเกี๊ยที่มีความน่าสนใจตรงที่เป็น “เกษตรในเมือง” เนื่องจากพื้นที่โดยสภาพแวดล้อมเป็นเมืองทั้งหมดมีเพียงบ้านป่าเกี๊ยที่ไม่ติดถนนใหญ่ อีกทั้งประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักเพียงชุมชนเดียวจากทั้งหมด 8 หมู่บ้านใน ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหนองผึ้งเหนือ หมู่ที่ 2 บ้านเชียงแสน หมู่ที่ 3 บ้านดอนจั่น หมู่ที่ 4 บ้านหนองผึ้งใต้ หมู่ที่ 5 บ้านป่าแคโยง หมู่ที่ 6 บ้านกองทราย หมู่ที่ 7 บ้านป่าเกี๊ย

หมู่ที่ 8 บ้านสันคือ โดยมีศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านป่าเกดถี ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการจัดตั้งขึ้นมากมายเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้ที่สนใจ แต่การบริหารจัดการของศูนย์การเรียนรู้นั้นมีหลากหลาย อาทิ บริหารจัดการโดยภาครัฐ บริหารจัดการโดยภาคเอกชน มีเพียงส่วนน้อยที่บริหารจัดการโดยคนในชุมชนเอง จึงเป็นคำถามที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ว่าเหตุใดชุมชนจึงไม่สนใจเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับพัฒนาชุมชน ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ และตัวแทนชุมชนนั้น จึงทราบว่า ศูนย์การเรียนรู้นั้นเดิมมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อนให้มีกิจกรรมอยู่แต่เนื่องด้วยการชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการ อีกทั้งผู้ที่อยู่ในภาครัฐมีจำนวนคนที่จำกัด หากเป็นภูมิปัญญาด้านการเกษตรของชุมชนความรู้ความสามารถของคนในชุมชนก็มีมากกว่าที่ภาครัฐจะเข้าไปแนะนำส่งเสริมจึงต้องมีการ บูรณาการความร่วมมือกันเพื่อให้เห็นผลเป็นรูปธรรมชัดเจน

บ้านป่าเกดถี หมู่ 7 หรือบ้านพระนอนป่าเกดถี ก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. 2351 มีพื้นที่ประมาณ 300 กว่าไร่จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 304 หลังคา จำนวนประชากรแยกเป็นชาย จำนวน 399 คน หญิง จำนวน 387 คน รวม 726 คน อาชีพหลักของประชากรในหมู่บ้านคือประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพรอง ประกอบอาชีพรับจ้าง เป้าหมายการพัฒนาของหมู่ที่ 7 บ้านป่าเกดถี เป็นหมู่บ้านที่พึ่งพาตนเองได้โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีวิสัยทัศน์การพัฒนาของบ้านป่าเกดถีว่า “หมู่ที่ 7 บ้านป่าเกดถี เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการเกษตร ที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสามัคคี ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และความพอเพียง มุ่งเน้นการพัฒนาชีวิตรากหญ้า ให้มีคุณค่าถึงลูกหลาน” (แผนแม่บทชุมชนบ้านป่าเกดถี เทศบาลตำบลหนองผึ่ง, 1 มกราคม 2558) บ้านป่าเกดถี ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ เป็นชุมชนแห่งเดียวที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลักมีการน้อมนำพระราชดำริการพัฒนาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติ หมู่บ้านอื่นๆ จะเป็นสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบทมีหมู่บ้านจัดสรรเข้ามาเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิถีชีวิต สังคมและเศรษฐกิจ อย่างเห็นได้ชัดในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาไม่ว่าจะเป็นปัญหาครอบครัว ทายาทในการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมการใช้ชีวิตที่ต่างคนต่างอยู่ขาดการปฏิสัมพันธ์และเกื้อกูลกัน จะเห็นได้จากเทศบาลตำบลหนองผึ่ง อำเภอสารภีได้เล็งเห็นความสำคัญอีกทั้งยังได้นำปรัชญาดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับชุมชนท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี 2557 - 2559เทศบาลตำบลหนองผึ่ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่, 5 มิถุนายน 2556)

อีกทั้งสืบเนื่องจากเทศบาลตำบลหนองผึ่งมีนโยบายที่จะพัฒนาพื้นที่ให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน (โครงการหนองผึ่งตำบลสุขภาวะ) ซึ่งความยั่งยืนจะเน้นการพัฒนาที่สร้างความสมดุลใน

ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่เทศบาลตำบลหนองผึ้งได้ยึดถือในการพัฒนามาโดยตลอด ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลหนองผึ้ง ได้ริเริ่มโครงการ ในปี พ.ศ. 2557 โดยมีพื้นที่ของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง จำนวน 10 ไร่ บริเวณบ้านป่าเก็ดถี่ หมู่ที่ 7 ตำบลหนองผึ้ง โดยมีนโยบายที่จะนำพื้นที่ดังกล่าวมาพัฒนาปรับปรุงเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลหนองผึ้ง (แผนงานเสริมสร้างการเรียนรู้การพัฒนาภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, 2558)

จากข้อมูลดังกล่าวเบื้องต้นจึงมีสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของชุมชนบ้านป่าเก็ดถี่ทั้งหมด 4 ครั้ง จึงทำให้ทราบความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในเบื้องต้นว่าบ้านป่าเก็ดถี่มีความเป็นอัตลักษณ์ด้านความเป็นชุมชนเกษตรกรรม แต่ที่ผ่านมามีคนต่างทำการเกษตรจึงทำให้ไม่สามารถต่อราคาทางการตลาดกับพ่อค้าคนกลางได้ ชุมชนจึงต้องการรวมตัวกันเพื่อความเข้มแข็งผ่านการรวมกลุ่มโดยมีตัวเชื่อมคือศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ้ง ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านป่าเก็ดถี่ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอันจะทำให้ชุมชนเกิดความร่วมมือร่วมใจและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยมีพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ้งเป็นพื้นที่หลัก โดยการลงพื้นที่ในครั้งนี้พบว่าผู้สูงอายุเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ได้อันเนื่องมาจากผู้สูงอายุมีภูมิปัญญาที่สามารถนำมาถ่ายทอดให้กับคนในชุมชน อีกทั้งสังคมผู้สูงอายุนบ้านป่าเก็ดถี่มีจำนวน 165 คน จากประชากรทั้งหมด 726 คนคิดเป็นร้อยละ 22.73 ผู้สูงอายุส่วนมากไม่ได้ทำงานจึงเป็นโอกาสที่จะนำกิจกรรมเข้ามาลดปัญหาการว่างงานของผู้สูงอายุ และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

โครงการนี้จะเป็นการนำความเป็นอัตลักษณ์ด้านความเป็นชุมชนเกษตรโดยมีชุมชนบ้านป่าเก็ดถี่ เป็นผู้ขับเคลื่อนโครงการ มีสกว. ม.ฟาร์อีสเทอร์น และเทศบาลตำบลหนองผึ้ง เป็นเครือข่ายโดยนำความรู้ความสามารถของแต่ละกลุ่มองค์กรมาร่วมพัฒนาโครงการ โดยอาศัยรูปแบบการบริหารจัดการ และกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองรวมถึงองค์ความรู้ที่ได้จากการมีส่วนร่วมจากการบริหารจัดการร่วมกัน

คำถามหลักของการวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ ควรเป็นอย่างไร

คำถามถ่วงรองของการวิจัย

1. บริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตเป็นอย่างไร
2. องค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาของชุมชนมีอะไรบ้าง
3. ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ มีอะไรบ้าง
4. รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง บ้านป่าเกี๊ตตี้ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต
2. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาของชุมชน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้
4. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ตตี้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลเชิงวิจัย

1. บริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต
2. องค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาของชุมชน
3. ได้ความรู้เรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้
4. ได้รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ตตี้

ผลเชิงการพัฒนา

1. เกิดสำนึกรักบ้านเกิดของตนเอง มีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งภายในชุมชน
2. ชุมชนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้การทำงานร่วมกันไปพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้เกิดรายได้แก่ชุมชนต่อไป
3. ชุมชนได้แนวคิดจากกิจกรรมในการวิจัยและมีส่วนร่วมนำไปต่อยอดทำกิจกรรมหรืองานวิจัยอันเป็นประโยชน์แก่ชุมชนในภายภาคหน้า

นิยามคำศัพท์

รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่กำหนดขึ้นโดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานจากทรัพยากรภายในกลุ่ม และโครงสร้างที่ใช้เป็นหลักหรือแนวปฏิบัติซึ่งเป็นที่ยอมรับของบุคคลหรือสมาชิกในกลุ่ม

การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุม โดยสมาชิกในองค์กรในทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพ

เกษตรในเมือง หมายถึง ชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักตั้งอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของเมืองใหญ่ มีการขับเคลื่อนเรื่องเกษตรเพื่อเป็นห่วงโซ่อาหาร ลดรายจ่าย สร้างงานและสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล โดยสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกโดยอาศัยความรู้และความระมัดระวังโดยการนำวิชาการต่างๆมาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ยะ หมายถึง สถานที่สร้างความสัมพันธ์ของชุมชนในสังคมด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบโดยเน้นการเกษตรเป็นหลัก

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเก๋ตี่ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่” มีแนวคิดและทฤษฎีในการศึกษาดังนี้

1. บริบทชุมชนบ้านป่าเก๋ตี่
2. ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
3. แนวคิดด้านการจัดการและเทคนิค POLC
4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
5. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวความคิด

1. บริบทชุมชน

บ้านป่าเก๋ตี่เป็นชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักบริเวณที่ตั้งล้อมรอบไปด้วยความเจริญของอ.สารภี โดยที่บ้านป่าเก๋ตี่ไม่ได้ติดถนนหลักใดๆ ทั้งสิ้น

โดยพื้นที่อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ 2 กิโลเมตร จากเทศบาลตำบลหนองผึ้งประมาณ 1.5 กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้านประมาณ 300 ไร่

มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อหมู่บ้านกุ้เสือ	หมู่ 1	ต. ยางเนิ้ง	อ. สารภี
ทิศใต้	ติดต่อหมู่บ้านดอนแก้ว	หมู่ 5	ต. ดอนแก้ว	อ. สารภี
ทิศตะวันตก	ติดต่อหมู่บ้านเวฬุวัน	หมู่ 2	ต.ยางเนิ้ง	อ. สารภี
ทิศตะวันออก	ติดต่อหมู่บ้านบวกรกใต้	หมู่ 9	ต. ท่าวังตาล	อ. สารภี

บ้านป่าเกี๊ยะ ต.หนองผึ้ง มีประชากรทั้งหมด 726 คน แยกเป็นประชากรชายจำนวน 399 คน ประชากรหญิงจำนวน 387 คน และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 304 ครัวเรือน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีบางส่วนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง

ถนนเข้าสู่หมู่บ้านถนนลาดยาง 2 กิโลเมตร ถนนคอนกรีต 5 กิโลเมตร ถนนลูกรัง 1 กิโลเมตร ไฟฟ้า จำนวน 304 ครัวเรือน แหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สามารถใช้งานได้ ประกอบด้วยบ่อน้ำบาดาล 90 แห่ง ประปาหมู่บ้าน 1 แห่ง

สภาพทางสังคม มีวัดชื่อ วัดปิ่นเจียง (วัดร้าง) และ หอกระจายข่าว จำนวน 1 แห่ง ประเพณี และวัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน มีดังนี้ งานรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ งานปีใหม่เมือง ประเพณีตานก๋วยสลาก ประเพณียี่เป็ง การทำบุญวันเข้าพรรษา และทำบุญทอดกฐิน

ชุมชนมีการดำเนินงานในหมู่บ้านกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วย

- 1.กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ปลุกพืชผักสวนครัว
- 2.กลุ่มอาชีพเลี้ยงกบ เลี้ยงปลา
- 3.กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไย

กองทุนชุมชนประกอบด้วย

- 1.กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ชื่อ กองทุนหมู่บ้านป่าเก็ดดี
2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ชื่อ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าเก็ดดี
- 3.กองทุนผู้สูงอายุ
- 4.กองทุน อสม.บ้านป่าเก็ดดี
- 5.กองทุนกลุ่มแม่บ้าน
- 6.กองทุนน้ำประปา

(แผนแม่บทชุมชนบ้านป่าเก็ดดี เทศบาลตำบลหนองผึ่ง, 1 มกราคม 2558)

2. ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ่ง เทศบาลตำบลหนองผึ่ง อำเภอสарกั จังหวัดเชียงใหม่

รักษันรินทร์ แก้วมีศรี (2558) ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ่ง เทศบาลตำบลหนองผึ่ง อำเภอสарกั จังหวัดเชียงใหม่ จัดทำโดยแผนงาน เสริมสร้างการเรียนรู้การพัฒนาภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการจัดตั้งตามหลักการและเหตุผล จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม อันมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นกระแสหลักส่งผลต่อการพัฒนาทางด้านสังคม การเมือง การปกครองเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการพัฒนาความเจริญด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ทำให้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนที่เน้นการตอบสนองกระแสบริโภคนิยม ขาดการพัฒนาทางด้านจิตใจ ให้รู้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น การอยู่แบบตัวใครตัวมันขาดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันชุมชน และหวังพึ่งพิงการช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก ทั้งภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ขาดหลักการพึ่งตนเองอย่างที่เคยเป็นมาในอดีต จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงจำเป็นต้องน้อมนำพระราชดำริการพัฒนาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานให้กับสังคมไทย โดยนำมาส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง ให้เห็นและปฏิบัติได้ผลจริงอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการฟื้นฟูคุณธรรม จริยธรรม หรือภูมิปัญญาที่เคยมีอยู่คู่สังคมไทยให้กลับคืนมา เป็นสังคม/ชุมชนที่มีความอบอุ่น เอื้ออาทรและพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนในที่สุด เทศบาลตำบลหนองผึ่งจึงได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ่งขึ้น ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของประชาชนทั้งในและนอกชุมชน

จากสถานการณ์และสภาพปัญหาของชุมชน ท้องถื่นดังกล่าวมาแล้วนั้น เทศบาลตำบลหนองผึ้ง จึงมีนโยบายที่จะพัฒนาพื้นที่ให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน (โครงการหนองผึ้งตำบลสุขภาวะ) ซึ่งความยั่งยืนจะเน้นการพัฒนาที่สร้างความสมดุลในชุมชน ท้องถื่น ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่เทศบาลตำบลหนองผึ้งได้ยึดถือในการพัฒนาโดยตลอด ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลหนองผึ้งได้ริเริ่มโครงการ ในปี พ.ศ. 2557 โดยมีพื้นที่ของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง จำนวน 10 ไร่ บริเวณบ้านป่าเก็ดถี่ หมู่ที่ 7 ตำบลหนองผึ้ง โดยมีนโยบายที่จะนำพื้นที่ดังกล่าวมาพัฒนาปรับปรุงเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลหนองผึ้ง

วัตถุประสงค์การดำเนินงาน

- 1) เพื่อพัฒนาพื้นที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนทางด้านเกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ พลังงานทดแทนและการปศุสัตว์ โดยมีแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานการเรียนรู้
- 2) เพื่อพัฒนาและสร้างเครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่ให้มีความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ พลังงานทดแทนการปศุสัตว์ โดยมีแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานการเรียนรู้
- 3) เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ ยั่งยืน ภายใต้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน
- 4) ส่งเสริมให้เกิดครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นในพื้นที่ตำบลหนองผึ้ง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรเครือข่ายที่อยู่ในและนอกพื้นที่

หลักการดำเนินงานของศูนย์

- แบ่งปัน / เอื้อเฟื้อเกื้อกูล
- ร่วมมือกัน / การเป็นหุ้นส่วน
- ความร่วมมือหลายหน่วยงาน
- เชิดชูเกษตรอินทรีย์ วิถีพุทธ
- สร้างเครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่

เป้าหมายการเรียนรู้และพัฒนา

1. ชุมชนอยู่ดีมีสุข สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน
2. ศูนย์การเรียนรู้อยู่ในชุมชน
3. ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
4. แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
5. คลังอาหารของชุมชน ท้องถื่น

กระบวนการเรียนรู้ยึดหลักอริยสัจ/เศรษฐกิจพอเพียง

1. ศึกษาปัญหาตามต้องการ (พอประมาณ)
2. ศึกษาสาเหตุปัญหา (มีเหตุผล)
3. กำหนดทางแก้/มีเหตุผล/แผนฯ
4. การแก้ไขปัญหา ภูมิคุ้มกันที่ดี การเรียน/ปฏิบัติจริง

หลักการจัดกิจกรรม

1. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เอาชุมชนเป็นฐานการพัฒนา
3. เอาวิถีชีวิตเป็นโจทย์/เนื้อหา
4. เรียนรู้/ปฏิบัติจริง/ใช้ได้จริง
5. บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้กับวิถีชีวิต
6. ยึดหลักร่วมคิด/ตัดสินใจ/เรียนรู้/ปฏิบัติจริง/รับผลประโยชน์/ประเมินผล/ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
7. ภาคีเครือข่ายร่วม/ส่งเสริม
8. ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง

3. แนวคิดด้านการจัดการและเทคนิค POLC

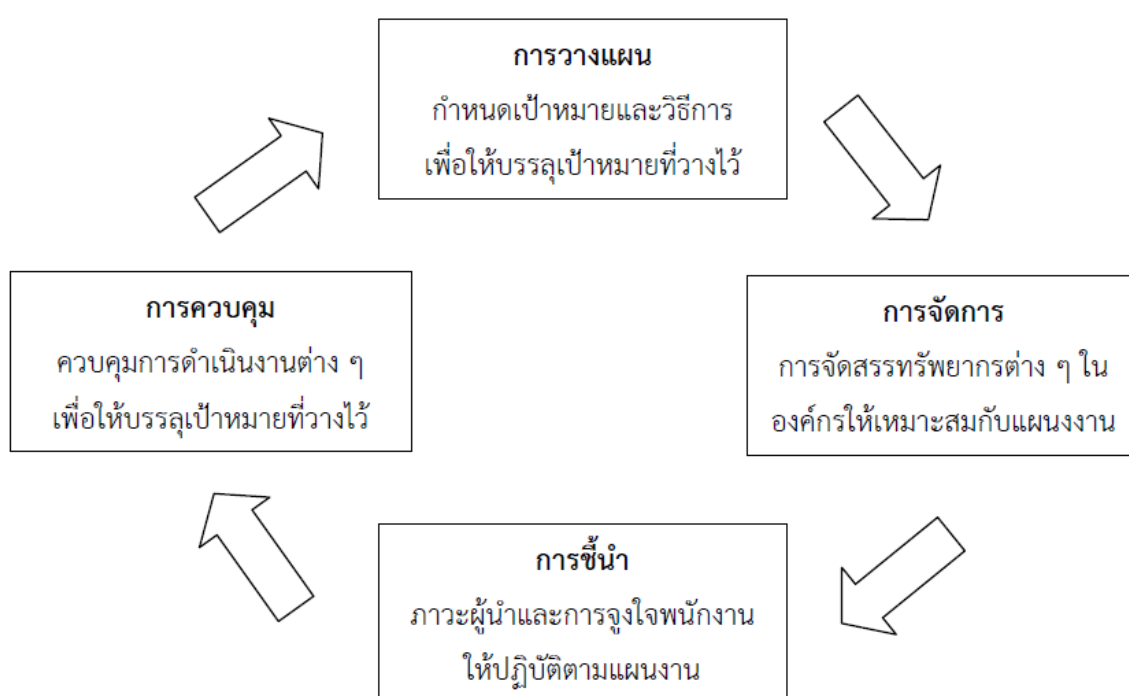
สมยศ นาวิการ (2536) กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการว่าเป็นกิจกรรมของการบริหารที่สำคัญ 4 อย่าง คือ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม รูปแบบของการบริหารดังกล่าวนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นเมื่อประมาณปลายศตวรรษที่สิบเก้า

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2543) กล่าวไว้ว่า “การบริหาร” (Administration) และ “การจัดการ” (Management) มีความหมายแตกต่างกันเล็กน้อย โดยการบริหารจะสนใจและสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายไปลงมือปฏิบัติ นักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่าการบริหารใช้ในภาครัฐ ส่วนการจัดการใช้ในภาคเอกชน อย่างไรก็ตามในตำราหรือหนังสือส่วนใหญ่ทั้ง 2 คำนี้มีความหมายไม่แตกต่างกันสามารถใช้แทนกันได้และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545) กล่าวไว้ว่า ความหมายของคำว่า “การบริหารจัดการ” และ “การจัดการ” ได้ดังนี้ การบริหาร (Administration) จะใช้ในการบริหารระดับสูงโดยเน้นที่การกำหนดนโยบายที่สำคัญและการกำหนดแผนของผู้บริหารระดับสูงเป็นค่านิยมใช้ในการบริหารรัฐกิจ (Public Administration) หรือใช้ในหน่วยงานราชการ และคำว่า “ผู้บริหาร” (Administrator) จะหมายถึง ผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์กรของรัฐ หรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังกำไร ส่วนการจัดการ (Management) จะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย (แผนที่วางไว้) ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ (Business management) ส่วนคำว่า “ผู้จัดการ” (Manager) จะหมายถึงบุคคลในองค์กรซึ่ง

ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจการงานอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์กร

ดริคเกอร์ (Druck, 2006 อ้างใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2550) กล่าวไว้ว่า การจัดการ หมายถึง การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรผ่านกิจกรรมต่างๆทางการจัดการ ซึ่งรวมถึงกิจกรรม 4 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การชี้นำ และการควบคุมองค์กร นอกจากนี้กิจกรรมการจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การตัดสินใจในการบริหารจัดการ การจัดการเชิงกลยุทธ์ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การบริหารกลุ่มและการจัดการในสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กิจกรรมหลักในการจัดการ

การบริหารงานโดยใช้กระบวนการ POLC

มยุรี สมใจ (2551) การบริหารงานโดยใช้กระบวนการ POLC เสนอแนวคิดในกระบวนการจัดการดังนี้

Stoner อ้างในพวงพะยอม (2547) นักวิชาการทางการบริหารได้ศึกษาวิเคราะห์แนวความคิดและสรุปได้ว่า กระบวนการจัดการควรมีเพียง 4 ขั้นตอน คือ POLC ดังนี้

Planning = การวางแผน

Organizing = การจัดองค์การ

Leading = การนำองค์การ

Controlling = การควบคุมการทำงาน

Carroll & Gillen อ้างในวิโรจน์ สารรัตนะ (2546) หน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ POLC ประกอบไปด้วย

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย และวิธีการในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละแผนก แต่ละบุคคลไว้อย่างชัดเจน

3. การนำ (Leading) คือ ความพยายามของผู้บริหารที่จะต้องทำให้สมาชิกเกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติด้วยความเต็มใจ

4. การควบคุม (Controlling) คือ การตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติงานว่าได้เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่

Schermerhorn อ้างในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544) ระบุว่า การบริหารองค์การสมัยใหม่เป็นไปเพื่อพัฒนาประสิทธิผล (Effectiveness) และประสิทธิภาพ (Efficiency) โดยให้ความสำคัญ 4 ประการ (Four Function of Management) หรือ “POLC Model” ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การเพื่อปฏิบัติตามแผน (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม กำกับ ควบคุม (Controlling) จึงจะนำองค์การประสบความสำเร็จได้

จากการศึกษาแนวคิดรูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเก๋ตี่ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ แนวคิดการบริหารที่มีความเหมาะสมสำหรับการบริหารงานคือ แนวคิด POLC ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (Planning)

1.1 ความหมายของการวางแผน

การวางแผน เป็นกระบวนการบริหารที่มีความสำคัญมากที่ผู้มีส่วนร่วมในชุมชนทุกคนควรตระหนักทั้งนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนดำเนินงานต่างๆ ได้แก่ ทีมวิจัยซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชนที่จะมาร่วมกันเสนอแนวคิดให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันมีผู้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ดังนี้

เจ็จันท์ จงสถิตอยู่ (2530) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผนเป็นกระบวนการช่วยตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะดำเนินการและวิธีดำเนินการในอนาคตเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ภายใต้เงื่อนไขระยะเวลาและทรัพยากรเป็นกลไกเพื่อการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร ใครเป็นผู้ทำ ทำเมื่อใด และทำที่ไหน

ไพลิน ผ่องใส (2535) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการเชื่อมระหว่างสถานะปัจจุบันกับสถานะอนาคต ในการกำหนดสภาพแวดล้อมเพื่อให้ทุกคนในองค์การสามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความสำคัญของการวางแผน

การวางแผนที่ดีจะช่วยให้การดำเนินงานจะประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุด

อนันต์ เกตุวงศ์ (2543) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนว่า

1. การวางแผนเป็นหน้าที่อันดับแรกของผู้บริหาร
2. การวางแผนเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญในการเรียนรู้วิธีการ ขั้นตอนและกระบวนการทำงานก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ ช่วยให้การดำเนินงานมีความเป็นไปได้อย่างมาก
3. การวางแผน เป็นการกำหนดทิศทางความรู้สึกในเรื่องของความมุ่งหมายสำหรับให้ผู้ปฏิบัติทุกคนได้รู้ และยังเป็นกรอบในการตัดสินใจให้ปฏิบัติงาน ตัดสินใจในการแก้ปัญหา
4. การวางแผน ช่วยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมองไปในอนาคต และเห็นโอกาสที่จะแสวงประโยชน์หรือกระทำการต่างๆ ให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย และยังมองเห็นปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อที่จะป้องกัน ตลอดจนลดภาระความเสี่ยงต่างๆ ได้
5. การวางแผนจะช่วยให้การตัดสินใจเรื่องต่างๆ ไว้ล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล มีเวลามากพอที่จะใช้หลักการ ทฤษฎี แนวความคิดข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทำให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างถูกต้อง
6. การวางแผนมีส่วนช่วยให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ได้มาก ให้เป็นไปตามความต้องการหรือกล่าวได้ว่า การวางแผนเปรียบเสมือนยานพาหนะที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ
7. การวางแผนเป็นตัวนำในการพัฒนาตามหลักการของการวางแผนต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ มีเป้าหมาย มีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีการกระทำตามแผนและบังเกิดผลตามต้องการได้

1.3 ประโยชน์ของการวางแผน

1. ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต และลดความรุนแรงของปัญหา ทั้งทางด้านโครงสร้างและบริหาร เพราะการวางแผนจะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมจึงเป็นการป้องกันการดำเนินงานซ้ำซ้อน
2. ทำให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจมีความชัดเจนในการตัดสินใจและการปฏิบัติงานรวมทั้งผลงานที่จะเกิดขึ้น

3. ทำให้งานมีความเป็นไปได้ เห็นผลสำเร็จของงาน
4. การวางแผนก่อให้เกิดการประหยัด ทั้งทรัพยากรบุคคล เงิน วัตถุ และเวลาเพราะการวางแผนมีส่วนที่ทำให้มีการเลือกปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุดก่อนจะนำไปใช้
5. การวางแผนก่อให้เกิดความสะดวกและง่ายในการควบคุมการทำงานมีความร่วมมือกันมีการประสานงานกัน และมีการทำงานที่สอดคล้องกันทุกด้าน
6. ทำให้เกิดขวัญ และความรับผิดชอบสูง เพราะมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจนการแบ่งงานถูกต้อง การประสานงาน การปฏิบัติงานมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจ มั่นใจทำงานให้สำเร็จได้ดีขึ้น

1.4 องค์ประกอบของการวางแผน

Ackoff อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526) ได้จำแนกองค์ประกอบของการวางแผนไว้ 5 องค์ประกอบ คือ

1. จุดหมาย คือ ระบุวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายหลักและเป้าหมาย
2. วิธีการ คือ การเลือกนโยบาย แผน วิธีดำเนินการ และวิธีปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายหลักที่วางไว้
3. ทรัพยากร คือ กำหนดประเภทและปริมาณของทรัพยากรที่ต้องการวิธีการที่จะให้ได้มา และวิธีการจัดสรรให้แก่โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ
4. การดำเนินงาน คือ การกำหนดวิธีการตัดสินใจและวิธีการที่จะนำมาตัดสินใจเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้
5. การควบคุม คือ การกำหนดวิธีการที่จะคาดคะเนหรือตรวจสอบความผิดพลาดล้มเหลวที่จะเกิดขึ้น เพื่อหาวิธีป้องกันหรือแก้ไข ซึ่งจะต้องทำต่อเนื่องกันไป

1.5 ลักษณะของแผนที่ดี

1. มีนโยบายและวัตถุประสงค์ค่อนข้างชัดเจน แน่นนอน และเข้าใจง่าย
2. มีความสอดคล้องกับแผน ในระดับอื่น ๆ
3. มีการพิจารณานำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. มีความยืดหยุ่น สามารถที่ปรับและแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้
5. มีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา และวิธีดำเนินการควรประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ทั้งระดับนโยบาย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ และผู้ที่ได้รับผลจากแผนเพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับเพื่อรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินงาน จะได้มีความตั้งใจจริงและช่วยเหลือกันเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด
6. มีการกำหนดขั้นตอนและบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องให้ชัดเจนเพื่อมิให้เกิดความสับสนในการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ของแผน

7. มีการใช้ระบบข้อมูลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจทุกขั้นตอน

8. มีระบบการกำกับ ควบคุม ติดตามและประเมินผลของแผน เพื่อการปรับปรุงและควบคุมคุณภาพ

9. มีความเป็นไปได้และมีความพร้อมในด้านบุคลากร เทคนิควิธีการงบประมาณ (ที่มีอยู่และคาดว่าจะได้รับจริง) ระยะเวลาและระเบียบต่าง ๆ โดยแผนนั้นจะต้องใกล้เคียงกับความจริงและถือปฏิบัติได้ แผนที่วางไว้จึงจะก่อให้เกิดประโยชน์และนำมาปฏิบัติได้จริง

10. มีแผนงานและโครงการที่สอดคล้องกับแผน

1.6 ขั้นตอนกระบวนการในการวางแผน

เป็นขั้นตอนใหญ่ 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ๆ

1.1 เตรียมการ

1.2 ตั้งคณะทำงาน

1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ

1.4 วิเคราะห์สารสนเทศ

1.5 กำหนดปัญหาความต้องการและลำดับความสำคัญ กำหนดกรอบ แนวทาง
แก้ปัญหาและพัฒนา

2. จัดทำแผน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ๆ

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของแผน

2.2 กำหนดนโยบาย

2.3 กำหนดเป้าหมาย

2.4 กำหนดมาตรการ กลยุทธ์

2.5 กำหนดกรอบโครงสร้างของแผนงาน และวงเงินงบประมาณ

2.6 จัดทำรายละเอียดโครงการ

3. การนำแผนไปปฏิบัติ ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ตรวจสอบความพร้อม

3.2 การมอบหมายและกำกับงาน

3.3 การอำนวยความสะดวก

3.4 การจัดการ ฯลฯ

4. การติดตามประเมินผลแผน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย

4.1 ประเมินก่อนดำเนินงาน (วิเคราะห์แผนหรือโครงการ)

4.2 ประเมินระหว่างดำเนินการ (การติดตาม นิเทศ กำกับงาน)

4.3 ประเมินหลังดำเนินการ (ประเมินโครงการและแผนหลังสิ้นสุดแผนหรือโครงการแล้ว)

2. การจัดองค์การเพื่อปฏิบัติตามแผน (Organizing)

2.1 ความหมายขององค์การ

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540) กล่าวว่า การจัดองค์การคือ การจัดระเบียบงานภายในองค์การ โดยการแบ่งงานภายในองค์การออกเป็นกลุ่ม พร้อมทั้งกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ของแต่ละกลุ่มไว้อย่างแน่นอน ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ในหน่วยงานเพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันทำงานไปสู่จุดหมายอันเดียวกัน การจัดองค์การเป็นหน้าที่ทางการบริหารเพื่อจัดโครงสร้างงาน เป็นเครื่องมือสำหรับทุกฝ่ายร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

โดยมีกระบวนการจัดองค์การ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. พิจารณาแยกประเภทงาน จัดกลุ่มงาน และออกแบบงาน
2. คำบรรยาย ลักษณะงาน ระบุขอบเขตของงาน กำหนดความรับผิดชอบ มอบหมายงาน และมอบอำนาจหน้าที่
3. จัดวางความสัมพันธ์เพื่อจัดระเบียบการทำงานให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

2.2 ความสำคัญของการจัดองค์การ

ธงชัย สันติวงษ์ (2535) การจัดองค์การมีความสำคัญก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การ มีหลักการจัดองค์การสิ่งที่จะต้องคำนึง ดังนี้

ประโยชน์ของการจัดองค์การ

1. การจัดโครงสร้างองค์การที่ดีและเหมาะสมจะทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์และเจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ
2. ผู้ปฏิบัติงานรู้อำนาจหน้าที่และขอบข่ายการทำงานของตน ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน
3. ป้องกันการทำงานซ้ำซ้อนและขัดข้องขัดแย้งในหน้าที่การงาน เป็นการประหยัดต้นทุน

หลักการจัดองค์การ

การจัดองค์การเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่การงานบุคลากรและปัจจัยทางกายภาพต่าง ๆ ขององค์การ หลักการที่สำคัญของการจัดองค์การ คือ

1. การกำหนดหน้าที่การงาน (Function) ซึ่งหมายถึงกลุ่มของกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ลักษณะขององค์การและขนาดขององค์การด้วย
2. การแบ่งงาน (Division of Work) หมายถึงการแยกงานหรือรวมหน้าที่การงานที่มีลักษณะเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน หรือแบ่งงานตามลักษณะเฉพาะของงานแล้วมอบหมายงานนั้น ๆ

ให้แก่บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีความสามารถหรือความถนัดในการทำงานนั้น ๆ โดยตั้งหน่วยงานย่อย ขึ้นมารับผิดชอบ

3. หน่วยงานสำคัญขององค์การ ได้แก่ หน่วยงานหลัก หน่วยงานที่ปรึกษา หน่วยปฏิบัติ
4. สายการบังคับบัญชา เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้ทราบการติดต่อสื่อสาร ควบคุม และรับผิดชอบซึ่งควรมีลักษณะดังนี้จำนวนระดับชั้นแต่ละสายไม่มากเกินไป มีลักษณะชัดเจน สายงานไม่ควรกว้างเกินไป หรือซ้อนกัน
5. ช่วงการควบคุมควรมีความเหมาะสมไม่ควรกว้างหรือสั้นมากเกินไป
6. แผนภูมิขององค์การเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจโครงสร้างขององค์การ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนสายบังคับบัญชาในองค์การนั้น ๆ เช่น แผนภูมิโครงสร้างหลัก เป็นแผนภูมิแสดงหน่วยงานทั้งหมดขององค์การ แผนภูมิแสดงตัวบุคคลเป็นแผนภูมิแสดงตำแหน่ง และหน่วยงานย่อย คล้ายกับแผนภูมิโครงสร้างหลัก แต่ระบุชื่อบุคคลดำรงตำแหน่ง แผนภูมิแสดงหน้าที่การงาน เป็นแผนภูมิแสดงตำแหน่งและหน่วยงานย่อย

2.3 สิ่งที่ต้องคำนึงในการจัดองค์การ

สมคิด บางโม (2539) ระบุว่าควรประกอบด้วย

1. องค์การต้องมีเป้าหมาย นโยบาย และแผนงานในการดำเนินงานอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ร่วมงานหรือสมาชิกขององค์การทราบ ซึ่งจะทำให้การบริหารองค์การดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
2. องค์การต้องจัดให้มีศูนย์กลางในการอำนวยความสะดวก มีความรับผิดชอบและอำนวยความสะดวกโดยตรง
3. องค์การต้องระบุหน้าที่การงาน ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนให้ชัดเจนมีการแบ่งหน้าที่การงานตามความเหมาะสมตรงกับความรู้ความสามารถ
4. องค์การต้องจัดระบบการทำงานที่เหมาะสม มีเทคนิคการควบคุมงานและการประสานงานภายในองค์การ
5. องค์การต้องมีระบบติดต่อสื่อสารที่ดี มีหลักในการอำนวยความสะดวก การวินิจฉัยสั่งการที่ดี
6. องค์การต้องสามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับสภาวะการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง การปรับตัวหรือการพัฒนาองค์การจะต้องสม่ำเสมอตลอดไป

2.4 ขั้นตอนการจัดองค์การ

ขั้นที่ 1 การกำหนดรายละเอียดของงานเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายองค์การต่างๆ สร้างขึ้นมาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง งานต่างๆ ย่อมมีรายละเอียดของงานมากน้อยต่างกัน

ขั้นที่ 2 การแบ่งงานให้แต่ละคนในองค์การรับผิดชอบตามความเหมาะสมและตามความสามารถ การแบ่งงานเบื้องต้นควรเป็นการรวมกลุ่มของงานที่มีลักษณะคล้ายกันหรือสัมพันธ์กัน เป็นแผนงานแล้วจึงแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้แต่ละคนแต่ละแผนก การแบ่งงานควรให้ทุกคนได้

ทำงานตามความรู้ความสามารถได้ปฏิบัติอย่างเหมาะสมและได้รับผลตอบแทนจากงานที่ได้ปฏิบัติให้กับองค์กรด้วยความชอบธรรม

ขั้นที่ 3 การประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ละฝ่ายแต่ละแผนกควรจัดให้มีการประสานงานระหว่างแผนก

3. การนำองค์การหรือ การอำนวยการ (Leading)

วิโรจน์ สารัตนะ (2544) กล่าวว่า การนำเป็นความพยายามให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในองค์ประกอบ 4 ประการคือ การจูงใจ (Motivation) ภาวะผู้นำ (Leadership) การติดต่อสื่อสารทางการบริหาร (Managerial Communication) และการบริหารกลุ่ม (Managing Group)

3.1 การจูงใจ (Motivation)

ในการบริหารนั้น ผู้บริหารจะต้องจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานทุ่มเทแรงกายและแรงใจอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามจุดหมายขององค์การที่ตั้งไว้โดยเน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุดเท่าที่จะทำได้

มัลลิกา ต้นสอน (2544) กล่าวว่า ผู้นำและภาวะผู้นำมีความสำคัญเพราะผู้นำเป็นบุคคลสำคัญขององค์การทั้งทางด้านการตัดสินใจ กำหนดทิศทาง การแก้ปัญหา การชักจูงใจสมาชิกในองค์การในการปฏิบัติการด้วยความทุ่มเท เสียสละ และเต็มใจ เพื่อให้องค์การก้าวไปสู่เป้าหมายตามที่ต้องการ ผู้นำอาจเป็นทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งต่างก็จะใช้ภาวะผู้นำในการสร้างสรรค์คุณค่าและผลประโยชน์ขององค์การ

3.2 ภาวะผู้นำ (Leadership)

Lippitt อังใน ธงชัย สันติวงษ์ (2535) ความเป็นผู้นำ ถ้าพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา แบ่งผู้นำออกเป็น 3 แบบ

1. ผู้นำแบบเผด็จการ คือผู้นำที่เน้นถึงการบังคับบัญชาและการออกคำสั่งเป็นสำคัญ มักจะตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ จะไม่ค่อยมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา การทำงานจะสร้างบรรยากาศให้เกิดความเกรงกลัวแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ

2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย คือ ลักษณะของผู้นำ ที่ให้ความสำคัญของผู้ใต้บังคับบัญชา จะไม่นำอำนาจหน้าที่ หรือก่อให้เกิดความเกรงกลัวแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา จะเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชา แสดงความคิดเห็นและพูดคุยด้วย การทำงานจะทำให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสทำงานร่วมกัน ร่วมตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ซึ่งอาจจะมีการประชุมหรือจัดตั้งคณะกรรมการ

3. ผู้นำแบบเสรีนิยม ผู้นำแบบนี้จะต่างจากผู้นำแบบประชาธิปไตย คือ จะปล่อยให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีอิสระเต็มที่ทำอะไรได้เต็มที่ตามชอบใจหากเกิดปัญหาใดๆ จะมอบหมายให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาตัดสินใจตนเอง ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับสิทธิจัดแผนงาน ตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง

3.3 การติดต่อสื่อสารทางการบริหาร (Managerial Communication)

สมคิด บางโม (2539) กล่าวถึง การติดต่อสื่อสารหมายถึงการส่งข่าวจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยการออกคำสั่งหรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในองค์การ การติดต่อสื่อสารที่ดีจะช่วยให้การดำเนินงานขององค์การราบรื่นไปสู่เป้าหมาย

จุดมุ่งหมายของการติดต่อสื่อสารขององค์การ

1. เพื่อรับข่าวสารและส่งข่าวสาร ทำให้ทราบเป้าหมายร่วมกัน
2. เพื่อประเมินสิ่งนำเข้าของตนเองและสิ่งนำออกของคนอื่น
3. เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนอื่นได้รับหรืออำนวยความสะดวกแก่คนอื่น
4. เพื่อผลทางตรง หรือทางอ้อมของวัตถุประสงค์องค์การ

ลักษณะการติดต่อสื่อสาร ที่นิยมแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การติดต่อจากเบื้องบนลงสู่เบื้องล่างเป็นการติดต่อสื่อสารสายบังคับบัญชา
2. การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างขึ้นสู่เบื้องบน เป็นการรายงานในรูปแบบทางการหรือไม่เป็นทางการ
3. การติดต่อสื่อสารทางแนวนอนระหว่างผู้ปฏิบัติในระดับเดียวกัน

องค์ประกอบของการติดต่อสื่อสาร

1. ผู้ส่ง หรือผู้ส่งข่าวสาร หมายถึงผู้เริ่มต้นติดต่อ อาจเป็นบุคคลเดียว หรือเป็นกลุ่มบุคคล สิ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้ส่งคือ ความรู้ของผู้ส่ง ความชำนาญ ทักษะ และระบบสังคม วัฒนธรรม
2. ข่าวสารหมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้รับเข้าใจได้แก่ ความคิดความต้องการข้อตกลง ข้อเสนอแนะ ผลการประเมิน คำถาม คำสั่ง
3. ช่องทางการสื่อสาร หมายถึงวิธีการที่จะนำข่าวสารไปสู่ผู้รับ ทำได้หลายวิธี ได้แก่ ใช้เสียง ใช้ภาษา ใช้สื่อ
4. ผู้รับ หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมายของการสื่อสาร ผู้รับจะต้องแปลรหัสได้อย่างถูกต้อง

วิธีการติดต่อสื่อสาร แบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ

1. การติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ แบบนี้สนองความต้องการส่วนตัวและของกลุ่มได้ดี รวดเร็ว ตรง ยืดหยุ่น แต่อาจได้รับข้อมูลบิดเบือนจากความจริง
2. การติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการ อาจทำได้หลายวิธี เชื้อถือและอ้างอิงได้ ได้แก่ การประชุม การให้สัมภาษณ์พิเศษ วารสาร คู่มือ แผ่นพับ สิ่งตีพิมพ์ การประกาศ รายงานประจำปี จดหมายติดต่อ

ประโยชน์ของการติดต่อสื่อสาร

1. ช่วยให้การตัดสินใจสั่งการรวดเร็ว แม่นยำ ถูกต้อง
2. ช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดี

3. ช่วยให้การควบคุมงานเกิดผลดียิ่งขึ้น ก่อให้เกิดเอกภาพในการทำงาน

4. สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารไว้เป็นหลักฐานในการปฏิบัติงาน

3.4 การบริหารกลุ่ม (Managing Group)

การบริหารกลุ่ม เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปในเชิงพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และต่างก็มีอิทธิพลต่อกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายการทำงานร่วมกัน

มัลลิกา ต้นสอน (2544) ประเภทของกลุ่ม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. กลุ่มแบบเป็นทางการ (Formal Group) หมายถึงกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเป็นเครื่องมือขององค์การโดยผู้บริหารจะมอบหมายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินงาน ซึ่งสัมพันธ์กับเป้าหมายขององค์การและของกลุ่มแบบเป็นทางการจะเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างองค์การที่เป็นทางการ โดยเราสามารถจำแนกกลุ่มแบบเป็นทางการออกเป็น 2 ลักษณะคือ กลุ่มตามสายบังคับบัญชา และกลุ่มงานหรือคณะกรรมการ

2. กลุ่มแบบไม่เป็นทางการ (Informal Group) หมายถึงกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวด้วยความสมัครใจของสมาชิก ซึ่งรวมตัวกันด้วยความเต็มใจ และมีได้เกิดจากการจัดตั้งขององค์การปกติสมาชิกที่จัดตั้งกลุ่มแบบไม่เป็นทางการจัดตั้งเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคมหรือความสนใจเหมือนกันของสมาชิกอาจมีวัตถุประสงค์สัมพันธ์หรือไม่สัมพันธ์กันเป้าหมายขององค์การแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือกลุ่มตามความสนใจ และกลุ่มมิตรภาพ

ในการบริหารงานนั้น ภาวะและรูปแบบการนำจะมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดต่อประสิทธิผล (Effectiveness) และประสิทธิภาพ (Efficiency) ในการปฏิบัติงานในองค์การ หากแบ่งรูปแบบการนำตามการใช้อำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ผู้นำแบบเผด็จการ (Autocratic Leadership) ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leadership) และผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez – Faire Leadership)

4. การควบคุม กำกับ ดูแล (Controlling)

ในการบริหารงานใดๆนั้นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้ได้ผลงานหรืองานเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ จะต้องมีการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ การควบคุมที่ดีย่อมจะส่งผลให้การบริหารในด้านอื่นๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงมีผู้ให้ความหมายของการควบคุม เช่น

สมคิด บางโม (2539) ความมุ่งหมายของการควบคุม ได้ระบุดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบดูว่างานที่ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติดำเนินไปตามแผนงานและมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่

2. เพื่อตรวจสอบวิธีปฏิบัติงานว่าดำเนินไปตามหลักการที่ดีหรือไม่เพียงใด

3. เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของงานว่ามีมากน้อยเพียงใด

4. เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานว่ามีอุปสรรคและปัญหาอย่างไร

5. เพื่อตรวจสอบดูว่าผลงานถูกต้องและถึงมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่

6. เพื่อแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข เมื่ออุปสรรคและปัญหา

7 เพื่อบำรุงขวัญของผู้ปฏิบัติงานและแสดงว่าไม่ถูกทอดทิ้ง

สิ่งสำคัญของการควบคุมการบริหารระบุไว้คือ

1. ปริมาณงาน (Quantity) หมายถึงการควบคุมจำนวนงานที่พนักงานจะต้องทำให้ได้ตามมาตรฐานเวลาที่กำหนดไว้
2. คุณภาพของงาน (Quality) หมายถึงการควบคุมผลผลิตหรือผลงานว่ามีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
3. เวลา (Time) หมายถึงการควบคุมเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน โดยใช้เวลาน้อยที่สุดหรือเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
4. ค่าใช้จ่าย (Cost) หมายถึงการควบคุมค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานให้ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนเป็นไปตามระเบียบแบบแผนขององค์การที่กำหนดไว้

ประโยชน์ที่รับจากการควบคุมให้ความเห็นไว้มีดังนี้

1. ทำให้ทราบว่าการที่ทำงานนั้นเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้เพียงไร มีความก้าวหน้าของงานและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่และจะต้องปรับปรุงแก้ไขหรือไม่
2. วิธีที่ใช้ในการปฏิบัติงานที่ใช้อยู่เป็นวิธีการที่ดีหรือไม่
3. ช่วยให้เห็นว่าการใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพหรือไม่ ประหยัดเวลา เงิน และแรงงาน
4. ช่วยลดอุบัติเหตุในการทำงานให้น้อยลง
5. เป็นเครื่องกระตุ้นการทำงานของพนักงานและเป็นการบำรุงขวัญผู้ใต้บังคับบัญชา

กระบวนการควบคุมประกอบไปด้วย

1. กำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของงานให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถใช้วัตถุประสงค์เป็นเครื่องชี้้นำการปฏิบัติงานและการควบคุม
2. การกำหนดมาตรฐานต่างๆ หมายถึงการกำหนดระดับต่ำสุดของผลงานที่คาดว่าจะได้รับการดำเนินงานหนึ่งๆ ซึ่งจะใช้มาตรฐานเป็นการวัดว่าผลงานออกมาตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่
3. การวัดผลการปฏิบัติงาน คือการวัดผลงานนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานที่กำหนดไว้โดยใช้วิธีการวัดหลายรูปแบบ เช่น การสังเกต การตรวจสอบ การตรวจผลงาน การใช้แบบสอบถาม เป็นต้น ซึ่งอาจจะวัดก่อนการปฏิบัติงาน เพื่อดูความเรียบร้อย ดูความพร้อมวัดระหว่างการปฏิบัติงาน และวัดหลังการปฏิบัติงาน
4. การเปรียบเทียบผลงานกับมาตรฐาน เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อหาข้อผิดพลาดและช่วยพยากรณ์ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

5. การดำเนินการแก้ไข เป็นขั้นตอนสุดท้ายหลังจากที่ได้มีการรายงานว่ามีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น หรือมีสิ่งเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน การแก้ไขที่สาเหตุหรือแก้ไขที่มาตรฐาน ซึ่งอาจจะแก้ไขทันที หรือแก้ไขตามที่ได้กำหนดเวลาไว้ต้องให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

อรุณี และคณะ (2548) ได้กล่าวถึงฐานความเชื่อของนักพัฒนาสังคมในการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับประชาชนไว้ดังนี้

1. เชื้อมั่นและเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นคน ให้ความสำคัญกับคนและเชื่อว่าคนภายในชุมชนมีความสามารถในการคิดและเรียนรู้สถานการณ์ที่แวดล้อมตนเองได้ดีกว่านักพัฒนาที่เปรียบเหมือนคนนอก

2. เชื้อมั่นในศักยภาพขององค์กรชาวบ้าน เชื่อว่าระบบความรู้หรือภูมิปัญญาของชาวบ้านที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตนั้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้พัฒนาตนเองและชุมชนของตนได้

3. เชื้อมั่นในความร่วมมือและยอมรับในความหลากหลายทางความคิด (สหวิทยาการ)

4. เชื้อมั่นในแนวทางการพัฒนาที่ยึด “คน” และ “ทรัพยากรธรรมชาติ” เป็นสำคัญ

5. การศึกษาชุมชนเป็นขั้นตอนเริ่มต้นของกระบวนการทำงานพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม ทำให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างชาวบ้านกับนักพัฒนา และยังให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผลขององค์กรพัฒนาเอกชนและเห็นว่า มีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเพราะการพัฒนาที่เน้นให้คนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาโครงการนั้น มีความสำคัญในลักษณะที่เป็นกระบวนการทำงานหรือวงจรที่เชื่อมโยงระหว่างความคิดและการปฏิบัติ ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันแต่ละขั้นตอน และมีการตรวจสอบการดำเนินงานในแต่ละช่วง การติดตาม สรุปรายงาน และการประเมินผล เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นและสิ้นสุดพร้อมกันกับกระบวนการพัฒนาโครงการแบบมีส่วนร่วม และมีความสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้กระบวนการทำงานพัฒนาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

อรพินท์ (2538) ได้กล่าวว่า คำว่า “การมีส่วนร่วม” โดยทั่วไปจะมีความหมายที่กว้างขวางสำหรับความหมายที่พูดถึงในเชิงการพัฒนาชนบท มักจะหมายถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนหรือประชาชน ในการที่เข้าร่วมมีบทบาทในการดำเนินงานพัฒนาของภาครัฐเป็นลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างหนึ่ง แต่การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้างกว่าอาจจะหมายถึงการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ของชุมชนโดยตรง นอกจากนี้ คนอาจจะใช้คำว่ามีส่วนร่วมในเชิงการเมืองโดยมีความหมายเพียงการไปลงคะแนนเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมอาจจะมีได้ทุกระดับตั้งแต่การมีส่วนร่วมในระดับชาติลงไปจนถึงระดับหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมที่ใช้ในเอกสารนี้ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งชายและหญิงในหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาของรัฐหรือกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนที่ประชาชนยินดีมาร่วม โดยที่การมีส่วนร่วมนี้จะมีความหมายว่าสมาชิกทุกคนจะร่วมรับประโยชน์และการร่วมลงทุนลงแรงด้วย จึงจะเป็นการมีส่วนร่วมตามความหมายที่เป็นธรรม

การมีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นทางตรงและทางอ้อมอาจจะพูดกว้างๆ ด้วย เป็นกระบวนการของการติดต่อสื่อสาร กล่าวคือ การที่สมาชิกทุกคนในชุมชนสามารถและมีโอกาสสื่อสารสื่อความหมายและเข้าใจข้อมูลเหตุผลต่างๆ ได้ดี จะทำให้ชุมชนนั้นๆ สามารถแยกแยะความต้องการและพัฒนาความสนใจร่วมกัน และจะนำไปสู่การร่วมดำเนินการหรือกิจกรรมใดๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่สมาชิกต่างพอใจร่วมกัน ดังนั้นในการสร้างการมีส่วนร่วมอาจจะกล่าวโดยรวมได้ว่า เป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการสื่อสารระหว่างสมาชิกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

“การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกินพอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นอันพอควรและปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจขั้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด” พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (18 กรกฎาคม 2517)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงปรับปรุงพระราชทานเป็นที่มาของนิยาม "3 ห่วง 2 เงื่อนไข" ที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำมาใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยความ "พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน" บนเงื่อนไข "ความรู้" และ "คุณธรรม"

ประเวศ (2542) ให้ความเห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้แปลว่า เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ผลิต ไม่ส่งออก ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค แต่หมายถึง การที่มนุษย์เรามีความพอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการ ด้วยกันได้แก่

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียงทำให้รักและเอื้ออาทรต่อผู้อื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็นและทำลายมาก
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียงได้แก่การรู้จักที่จะอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเอื้อเพื่อประโยชน์ต่อการยังชีพ และทำมาหากินในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเกษตรแบบผสมผสาน เป็นต้น
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง คือ การที่ชุมชนสามารถรวมตัวกัน มีความสามัคคีต่อกันเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคง รวมตัวกันเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างง่ายดาย ส่งผลให้ชีวิตมีความสุขและมีสุขภาพที่ดี
5. ปัญหาพอเพียง มีการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ร่วมกัน สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง

6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง คือ การที่กลุ่มชนมีวิถีการดำเนินชีวิตที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและรากฐานทางวัฒนธรรมของตน ซึ่งดำเนินชีวิตภายใต้รูปแบบของการมีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับตนนั้นจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบใดๆที่ร้ายแรงต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคน เนื่องจากสิ่งเหล่านั้นล้วนเอื้อประโยชน์ต่อครองชีวิตของตนทั้งสิ้น

7. มีความมั่นคงเพียงพอ ไม่ใช่ুবวาบเดียวจน เดียวรวยซึ่งเมื่อทุกอย่างเกิดความพอเพียงก็จะเกิดความสมดุล คือ ความเป็นปกติและความยั่งยืน ซึ่งอาจจะเรียกในชื่ออื่นๆได้เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมดุล หรือเศรษฐกิจบูรณาการ เป็นต้น

กล่าวได้ว่าปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะของประเวศ วะสี นอกจากเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ โดยอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในกระบวนการผลิตแล้ว ยังต้องครอบคลุมถึงแนวคิดด้านศีลธรรมและจิตใจไปพร้อมๆ กัน ซึ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียงมิได้หลากหลายเช่น การทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งสามารถพึ่งพิงตนเองได้ รวมถึงน้ำซึ่งเป็นปัจจัยในการผลิตเป็นเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมี

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช (2552) วิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพเกษตรกรปลูกปลอดสารพิษบ้านจำ หมู่ที่ 6 ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินงานของกลุ่มและรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพเกษตรกรปลูกปลอดสารพิษบ้านจำหมู่ที่ 6 ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง 2.เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงของปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการภายในกลุ่ม 3.เพื่อศึกษาทิศทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพเกษตรกรปลูกปลอดสารพิษบ้านจำในอนาคต การศึกษาวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพมีเครื่องมือในการวิจัยคือ การจัดเวทีเสวนา การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ และการทดลองการรวมกลุ่มด้วยทฤษฎีการจัดการองค์กร POLC ด้วยกระบวนการอย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย ทีมวิจัยและกลุ่มอาชีพเกษตรกรปลูกปลอดสารพิษบ้านจำ หมู่ที่ 6 ที่มีสมาชิกกลุ่มที่ร่วมในการดำเนินการวิจัย 30 คน

ผลการวิจัยการศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพเกษตรกรปลูกปลอดสารพิษบ้านจำ หมู่ที่ 6 พบว่าสมาชิกภายในกลุ่มยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม รวมถึงยังไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการรวมกลุ่มอาชีพ ผู้นำกลุ่มเป็นผู้นำเพียงนามธรรมที่ไม่มีอำนาจหรือเครื่องมือที่ใช้ในการบังคับหรือสั่งการ โครงสร้างการรวมกลุ่มยังเป็นเป็นในลักษณะที่ไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนคือ ไม่มีผังโครงสร้างกลุ่ม ไม่มีกฎระเบียบข้อบังคับ ไม่มีกิจกรรมในการดำเนินงานกลุ่มเช่นการประชุมสมาชิกอย่างต่อเนื่อง และกลุ่มยังไม่ได้รับการยอมรับในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุน ผลักดันให้เกิดความเข้มแข็งและงบประมาณในการพัฒนา

ผลการวิจัยภายใต้วัตถุประสงค์การวิจัยพบว่า 1.กลุ่มอาชีพเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษบ้านจำหู่ที่ 6 มีปัญหาทางด้านโครงสร้างองค์กรที่ไม่เป็นรูปธรรม ไม่มีหลักวิชาการในการรวมกลุ่มอันนำมาสู่ปัญหาทางด้านต่าง ๆ ตามมาคือปัญหาการวางแผนการปลูก การตลาด บรรจุมูล 2.พบความเชื่อมโยงปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการภายในกลุ่ม ซึ่งมีส่วนเชื่อมโยงสำคัญ 5 องค์ประกอบคือ ความรู้ความสามารถของผู้นำกลุ่ม, การได้รับความเอาใจใส่และความสำคัญจากผู้นำในชุมชน, การสนับสนุนโครงการต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐและโครงสร้างองค์กร กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีผู้นำกลุ่ม ผู้นำชุมชนชุมชน หน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยเชื่อมโยง 3.ทิศทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษบ้านจำหู่ที่ 6 พบว่า การพัฒนากลุ่มอาชีพเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษบ้านจำหู่ที่ 6 สามารถพัฒนาสู่การจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนภายใต้ชื่อ “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษบ้านจำหู่” โดยใช้หลักการบริหารจัดการภายใต้ทฤษฎี POLC เพื่อความสามารถและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มอย่างมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มทั้งการส่งตัวแทนเป็นคณะกรรมการบริหาร การแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาการตรวจสอบติดตามการบริหารของคณะกรรมการ ซึ่งจากโจทย์วิจัยพบว่า 1.รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางการดำเนินงานกลุ่มให้ยั่งยืนในอนาคต ควรมีโครงสร้างองค์กร มีกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่มเพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมการบริหารจัดการ การมีเงินกองทุนกลุ่มเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน มีการวางแผนทางด้านการผลิต(เพาะปลูก) การตลาด การขนส่งอย่างเป็นระบบ และ 2. ผู้นำกลุ่มรวมถึงสมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในกลุ่มด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมคือผู้นำต้องมีความเสียสละและมีภาวะความเป็นผู้นำเพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่กลุ่มและสมาชิกกลุ่ม รวมทั้งยอมรับความคิดเห็นสมาชิกกลุ่มในการบริหารจัดการ และสมาชิกกลุ่มต้องมีความรู้ความเข้าใจในการรวมกลุ่ม อีกทั้งยังต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่มที่ได้ร่วมกันร่างขึ้นมา และคอยแนะนำ ตรวจสอบการบริหารงานของผู้นำในรูปแบบคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง

รุ่งทิพย์ ศูนย์ตรง (2546) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วมที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแหลมคูณ หมู่ 5 อำเภอดุสิต จังหวัดอุดรธานี พบว่า กลุ่มมีรูปแบบการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการ มีการแบ่งหน้าที่ เช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์ ฝ่ายจัดซื้อและจำหน่าย ฝ่ายผลิต ฝ่ายควบคุม ตรวจสอบคุณภาพ และการตลาด การบริหารจัดการ กลุ่ม มีประธานเป็นผู้กำกับดูแลและอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมให้แก่กลุ่มใหญ่ และกิจกรรมกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม มีการผลิตโดยใช้แรงงานในครอบครัวและบางกลุ่มมีการจ้างแรงงานจากสมาชิกในกลุ่มของตนเอง สะท้อนให้เห็นว่าศักยภาพของกลุ่มอยู่ในระดับที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มมีการระดมทุนการจัดหางบประมาณจากหน่วยงานมาสนับสนุน การทำกิจกรรมมีการจัดสรรผลประโยชน์ (การปันผล) แก่สมาชิก การคิดต้นทุนการผลิต การจัดหาวัตถุดิบ สินค้าอุปโภค บริโภค บริการแก่สมาชิก สำหรับ

กระบวนการผลิตและเทคโนโลยี กลุ่มมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์หลายชนิด เช่น ปลาข้าวผง สมุนไพรขมิ้น น้ำพริกนรก ปลาร้าทรงเครื่อง และข้าวเกรียบ บางผลิตภัณฑ์มีการผลิตซ้ำซ้อนกัน จึงเป็นปัญหาอุปสรรคในการใช้ฉลากที่มีมาตรฐานอาหารและยา (อย.) การตัดราคากันเอง และปัญหาการจัดทำบัญชีสรุปผลรายรับ รายจ่ายการทำกิจกรรม และมีข้อเสนอแนะเพื่อให้กลุ่มได้มีการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการทำงานควรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน การควบคุมการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาความรู้ การจัดทำบัญชี ก็จะทำให้กลุ่มเกิดความเชื่อมั่นการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

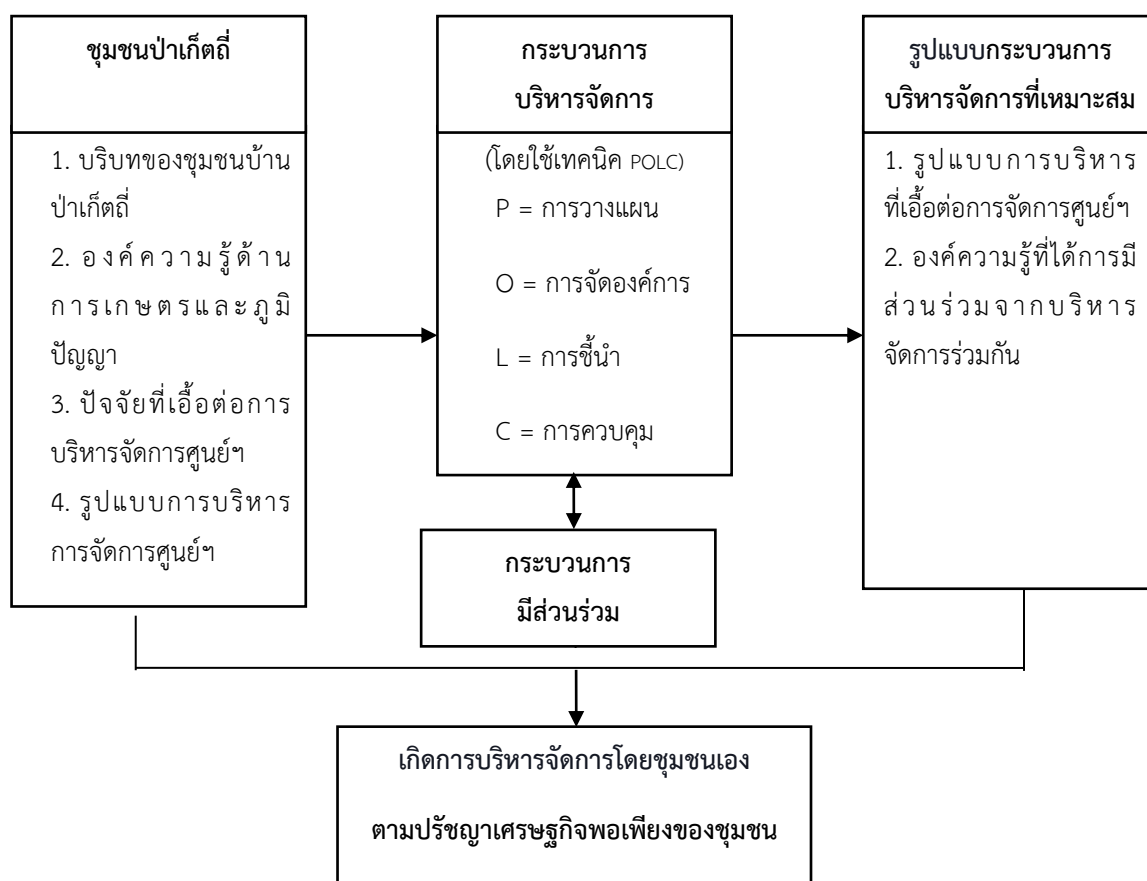
แสงพลอย มุ่งทอง และคณะ (2547) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าดันมือ ตำบลป่าแดง อำเภอเมืองแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าดันมือ ประชากรได้แก่ผู้ผลิตจำหน่ายผ้าดันมือ ผู้รับจ้างทำผ้าดันมือ และผู้สนใจฝึกเป็นอาชีพเสริมในตำบลป่าแดง รวม 40 คน วิธิดำเนินการเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ รูปแบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าดันมือ ตำบลป่าแดง เป็นกลุ่มที่มีคณะกรรมการ 2 ฝ่าย คือฝ่ายบริหารมีคณะกรรมการ 10 คน กับฝ่ายดำเนินงานที่แบ่งเป็นฝ่ายการตลาดและประชาสัมพันธ์ ฝ่ายผลิตและตรวจสอบคุณภาพ ฝ่ายออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ ฝ่ายการเงินและบัญชี ฝ่ายธุรการและกฎหมาย สมาชิกแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มย่อย ทุกกลุ่มเลือกหัวหน้าและตัวแทนกลุ่มเป็นคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามความสามารถและความถนัดมีกฎข้อบังคับกลุ่มที่กำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการและสมาชิกชัดเจน มีการจัดตั้งกองทุนให้สมาชิกได้ประโยชน์ร่วมกัน สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการผลิต การควบคุมคุณภาพ การพัฒนาสินค้า การจำหน่าย และร่วมกันวางแผนทางการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มทุกด้าน มีการเชื่อมโยงกับกลุ่มอาชีพอื่นในตำบลเพื่อเพิ่มแรงงานในการผลิต และเชื่อมโยงกลุ่มผ้าดันมือในตำบลช่อแฮในลักษณะเครือข่ายพัฒนาอาชีพเพื่อความเข้มแข็งและยั่งยืนของกลุ่ม

จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการนำหลักการบริหารจัดการภายใต้ทฤษฎี POLC เพื่อความสามารถและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นหัวใจในการพัฒนาอีกทั้งการจะทำให้งานวิจัยมีความยั่งยืนนั้นต้องอาศัยเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันจึงเป็นการดีที่จะมีรูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ยะ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนต่อไป

กรอบแนวคิด

รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ เน้นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยศึกษาบริบทของชุมชน องค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญา ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการ รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์ โดยนำกระบวนการบริหารจัดการเทคนิค POLC มาใช้เป็นทฤษฎีในเชิงวิชาการร่วมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาร่วมวางแผนในทุกขั้นตอนและกระบวนการมีส่วนร่วมเข้ามาวิเคราะห์จนเกิดเป็นรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับกลุ่ม

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัย “รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยเน้นงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) โดยมีประเด็นเพื่อการศึกษาถึงองค์ความรู้บริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต ศึกษาองค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาของชุมชนศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ และศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ตตี้ ซึ่งมีรายละเอียดวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานวิจัย

ชุมชนบ้านป่าเกี๊ตตี้ ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 304 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 726 คน โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ 24 คน (จาก 8 หมู่บ้าน) ทีมวิจัยโดยผู้สูงอายุบ้านป่าเกี๊ตตี้ จำนวน 15 คน และภาคีเครือข่าย ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ ตัวแทนสภาเด็กและเยาวชน อสม. กลุ่มเครือข่ายผักปลอดสารพิษ คณะกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีตำบลร่วมขับเคลื่อนให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ตามกำหนดไว้ดังนี้

- 1) เป็นพื้นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) เป็นพื้นที่มีกลุ่มคนสนใจและเป็นแนวร่วมในการขับเคลื่อนงาน

2. กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานวิจัย

2.1 กลุ่มเป้าหมายหลัก (ทีมวิจัย)

2.1.1 มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จ.เชียงใหม่

- 1.อาจารย์นุชจรี ศรีอุบโย
- 2.อาจารย์ฉัตรนิภา คำวรรณะ

2.1.2 เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

- 1.นายรักษันรินทร์ แก้วมีศรี
- 2.นางสาวจิรัฐกานดา จันที
- 3.นางสาวรุ่งนภา สนธิ

2.1.3 ชุมชนป่าเกี๊ตตี้ ตำบลหนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

1. นางแสงหล้า สุยะราช
2. นางวรวลัญธ์ ปันสุวรรณ
3. นางเพลินพิศ เงามคำ

4. นางเครือวัลย์ เกษธรรม
5. นายสว่าง ปะรินทะวงศ์
6. นางอำนวย เชื้อนคำ
7. นางศรีนวล บุญลพ
8. นายอรุณ ศรีผัด
9. นางยุพิน หินใส
10. นายอินทร สุดใจ
11. นางไพรินทร์ ในอารีย์
12. ร.ต.ฉนิก มัสนิท
13. นายปิ่น มัสนัท
14. นางแสงจันทร์ พองฤทธิ์
15. นางทัศนีย์ หน่อทิม

2.2 กลุ่มเป้าหมายรอง

2.2.1 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ 24 คน (จาก 8 หมู่บ้าน)

2.2.2 ภาศิเครือข่าย ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ ตัวแทนสภาเด็กและเยาวชน อสม. กลุ่มเครือข่ายผักปลอดสารพิษ คณะกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีตำบล ร่วมขับเคลื่อนให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

3. ขอบเขตของการศึกษา

ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต
- 2) เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาของชุมชน
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้
- 4) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเก๋ตี่

4. ประเภทของข้อมูล

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้การสำรวจภาคสนามโดยเก็บข้อมูลจากแบบการจดบันทึก การจัดกิจกรรม การสัมภาษณ์เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลเชิงลึก แผนที่เดินดิน เวทีระดมความคิดเห็นระหว่างผู้วิจัย ตัวแทนกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และหน่วยงานส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการ แผนพัฒนาสามปีเทศบาล ตำบลหนองผึ้ง แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาชุมชนจังหวัด เทศบาล และเอกสาร

5. วิธีการวิจัย

ระยะก่อนทำวิจัย

- 1) สำรวจพื้นที่และปัญหาของชุมชนป่าเกิดถี่ผ่านเวทีการประชุมและการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านป่าเกิดถี่
- 2) จัดประชุมทีมวิจัยและคณะทำงานในโครงการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มสมาชิก เป้าหมาย เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัย

ระยะการทำวิจัย

- 1) เวทีชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของโครงการผู้วิจัย
- 2) สำรวจข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่โดยใช้แผนที่เดินดิน และปราชญ์ด้านการเกษตรของชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนป่าเกิดถี่ (วิเคราะห์ข้อมูลสรุปจากแบบสอบถาม และการทำแผนที่ปราชญ์ชุมชน)
- 3) จัดเวทีวิเคราะห์ SWOT ประเมินศักยภาพของกลุ่มและปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์
- 4) เวทีอบรมเพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการกลุ่ม (เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่มให้กับชุมชน)
- 5) เวทีอบรมเพิ่มทักษะด้านการเกษตร(เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการเกษตรแบบพอเพียง)
- 6) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาเครือข่าย
- 7) ศึกษาดูงานศูนย์การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ
- 8) วางแผนการดำเนินงาน และรูปแบบการบริหารจัดการระยะที่ 2 ร่วมกับเครือข่าย
- 9) นำแผนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้มาทดลองใช้
- 10) การนำเอาชุดความรู้ที่ได้จากศูนย์เรียนรู้ฯ ไปปรับใช้
- 11) ประเมินผลจากกลุ่มทดลองที่นำเอาความรู้ที่ได้จากศูนย์เรียนรู้ฯ
- 12) สรุปผลและนำแผนการบริหารจัดการมาปรับปรุง (หลังการจัดทำโครงการ)

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) การสังเกต
- 2) การสัมภาษณ์ทั้งมีโครงสร้างหรือแบบไม่เป็นทางการ
- 3) การสนทนากลุ่ม
- 4) การเข้าสนามหรือการลงสู่ชุมชน
- 5) การใช้ข้อมูลเอกสาร
- 6) การบันทึกภาพ
- 7) การศึกษาแบบผสมผสาน

- 1) **การสังเกต** การสังเกตการณ์ เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลอีกอย่างหนึ่งที่นักวิจัยเชิงคุณภาพนิยมกัน ซึ่งจะต้องอาศัยการฝึกฝนวิธีการสังเกตการณ์นั้น เพื่อที่จะเข้าใจลักษณะธรรมชาติและขอบเขตของการเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆของปรากฏการณ์ทางสังคม และพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในสังคม
- 2) **การสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง หรือแบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview)** ซึ่งเป็นการต้องการเปรียบเทียบข้อมูลจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหลายๆ คน พร้อมๆ กับต้องการความเข้าใจลึกซึ้งในโลกและประสบการณ์ของแต่ละคน การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นการอุดจุดอ่อนของทั้งการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบไม่มีโครงสร้างโดยใช้วิธีการตั้งคำถามในการพูดคุยตามที่ผู้วิจัยได้เตรียมหรือกำหนดไว้
- 3) **การสนทนากลุ่ม** มีการวางแผนเตรียมการอย่างเหมาะสม และเรื่องที่สนทนากลุ่มนั้นเป็นเรื่องที่กลุ่มให้ความสนใจด้วย การสนทนากลุ่มจึงเป็นการนั่งสนทนากันระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์เป็นกลุ่มตามปกติประมาณ 6-12 คน แต่ในบางกรณีอาจมีข้อยกเว้นให้มีได้ประมาณ 4-5 คน ในระหว่างการสนทนาจะมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นการสนทนาเพื่อเป็นการชักจูงใจให้บุคคลกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางในการสนทนาให้ได้กว้างขวางลึกซึ้งและละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้ และต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลในลักษณะที่มีเนื้อหาสาระเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 4) **การเข้าสนามหรือการลงสู่ชุมชน** มีความสำคัญต่อการวิจัยเชิงคุณภาพ และการศึกษาชุมชน เพราะว่าการเข้าสนามอย่างถูกต้อง การกำหนดบทบาทที่เหมาะสมของนักวิจัยที่อยู่ในสนาม และการสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในชุมชนล้วนเป็นเงื่อนไขสำคัญของการทำงานวิจัยชุมชนต่อไป โดยเฉพาะการเก็บรวบรวมข้อมูลของชุมชนที่จำเป็นต้องการศึกษาวิจัย

การเข้าสนามเริ่มต้นที่การพิจารณาเลือกสนามในการวิจัยชุมชน โดยพิจารณาว่าชุมชนนั้นสามารถตอบโจทย์ปัญหาของการศึกษาวิจัยได้หรือไม่ พิจารณาความเหมาะสมของชุมชนในด้านต่างๆ เช่น ขนาดของหมู่บ้าน ความซับซ้อน เป็นต้น รวมถึงการจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการศึกษาวิจัย และการเรียนรู้เกี่ยวกับประเพณี ภาษา วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ เป็นต้น ขั้นตอนต่อมาคือ การแนะนำตัว และการกำหนดสถานภาพและบทบาทที่เหมาะสมของผู้ศึกษาในการเข้าสู่ชุมชน โดยอาจจะทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ ไม่บอกว่าเป็นใครและบอกว่าเป็นใครเพื่อจะได้ทราบถึงข้อมูลที่จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อชุมชนในอนาคตต่อไป นอกจากนี้การวางตัวตามบทบาท

ยังหมายถึง การปฏิบัติสิ่งที่เป็นความคาดหวังและบรรทัดฐานของสังคมหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ของชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ เมื่อมีการแนะนำตัวแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการสร้างความสัมพันธ์ หมายถึง การผูกมิตรไมตรี จนกระทั่งชาวบ้านมีความไว้วางใจ โดยระวังมิให้ตนเองมีบทบาทเกินกว่าที่ควรเป็น และระวังมิให้เกิดความลำเอียงในการรวบรวมข้อมูลและตีความข้อมูล

5) การใช้ข้อมูลเอกสาร

5.1 **สถิติและบันทึกต่างๆ** หมายถึง ข้อมูลที่ได้มีการรวบรวมอย่างเป็นระบบระเบียบ ต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลาอันพอสมควร เป็นข้อมูลสถิติที่เป็นตัวเลข เป็นเรื่องราวเหตุการณ์ ประวัติบุคคล เป็นต้น

5.2 **เอกสาร** หมายถึง ข้อมูลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีอยู่เป็นลายลักษณ์อักษรหรืออาจเป็นแผนผัง รูปภาพ ข้อมูลเหล่านี้ได้แก่ ข่าวหรือบทความในหนังสือ จดหมายโต้ตอบระหว่างบุคคล คำขวัญ อัตชีวประวัติ ตำนาน เป็นต้น ซึ่งข้อมูลทั้งสองประการดังกล่าวจะเป็นทั้งของทางราชการและส่วนตัว

6) **การบันทึกภาพ** ใช้มีกล้องถ่ายรูป กล้องวิดีโอ สำหรับเก็บบรรยากาศ การช่วยจำเพื่อนำมาประกอบเป็นหลักฐานในการวิจัย

7) **การศึกษาแบบผสมผสาน** คือ การนำเอาวิธีการต่างๆ ในการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาชุมชน โดยเริ่มต้นที่การเข้าสนามหรือการลงสู่ชุมชน จากนั้นใช้การสังเกตทั้งที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์พูดคุยอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การใช้ข้อมูลเอกสารมือสองในการศึกษาหาประวัติของชุมชน การสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดร่วมกับชุมชน การจดบันทึกต่างๆ ในระหว่างการศึกษาชุมชน เทคนิค วิธีการแบบผสมผสานเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ศึกษาวิจัยได้รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงของชุมชนได้มากในมุมมองที่หลากหลาย

7. กระบวนการดำเนินงานวิจัย

ได้ประยุกต์การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม กับกระบวนการบริหารจัดการเทคนิค POLC ได้แก่การวางแผนโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยและวิธีปฏิบัติงาน จัดองค์การมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานของแต่ละคนไว้อย่างชัดเจน การขึ้นนำการที่ผู้นำทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน การควบคุมมีการติดตามผลการปฏิบัติงานเมื่อทำกิจกรรม ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นทฤษฎีในเชิงวิชาการร่วมวางแผนในทุกขั้นตอน จนเกิดเป็นรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับกลุ่ม

กระบวนการค้นหาและพัฒนาโจทย์ (ระยะก่อนทำวิจัย)

1. สำรวจพื้นที่และปัญหาของชุมชนป่าเกิดดีผ่านเวทีการประชุมและการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านป่าเกิดดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจพื้นที่และปัญหาของชุมชนป่าเกิดดี
2. เพื่อค้นหาประเด็นที่สนใจ

วัน เวลา วันที่ 28 มกราคม 2558 เวลา 09.00-12.00 น.

สถานที่ ธรณีสัณต์ บ้านป่าเกิดดี ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 32 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 2 คน
2. พี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัย 4 คน
3. เทศบาลต.หนองผึ้ง 3 คน
4. ชุมชนป่าเกิดดี 23 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. ประสานงานกับคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านและชุมชนป่าเกิดดี เทศบาลต.หนองผึ้ง มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และพี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อชุมชนฯ
2. จัดประชุมชี้แจงความเป็นมา ร่วมระดมสมองและเปิดประเด็นทำ Mind Map ปัญหาหลักของชุมชน
3. ทำ SWOT กลุ่มเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา
4. ให้ชุมชนนำเสนอข้อคิดเห็นจากการประชุม
5. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน

กำหนดการพัฒนาโจทย์วิจัย

บ้านป่าเกิดดี ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ วันที่ 28 มกราคม 2558 ณ ชุมชนบ้านป่าเกิดดี

09.00 น.	เดินทางจากเทศบาลเพื่อไปยังเวทีชุมชน
09.30 น.	คุณหมอรักษ์รินทร์ ประธานกล่าวเปิดงาน อ.นุชจรี ทีมงาน และสกว. แนะนำตัวกับทีมชุมชน
09.45 น.	อ.นุชจรี แจ้งความเป็นมาและวิทยากรหลักนำทีมชุมชนแนะนำตัว อาชีพ และความเชี่ยวชาญของชุมชนทีละคน
10.15 น.	พันจ่าเอกถวัลย์ พวงบุบผา (ผอ.กองสาธารณสุข ทต.วังผาง) ร่วมระดมสมอง และเปิดประเด็นทำ Mind Map ปัญหาหลักของชุมชน
10.40 น.	ต่อยอดการนำศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียงมาแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร
11.00 น.	ทำ SWOT กลุ่ม / ส่งตัวแทนกลุ่ม Present Mind Map ปัญหา/การแก้ไข

ผลการดำเนินงาน

จากการลงพื้นที่สำรวจโจทย์วิจัยสำรวจโจทย์วิจัยบ้านป่าเกี๊ยะ ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสรรภ จังหวัดเชียงใหม่ ณ.ธรณีสัณต์ บ้านป่าเกี๊ยะ วันที่ 28 มค. 58 โดยจำนวนชุมชน 23 คน และผู้เข้าร่วมพัฒนาโจทย์ 6 คน รวมทั้งสิ้น 32 คน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาของชุมชนมี 7 ข้อย่อยดังนี้

- 1.1 ด้านหนี้สิน อันเกิดจากหนี้ในระบบ กองทุนหมู่บ้าน ธกส. ออมทรัพย์
- 1.2 ด้านสุขจรจัด เกิดจากการปล่อยสุนัขออกมาเกิดปัญหาด้านความสะอาด
- 1.3 ด้านประปาหมู่บ้าน คุณภาพต่ำมีสีแดง
- 1.4 ด้านน้ำที่ใช้ในการเกษตร มีการใช้น้ำจากบ่อบาดาล และมีบ่อดินจากการขุดซึ่งมีผู้เสียชีวิตจากการตกบ่อ
- 1.5 อาชีพ ผู้สูงอายุจำนวนมากไม่มีงานทำ ลำไยราคาตกต่ำ ไม่มีแรงงาน
- 1.6 ขยะ การเผาขยะ ขยะข้ามถิ่นหรือขยะจร
- 1.7 การพนัน

2. ลักษณะของชุมชนมีดังนี้

- 2.1 มีศูนย์การศึกษาการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริตั้งในบ้านป่าเกี๊ยะ สถานที่มีบ่อน้ำเหมาะแก่การเรียนรู้
- 2.2 ประชากรบ้านป่าเกี๊ยะทั้งหมด ณ เดือนธันวาคม 2557 มี 828 คน 316 หลังคาเรือน
- 2.3 ประกอบอาชีพเกษตรกร ปลูกลำไยเป็นส่วนใหญ่ที่เหลือประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย รับซื้อของเก่า เป็นต้น
- 2.4 มีหมู่บ้านจัดสรรที่กำลังก่อสร้าง 1 แห่ง
- 2.5 มีสินค้าชุมชนระดับ 5 ดาวได้แก่ กลุ่มฟาร์มผึ้ง กล่องผ้าไหม เป็นต้น
- 2.6 มีประปาหมู่บ้าน
- 2.7 มีวัดและโรงเรียน 2 แห่งได้แก่โรงเรียนสารภีพิทยาคม และโรงเรียนวชิราลัย

3. การวิเคราะห์ SWOT ของชุมชนมีดังนี้

จุดแข็ง

1. มีฝีมือด้านจักสาน
2. มีภูมิปัญญาด้านการเกษตร
3. มีความสามัคคี
4. มีศูนย์การเรียนรู้

จุดอ่อน

1. การรวมตัวกันของชุมชนยังไม่เข้มแข็งพอ
2. การจัดศูนย์เพาะพันธุ์ไม้แจกเพื่อให้ชุมชนนำไปปลูกยังไม่มี
3. ผู้สูงอายุไม่มีอาชีพ
4. ขาดทายาทสืบทอดภูมิปัญญา

โอกาส

1. ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาล
2. มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่น

อุปสรรค

1. ถนนยังไม่ดี
2. ศูนย์การเรียนรู้ยังไม่มีระบบประปา

บทเรียน

การรวมตัวกันของชุมชนเกิดจากปัญหาหลักคือผู้สูงอายุที่ไม่มีอาชีพ ที่ต้องการมีงานทำโดยอาศัยความร่วมมือ ระหว่างผู้สูงอายุ ศูนย์การเรียนรู้ อาจารย์ม.พาร์อีสเทอร์น และเทศบาลเพื่อหา “ระบบกลไกการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ฯ จากชุมชน”

การหารือครั้งต่อไปเป็นการหาระบบกลไกขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ฯ จากชุมชนและการจัดทำกิจกรรมร่วมกันโดยทำกิจกรรมได้แก่

1. จัดตั้งคณะกรรมการศูนย์ฯ
2. จัดทำพืชผักสวนครัว
3. ทำปุ๋ยจากใบไม้
4. ไล่เดือนแดง
5. เลี้ยงไก่ไข่
6. เรือนเพาะเห็ด
7. สถานที่ถ่ายทอดความรู้

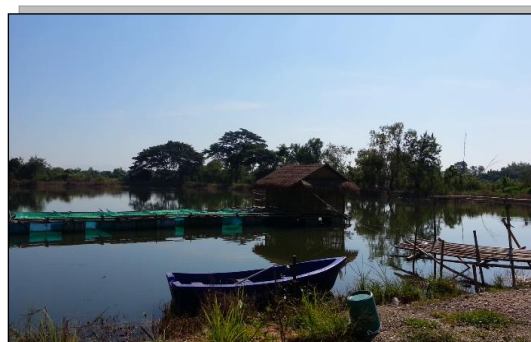
ปัญหา อุปสรรค

ชุมชนยังไม่เห็นจุดเด่นและความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ฯ ที่มี

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 4 การลงพื้นที่พัฒนาจิตวิทยัย 28 ม.ค. 58

ภาพที่ 5 การลงพื้นที่สำรวจศูนย์การศึกษาการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

2. จัดประชุมทีมวิจัย และคณะทำงานในโครงการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มสมาชิกเป้าหมาย เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกัน
2. เพื่อค้นหาประเด็นนำเสนอเพิ่มเติม

วัน เวลา วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2558 เวลา 09.00-12.00 น.

สถานที่ ธรณีสัณต์ บ้านป่าเกีตลี ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 50 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 2 คน
2. พี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัย 4 คน
3. เทศบาลต.หนองผึ้ง 4 คน
4. ชุมชนป่าเกีตลี 40 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. ประสานงานกับคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านและชุมชนป่าเกีตลี เทศบาลต.หนองผึ้ง มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และพี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัยฯ
2. นำผลสรุปการหาโจทย์มาหารือร่วมกันกับชุมชน
3. ทำการคัดเลือกตัวแทนกลุ่ม เพื่อเป็นทีมวิจัย
4. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน

กำหนดการการจัดเวทีชุมชนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัย

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2558 เวลา 9.00 – 12.00 น.

ณ ชุมชนป่าเกีตลี ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

- 09.00 น. พบกัน ณ ธรณีสัณต์ บ้านป่าเกีตลี
- 09.30 น. สรุปผลการจัดเวทีชุมชนเมื่อ 28 ก.พ.58 ที่ผ่านมา (อ.นุชจรี)
- 10.00 น. พัฒนาโจทย์วิจัย พันจำเอกถวัลย์ พวงบุบผา (ผอ.กองสาธารณสุข ทต.วังผาง)
- พัฒนาโจทย์ต่อเนื่องจากเดิม
 - กิจกรรม ณ ศูนย์การเรียนรู้ที่อยากให้มีและทำร่วมกัน
 - สิ่งนำเสนอเพิ่มเติม
 - รับสมัครคณะกรรมการร่วมวิจัย
- 12.00 น. รับประทานอาหารร่วมกัน

.....

ผลการดำเนินงาน

จากจุดเริ่มต้นของการสร้างศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ้ง บริเวณบ้านป่าเก็ดถี่นั้นจึงเกิดพื้นที่ในการศึกษาด้านการเกษตรขึ้น แต่เนื่องจากยังไม่มีรูปแบบการดำเนินการอย่างเป็นทางการอันเกิดจากความร่วมมือของชุมชน จึงมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของชุมชนบ้านป่าเก็ดถี่ขึ้นครั้งที่ 2 วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2558 จำนวนผู้เข้าร่วมทั้งตัวแทนจากเทศบาล ชุมชน มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและค้นหาปัญหา ทั้ง 50 คน ณ บ้านป่าเก็ดถี่ โดยต้องอาศัยความร่วมมือระหว่าง ผู้สูงอายุในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาจารย์จากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และเทศบาล ต.หนองผึ้ง เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับชุมชนบ้านป่าเก็ดถี่ได้เรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้กลุ่มชุมชนบ้านป่าเก็ดถี่มีจุดแข็งด้านภูมิปัญญาการเกษตรที่เป็นอาชีพหลัก จึงสามารถที่จะทำการเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่กันไปเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนต่อไปจึงเกิดแนวทางร่วมกันในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม บ้านป่าเก็ดถี่ ศูนย์การศึกษาการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ ขึ้นอย่างเหมาะสมและตรงกับความต้องการของคนในชุมชน

วัตถุประสงค์ร่วมกัน

1. เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกัน
2. เพื่อบริหารจัดการศูนย์การศึกษาการเรียนรู้
3. เพื่อสร้างเครือข่ายร่วมกัน
4. เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

คณะกรรมการร่วมวิจัยของชุมชนมีดังนี้

1. นางแสงหล้า สุยะราช
2. นางวรวลัญช์ ปันสุวรรณ
3. นางเพลินพิศ เกาคำ
4. นางเครือวัลย์ เกษธรรม
5. นายสว่าง ปะรินทะวงศ์
6. นางอำนวย เชื้อนคำ
7. นางศรีนวล บุญลพ
8. นายอรุณ ศรีผัด
9. นางยุพิน หินใส
10. นายอินทร สุดใจ
11. นางไพรินทร์ ในอารีย์
12. ร.ต.ฉนิท มัสนิท

13.นายปิ่น มัสนัท

14.นางแสงจันทร์ พองฤทธิ์

15.นางทัศนีย์ หน่อทิม

บทเรียน

1. การลงพื้นที่หากมีเครือข่ายและพี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัยคอยให้คำแนะนำจะทำให้
งานสามารถดำเนินการไปได้อย่างราบรื่น
2. เครื่องมือในการนำมาใช้กับการลงพื้นที่ต้องมีการนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมและหมั่น
ฝึกฝนการใช้อย่างสม่ำเสมอ

ปัญหา อุปสรรค

1. การทำงานท่ามกลางชุมชนต้องมีความยืดหยุ่นอยู่ตลอดเวลาเนื่องจากความคิดเห็นมีทั้ง
เชิงบวก และเชิงลบการแสดงออกเพื่อเป็นประชาธิปไตยของทุกคนต้องมีการเปิดใจกว้าง
ยอมรับแนวคิดทั้ง 2 ด้านได้

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 6 การลงพื้นที่ 14 กุมภาพันธ์ 2558

กระบวนการดำเนินงานวิจัยระยะการทำวิจัย

1. เวทีชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของโครงการผู้วิจัย

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานและพร้อมที่จะเข้าร่วมกระบวนการ และได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการทำงานวิจัย

วัน เวลา วันที่ 7 กันยายน 2558 เวลา 10.00-12.00 น.

สถานที่ เทศบาลต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 50 คน ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารและทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 7 คน
2. ผู้ประสานงานศูนย์วิจัยเพื่อชุมชน 5 คน
3. เทศบาลต.หนองผึ้ง 7 คน
4. ชุมชนป่าเกี๊ยะ 31 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. ร่างบันทึกข้อตกลง(MOU) ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เทศบาลตำบลหนองผึ้งเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการเพื่อให้เห็นถึงเป้าหมายในการร่วมสนับสนุนงานวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น
2. นำเสนอเทศบาลตำบลหนองผึ้งโดยมี พ.อ.อ.ปัญญา หล้าดวงดี ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลหนองผึ้ง นายธรรมศักดิ์ พุฒทอง ตำแหน่งปลัดเทศมนตรีตำบลหนองผึ้ง รองศาสตราจารย์ ดร.จิราพร กุลสาริน ตำแหน่งผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อชุมชนเครือข่ายสถาบันการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ดร.กิตติพัฒน์ สุวรรณชิน อธิการบดีมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และอาจารย์นุชจรี ศรีอุบโย อาจารย์ประจำภาควิชาการประกอบการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เป็นผู้ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
3. บันทึกข้อตกลงร่วมกันโดยมีการประสานงานผู้บริหาร และทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ผู้ประสานงานศูนย์วิจัยเพื่อชุมชน เทศบาลตำบลหนองผึ้ง ชุมชนป่าเกี๊ยะ เพื่อชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของโครงการผู้วิจัยร่วมกัน

กำหนดการ จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ
 “รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้
 ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่”

วันจันทร์ที่ 7 กันยายน 2558 เวลา 10.00 – 12.00 น.

ณ เทศบาลต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

09.30 – 10.00 น.	ลงทะเบียน
10.00 – 10.30 น.	กล่าวต้อนรับ โดย...พ.อ.อ.ปัญญา หล้าดวงดี นายกเทศมนตรีตำบลหนองผึ้ง และนายธรรมศักดิ์ พุ่มทอง ปลัดเทศมนตรีตำบลหนองผึ้ง กล่าวถึงความร่วมมือในการสนับสนุนความร่วมมือทางวิชาการ โดย...รองศาสตราจารย์ ดร.จิราพร กุลสาริน ตำแหน่งผู้ประสานงาน ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อชุมชนเครือข่ายสถาบันการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ และดร.กิตติพัฒน์ สุวรรณชิน อธิการบดีมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
10.30 – 11.00 น.	นำเสนอ การเปิดตัวโครงการ ความเป็นมาและกิจกรรมของโครงการ โดย...อ.นุชจรี ศรีอุปโย หัวหน้าโครงการ บริบทศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดย...นายรักษณรินทร์ แก้วมีศรี ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม (ที่ปรึกษาโครงการวิจัย) บริบทชุมชนป่าเกี๊ตตี้ โดย...นางแสงหล้า สุธะราช ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 บ้านป่าเกี๊ตตี้
11.00 – 11.20 น.	พิธีลงนามความร่วมมือ โดย พ.อ.อ.ปัญญา หล้าดวงดี นายกเทศมนตรีตำบลหนองผึ้ง นายธรรมศักดิ์ พุ่มทอง ปลัดเทศมนตรีตำบลหนองผึ้ง ดร.กิตติพัฒน์ สุวรรณชิน อธิการบดีมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น อ.นุชจรี ศรีอุปโย หัวหน้าโครงการ
11.20 – 12.00 น.	ชมสถานที่ปฏิบัติการศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตตี้
12.00 -13.00 น.	พักทานอาหารกลางวัน ณ เทศบาลต.หนองผึ้ง

ผลการดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น สนับสนุน

1. การให้บริการเผยแพร่ความรู้แก่บุคลากรเทศบาลตำบลหนองผึ้ง และสาธารณชนที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่างๆ
2. การสนับสนุนการวิจัยซึ่งกันและกันของทั้งสองหน่วยงาน ตลอดจนการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในชุมชนท้องถิ่น
3. การจัดกิจกรรมเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลหนองผึ้ง สนับสนุน

1. บุคลากรเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษาวิจัยเข้าร่วมเป็นกรรมการศึกษาวิจัยจนเสร็จสิ้นการศึกษา
2. งบประมาณเพิ่มเติมในส่วนที่คณะผู้วิจัยทั้งมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นและทางชุมชนมีความจำเป็นและต้องการ
3. นำผลการศึกษาวิจัยที่ได้มาปรับประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อความยั่งยืน ทั้งช่วยเผยแพร่ผลการวิจัยสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่นให้ได้ใช้ประโยชน์

บทเรียน

การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการเป็นการสนับสนุนการทำงานและผลักดันให้ทุกฝ่ายร่วมกันทำงานเพื่อชุมชน

ปัญหา อุปสรรค

ไม่มี

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 7 การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ

ภาพที่ 8 การเยี่ยมชมศูนย์ปฏิบัติการศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเกี๊ตตี้

2. สํารวจข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่โดยใช้แผนที่เดินดินและปราชญ์ด้านการเกษตรของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนป่าเกี๊ตตี้ (วิเคราะห์ข้อมูลสรุปจากแบบสอบถามและการทำแผนที่ปราชญ์ชุมชน)

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลด้านการเกษตร และข้อมูลทุนทางสังคม

วัน เวลา วันที่ 4 พฤศจิกายน 2558 เวลา 09.00-14.00 น.

สถานที่ บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 35 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 2 คน
2. นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 11 คน
3. พี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัย 2 คน
4. ชุมชนป่าเกี๊ตตี้ 20 คน

ขั้นตอนการวิจัย

ก่อนลงพื้นที่

1. มีการจัดประชุมทีมวิจัยและนำแผนที่ชุมชนออกมาแบ่งเขตออกเป็น 4 ส่วนเพื่อทำการแบ่งสายได้แก่ ป่าเกี๊ตตี้ใน ป่าเกี๊ตตี้นอก บ้านปันเจียง และบ้านโป่งแห้ง หมู่บ้านแฮปปี้วิว
2. ทำการออกแบบสอบถามเพื่อให้นักศึกษาและทีมวิจัยได้ร่วมสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ประเภทคือ

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

1. ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้านเกษตร
2. ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในบริการชุมชน
3. ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในศิลปะและวัฒนธรรม
4. ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในอื่นๆ

ข้อมูลทั่วไปสถานที่สำคัญของชุมชน

1. สถานที่สำคัญทางด้านศาสนา
2. สถานที่สำคัญทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม
3. สถานที่สำคัญทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. สถานที่สำคัญทางด้านอื่นๆ

ระหว่างลงพื้นที่ มีการแบ่งสายเพื่อลงพื้นที่ดังนี้

ตารางที่ 1 การวางแผนเพื่อสำรวจแผนที่เดินดิน

ดับที่	ชื่อ - สกุล นักศึกษา (จดบันทึก)	ทีมชุมชน (สัมภาษณ์/ให้ข้อมูล)	ทีมวิจัย (สังเกตการณ์)	สถานที่เดิน
1	นางสาวแพรวพรรณ มุลแก้ว นางสาวมาลีรัตน์ ปารีแก้ว นางสาว.ฉัตรปรียา ชะปัญญา	นายสมศักดิ์	-	ป่าเก็ดถี่ใน
2	นางสาวนุชจิรา เนสแลนด์ นางสาวจริสา วงศ์คำ	นางทัศนีย์	อ.จิณห์นิภา	ป่าเก็ดถี่นอก
3	นายพนพล อานแก้ว นายสุริยะพันธ์ ปินทีโย นายวีระยุทธ สิรินาจ นางสาวนิชาภา ถาอินทร์	นายวินิต	สกว.หนองเชียงใหม่	บ้านปันเจียง บ้านโป่งแห้ง
4	นางสาวธนิษฐา จันทร์ชม นายพุฒิพงศ์ ศรีธิเดช	นางแสงหล้า	อ.นุชจรี	หมู่บ้านแฮปปี้วิว

หลังจากลงพื้นที่

1. นำข้อมูลที่ได้มาสรุปร่วมกัน
2. นำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะ
3. ทีมที่เก็บข้อมูลไม่ครบให้ไปดำเนินการต่อและส่งข้อมูลมาสรุปร่วมกันอีกครั้ง
4. รวบรวมข้อมูลและนำไปให้ชุมชนตรวจสอบความถูกต้องร่วมกัน

กำหนดการสำรวจข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่
โดยใช้แผนที่เดินดินและปราชญ์ด้านการเกษตรของชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนป่าเกิด
วันที่ 4 พฤศจิกายน 2558 เวลา 09.00-14.00 น. บ้านป่าเกิด ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

- 09.00 น. เดินทางไปยังธรณีสงฆ์เพื่อชี้แจงกำหนดการและการแบ่งสายแผนที่เดินดิน
 ทำกิจกรรมระหว่างนักศึกษาและตัวแทนชุมชนเพื่อทำความรู้จักกัน
 (ทีมวิจัยและนักศึกษาได้เตรียมเอกสารและทำความเข้าใจเบื้องต้นในการสำรวจมาก่อน)
- 09.30 น. ออกสำรวจพื้นที่
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 น. นำข้อมูลที่ได้มาสรุปร่วมกัน / นำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะ
- 14.30 น. ทีมที่เก็บข้อมูลไม่ครบให้ไปดำเนินการต่อและส่งข้อมูลมาสรุปร่วมกันอีกครั้ง

.....

ผลการดำเนินงาน

ปราชญ์ชุมชนบ้านป่าเกิดที่ได้แก่

1. นางสาวจันทร์ พองฤทธิ์	ด้านการเกษตร
2. นายบุญเลื่อน สุยะราช	เครื่องปั้นเซรามิก
3. นางสาวหล้า สุยะราช	บริการชุมชน
4. นายจรัญ เงามคำ	ด้านการเกษตร
5. นายบัณฑิต คำมา	ด้านการเกษตร
6. นางทัศนีย์ หน่อทิม	งานฝีมือ
7. นายสว่าง ประรินทร์ทะวงศ์	บริการชุมชน
8. นายประกิตต์ โกสุรัตน์	ภูมิปัญญาท้องถิ่น
9. นางวรรณลักษณ์ ปัญสุวรรณ	ภูมิปัญญาท้องถิ่น
10. นางสาวสมศรี ดวงสว่าง	ภูมิปัญญาท้องถิ่น
11. นายสมศักดิ์ สุดำ	บริการชุมชน
12. ร.ต.ธนิศ มัสนิท	ด้านการเกษตร "อินทรีย์"
13. นางศรีนวล บุญลพ	ภูมิปัญญาท้องถิ่น "สานเสือกก"
14. นายอินทร สุดใจ	ด้านการเกษตร
15. นายอรุณ ศรีผัด	ด้านการเกษตร
16. นางอำนวย เชื้อนคำ	ด้านการเกษตร
17. นายบัญชา นทีศิริกานต์	ด้านการเกษตร "ฟาร์มผึ้ง"
18. จ.ส.อ นำพล ปันจตุ	ด้านบริการชุมชน "การเงิน"

สถานที่สำคัญของชุมชน

1. โรงเรียนวชิราลัย
2. หจก. ฟาร์มผึ้งพัฒนกิจ
3. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
4. ธารณสงฆ์
5. บ. อีสต์ ทูเอสต์
6. หมู่บ้าน Happy View
7. The Twentyone Resort

บทเรียนจากการเรียนรู้ร่วมกันในการลงพื้นที่ของชุมชน

จุดแข็ง

1. ด้านการเกษตร ภูมิปัญญา งานฝีมือ ที่ชุมชนยังคงมีอยู่
2. ผู้สูงอายุมีความรู้ความสามารถ

จุดอ่อน

1. ศิลปวัฒนธรรม มีแต่ไม่ได้ถ่ายทอด
2. เยาวชนไม่รู้จัก ไม่สนใจสืบสานต่อภูมิปัญญา

วิธีแก้ไข

นำเยาวชนมาร่วมในกิจกรรมประเพณีด้วย

ปัญหา อุปสรรค

1. เนื่องจากการลงพื้นที่เป็นช่วงกลางวันซึ่งเป็นเวลาทำงานของชุมชน ประกอบกับชุมชนมีงานศพตามวิถีประเพณีวัฒนธรรมชุมชนจะต้องไปช่วยงาน จึงทำให้การลงพื้นที่พบปะกับชุมชนไม่ครบ แต่ทางทีมได้แก้ปัญหาโดยตามไปสัมภาษณ์อีกครั้ง
2. เวลาที่มีจำกัดจึงทำให้ต้องบริหารการทำงานให้ได้ตรงตามความต้องการ

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 9 การสำรวจข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่
โดยใช้แผนที่เดินดินและปราชญ์ด้านการเกษตรของชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนป่าเกี๊ตถี่

3. จัดเวทีวิเคราะห์ SWOT ประเมินศักยภาพของกลุ่มและปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์ฯ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา SWOT ศักยภาพของกลุ่มและปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์ฯ

วัน เวลา วันที่ 7 ธันวาคม 2558 เวลา 09.00-12.00 น.

สถานที่ ธรณีสัณต์ บ้านป่าเก๋ตี่ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 25 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 2 คน
2. เทศบาลต.หนองผึ่ง 1 คน
3. พี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัย 2 คน
4. ทีมวิจัยชุมชนป่าเก๋ตี่ 15 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. ประสานงานกับคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านและชุมชนป่าเก๋ตี่ เทศบาลต.หนองผึ่ง มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นและพี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัยส่วนท้องถิ่น
2. ให้ความรู้และพัฒนาศักยภาพของกลุ่มด้านการแบ่งงานตามความถนัดและโครงสร้างขององค์กร
3. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน

กำหนดการวิเคราะห์ SWOT ประเมินศักยภาพของกลุ่มและปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์ฯ

วันที่ 7 ธันวาคม 2558 เวลา 09.00-12.00 น.

บ้านป่าเก๋ตี่ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

9.00 น.	ทำกิจกรรมกำหนด SWOT กลุ่มและให้ความรู้ด้านศักยภาพของกลุ่มด้านการแบ่งงานตามความถนัดและโครงสร้างขององค์กร
10.00 น.	เพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการกลุ่ม
11.30 น.	นำข้อมูลที่ได้มาสรุปร่วมกัน
11.45 น.	นำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะ
12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน

.....

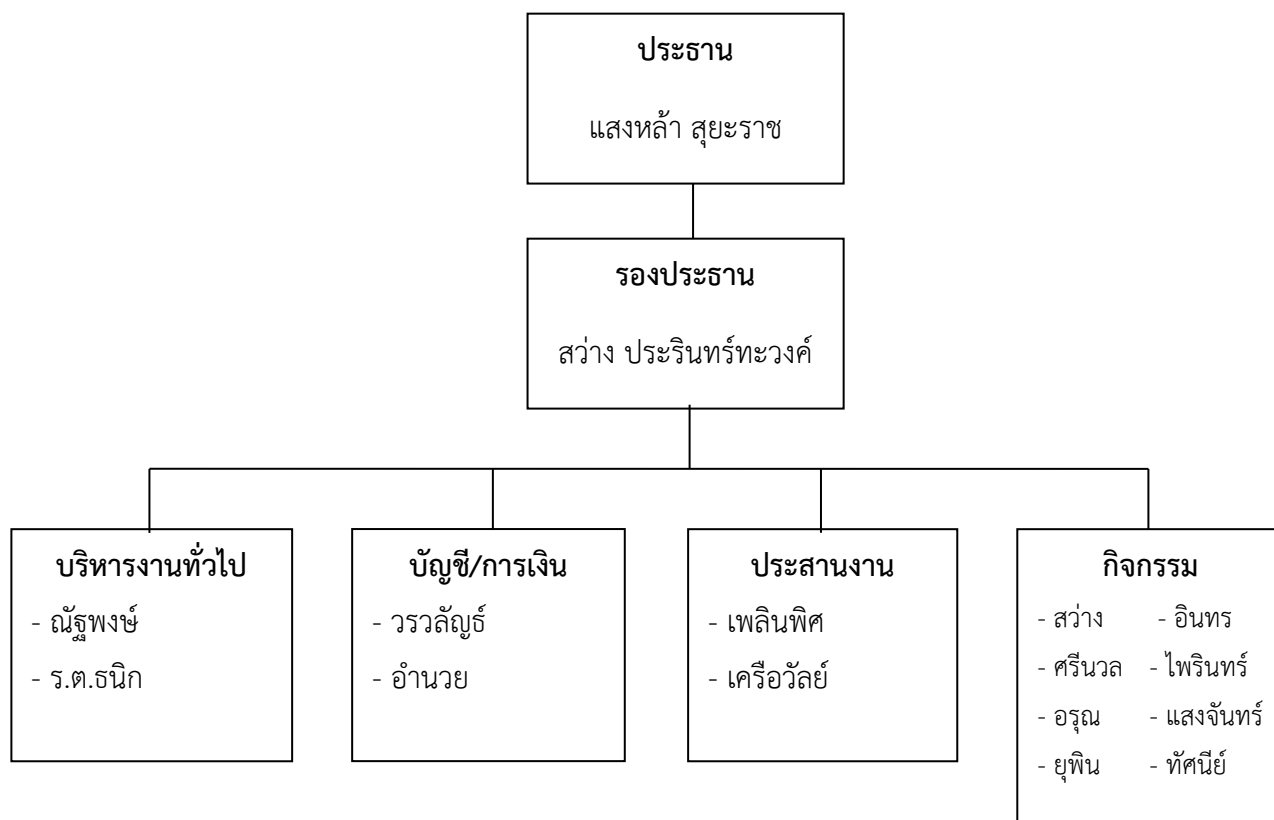
ผลการดำเนินงาน

1. มีการแบ่งหน้าที่เพื่อการทำงานอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมดังตารางแนบ

ชื่อ	ความถนัด
นางแสงหล้า	ประสานงาน
นางวรวลัญช์	บัญชี
นางเพลินพิศ	ประสานงาน
นางเครือวัลย์	ประสานงาน
นายสว่าง	กิจกรรม
นางอำนวย	บัญชี
นางศรีนวล	กิจกรรม
นางอรุณ	กิจกรรม
นางยุพิน	กิจกรรม
นายอินทร	กิจกรรม
นางไพรินทร์	กิจกรรม
ร.ต.ธนิก	บริหารทั่วไป
นายณัฐพงษ์	บริหารทั่วไป
นางแสงจันทร์	กิจกรรม
นางทัศนีย์	กิจกรรม

ตารางที่ 2 ตารางสรุปการแบ่งหน้าที่ตามความถนัด

2. มีการจัดโครงสร้างเพื่อสะดวกต่อการทำงานและการติดต่อสื่อสารร่วมกัน

ภาพที่ 10 โครงสร้างองค์กรศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเกี๊ตถ์

3. กิจกรรมที่ศูนย์การเรียนรู้อันเกิดจากการวิเคราะห์สภาพสังคมและวิถีชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง

3.1 จัดกิจกรรมหมู่บ้าน ถ่ายทอดภูมิปัญญาที่ศูนย์การเรียนรู้อันได้แก่

3.1.1 เปิดโอกาสให้คนในชุมชนศึกษาดูงานภายนอกและนำมาปรับใช้กับชุมชน

3.1.2 ดึงเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมศูนย์การเรียนรู้

3.1.3 สร้างเครือข่ายและนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

3.2 จัดกิจกรรมเพื่อรื้อถึงวิถีชีวิตของชุมชนเช่นร่ำวงย้อนยุค "อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม"

3.3 ศูนย์การเรียนรู้เพื่อชุมชนโดยจัด "กาดนัด" สินค้าเกษตรขึ้น

4. โดยชุมชนได้เขียนพันธสัญญาเพื่อร่วมมือกันปฏิบัติงานดังนี้

4.1 จะทำให้คนทั้งประเทศยอมรับ

4.2 จะทำให้ศูนย์เป็นที่รู้จักทั้งโลกเราจะไม่ทิ้งกัน

4.3 เราจะช่วยกันให้ ม.7 อยู่ดีกินดี

4.4 จะทำให้มีความสามัคคีในการรวมกลุ่ม

- 4.5 จะทำงานเพื่อชุมชนแบบจริงจัง
- 4.6 ทำงานให้มีความสุขใจ และร่วมแรงร่วมใจกัน
- 4.7 จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมให้ดีที่สุดเพื่อ ม.7 ของเรา
- 4.8 เราจะร่วมมือกันตลอดไป
- 4.9 จะไปถึงจุดหมายให้ได้ จะพยายามให้จนหมดความสามารถ
- 4.10 พัฒนารากหญ้าให้มีคุณค่าถึงลูกหลาน
- 4.11 เป็นแสงสว่างสู่ความเจริญรุ่งเรืองของชุมชน

บทเรียน

ทุกคนมีศักยภาพในการทำงานที่แตกต่างกันดังนั้นการทำงานหรือมอบหมายหน้าที่ที่ควรจะให้ตรงกับความสามารถจึงจะเป็นการผลักดันให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 11 การวิเคราะห์ SWOT ประเมินศักยภาพของกลุ่มและปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์

4. เวทีอบรมเพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการกลุ่ม (เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่มให้กับชุมชน)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ชุมชนบ้านป่าเกี๊ตได้เพิ่มความรู้และทักษะในด้านกระบวนการจัดการและการบริหารกลุ่ม

วัน เวลา วันที่ 7 ธันวาคม 2558 เวลา 09.00-12.00 น.

สถานที่ ธรณีสัณต์ บ้านป่าเกี๊ต ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 25 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 2 คน
2. เทศบาลตำบล หนองผึ่ง 1 คน
3. พี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัย 2 คน
4. ทีมวิจัยชุมชนป่าเกี๊ต 15 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. ประสานงานกับวิทยากรแม่หลวงสุพรรณ อินทะชัย วิทยากรจากบ้านไร่กองขิงเพื่อมาสร้างแรงบันดาลใจและเพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการให้กลุ่มวิจัย
2. กลุ่มวิจัยเรียนรู้ร่วมกันผ่านประสบการณ์ตรงจากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการกลุ่ม
3. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน

กำหนดการอบรมเพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

วันที่ 7 ธันวาคม 2558 เวลา 13.00-17.00 น.

บ้านป่าเกี๊ต ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

- 13.00 น. วิทยากรแม่หลวงสุพรรณ อินทะชัย วิทยากรจากบ้านไร่กองขิง มาสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานและเพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการให้กลุ่มวิจัย
- 16.00 น. นำข้อมูลที่ได้มาสรุปร่วมกัน
นำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะ

.....

ประวัติความเป็นมาของแม่หลวงสุพรรณ อินทะชัย วิทยากรจากบ้านไร่กองขิง

แม่หลวงสุพรรณ อินทะชัย วิทยากรจากบ้านไร่กองขิง หมู่ที่ 3 ต.หนองควาย อ.หางดง จ.เชียงใหม่ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 557 ครัวเรือน มีจำนวนประชาชน 1,005 คน แบ่งเป็นเพศชาย 448 คน และเพศหญิง 557 คน หมู่บ้านที่ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ทำให้สภาพเศรษฐกิจของชุมชนตกต่ำ ชาวบ้าน ไม่มีรายได้ จึงเกิดการรวมกลุ่มกันของชาวบ้านเพื่อเผชิญหน้ากับปัญหาดังกล่าว ภายใต้การนำของผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง และชาวบ้านไร่กองขิงทุกคนด้วยเงินเริ่มต้นเพียง 3,000 กว่าบาท

จากเงินทุนเริ่มต้น 3,000 กว่าบาท ในวันนี้บ้านไร่กองขิงมีเงินทุนของชุมชนทั้งสิ้นกว่า 3 ล้านบาทดำเนินกิจการของชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่ไปกับการร่วมมือกันในด้านวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ อาทิเช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ฯลฯ เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนให้ชาวบ้านมีความสุข และเป็นแหล่งขององค์ความรู้ให้กับหมู่บ้านและหน่วยงานต่างๆอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากมีคณะศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศเข้ามาศึกษาดูงานอย่างไม่ขาดสายในปัจจุบัน ทั้งนี้ก็ด้วยความเป็นผู้นำของพ่อหลวงสมศักดิ์และแม่หลวงสุพรรณ อินทะชัย รวมทั้งชาวบ้านไร่กองขิงทุกคนที่ร่วมใจกันในการที่จะพัฒนาบ้านไร่กองขิงสู่ความยั่งยืนในอนาคตต่อไป

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยและผู้เข้าอบรมได้รับผลดังนี้

1. ได้แรงบันดาลใจที่จะนำหมู่บ้านให้มีการพัฒนาเป็นหมู่บ้านพึ่งตนเองและรักษาสิ่งแวดล้อม
2. ได้ความรู้อยากไปดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ดีๆ จากบ้านไร่กองขิงเพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการทำงานต่อไป
3. ได้ความรู้ในการดำรงชีวิตของชุมชนได้แรงบันดาลใจในการทำงานในอาชีพ
4. ได้ความรู้ในการสร้างชุมชนให้เจริญ
5. ได้ความรู้และความสามัคคีมากขึ้นและมีประโยชน์มาสู่ชุมชน
6. มีแนวคิดดีๆ เกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อม การดึงดูดคุณค่าในชุมชนให้มาเป็นประโยชน์ทั้งการใช้และการผลิตต่อยอด
7. ได้รับความรู้ดีมากเพราะหมู่ที่ 7 เป็นน้องใหม่ในการให้บ้านป่าเก๋ต๊ะจะได้เจริญก้าวหน้าต่อไปและจะได้ที่หนึ่งระดับจังหวัดอย่างบ้านไร่กองขิง
8. ทราบเรื่องการบริหารสิ่งแวดล้อมที่นำมาใช้ประโยชน์ทั้งสิ่งที่อยู่บนดินและพื้นดิน
9. ได้ความรู้และความสามัคคีมากขึ้นและมีประโยชน์มาสู่ชุมชน

บทเรียน

การสร้างแรงบันดาลใจเป็นสิ่งที่ดีที่จะทำให้ชุมชนเห็นแบบอย่างและนำไปพัฒนาชุมชนของตนต่อไป

ปัญหา อุปสรรค

ไม่มี

ภาพการดำเนินงานกิจกรรม

ภาพที่ 12 การเพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

5. เวทีอบรมเพิ่มทักษะด้านการเกษตร(เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการเกษตรแบบพอเพียง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ชุมชนบ้านป่าเกี๊ยะได้เพิ่มความรู้และทักษะในด้านการเกษตรเพิ่มเติม

วัน เวลา วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 08.30-12.00 น.

สถานที่ บ้านไร่กองขิง หมู่ที่ 3 ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 23 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 2 คน
2. เทศบาลต.หนองผึ้ง 4 คน
3. พี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อชุมชนฯ 2 คน
4. ทีมวิจัยชุมชนป่าเกี๊ยะ 15 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. จัดประชุมทีมวิจัยเพื่อกำหนดวันเดินทางศึกษาดูงาน
2. ติดต่อประสานงานวิทยากรเพื่อขอเข้าศึกษาดูงาน
3. ทีมวิจัยเดินทางไปบ้านไร่กองขิงเพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
4. รับฟังบรรยายและทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน
5. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน

กำหนดการทักษะในด้านการเกษตรเพิ่มเติม

วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 08.30-12.00 น.

บ้านไร่กองขิง หมู่ที่ 3 ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

08.30 น.	ออกเดินทางโดยรถตู้จากกรณีสงฆ์บ้านป่าเกี๊ยะไปบ้านไร่กองขิง
09.00 น.	ฟังบรรยายจากวิทยากร “เพิ่มทักษะด้านการเกษตร” โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้
12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน

.....

ผลการดำเนินงาน

ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตรแบบพอเพียงซึ่ง บ้านไร่กองขิง มีการส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น การออมเงิน การทำการเกษตรแบบพอเพียง การปลูกผักปลอดสารพิษ หากเหลือจากการรับประทานก็นำไปจำหน่าย และปัจจุบันได้มีการจำหน่ายผักปลอดสารพิษในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เพื่อเป็นอาหารแก่สัตว์ ถือเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนอีกด้วย

บทเรียน

ประชาชนในหมู่บ้านมีวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดการสะสมองค์ความรู้ที่สามารถรวบรวมไว้และพร้อมถ่ายทอดแก่ผู้สนใจศึกษาเรียนรู้

ปัญหา อุปสรรค

ไม่มี

ภาพการดำเนินงานกิจกรรม

ภาพที่ 13 เพิ่มความรู้และทักษะในด้านการเกษตร

6. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาเครือข่าย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อหาเครือข่าย
2. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนเครือข่าย

วัน เวลา วันที่ 28 มกราคม 2559 เวลา 08.00-12.00 น.

สถานที่ ธารนิสงฆ์ บ้านป่าเกี๊ยะ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 66 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 1 คน
2. เทศบาลต.หนองผึ้ง 10 คน
3. ทีมวิจัยชุมชนป่าเกี๊ยะ 15 คน
4. ชุมชนป่าเกี๊ยะและผู้สนใจ 40 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. ทีมวิจัยร่วมหาเครือข่ายและเข้าประชุมในการนำเสนอแผนการทำงานให้บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาชุมชน
2. ร่วมดำเนินกิจกรรมนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ การทำกิจกรรม การแก้ไขปัญหาทางต้นทุนทางสังคมของชุมชน
3. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน

กำหนดการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาเครือข่าย (จัดทำพร้อมทำแผนพัฒนาชุมชน)

วันที่ 28 มกราคม 2559 เวลา 08.00-12.00 น.

บ้านป่าเกี๊ยะ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

- 9.00 น. วิเคราะห์ SWOT ชุมชน
 กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจร่วมกัน
 สำรวจโครงสร้างพื้นฐาน
 กิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของชุมชน
 โครงการเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง
 การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

.....

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยนำข้อมูลมาสรุปเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกับเครือข่ายได้ดังนี้

1. ในการประชุมสร้างเครือข่ายได้มีพัฒนาการอำเภอนำหนังสือของจังหวัดเชียงใหม่มาแจ้งกับชุมชนเพื่อสนับสนุนและผลักดันศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ยะ เป็นศูนย์การเรียนรู้ประจำตำบลโดยมีวงเงิน 100,000 บาทจากจังหวัดเพื่อใช้ในการพัฒนาเป็นโครงการต่อไป
2. ชุมชนเห็นความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และต้องการทำกิจกรรมร่วมเพื่อพัฒนาอาชีพและแหล่งรายได้ของหมู่บ้านตามศักยภาพให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงโดย “เน้นส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้”

บทเรียน

ในปี 2559 เป็นปีที่มีการวางแผนพัฒนาชุมชนและการสร้างเครือข่ายที่เห็นผลเป็นรูปธรรม อันเนื่องจากทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น อีกทั้งยังแสดงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ด้านความพอเพียงออกมาร่วมกันไม่ใช่เฉพาะกลุ่มจึงเป็นผลดีต่อการดำเนินการร่วมกันในด้านการขยายอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของป่าเกี๊ยะออกไปยังเครือข่ายทั้งตำบล

ปัญหา อุปสรรค

ไม่มี

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 14 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาเครือข่าย

7. ศึกษาดูงานศูนย์การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ฯ และนำมาปรับใช้ให้ตรงกับบริบทของชุมชน

วัน เวลา วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 08.30-17.00 น.

สถานที่ บ้านไร่กองขิง หมู่ที่ 3 ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 23 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 2 คน
2. เทศบาลต.หนองผึ่ง 4 คน
3. พี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัย 2 คน
4. ทีมวิจัยชุมชนป่าเกี๊ตถี่ 15 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. จัดประชุมทีมวิจัยเพื่อกำหนดวันเดินทางศึกษาดูงาน
2. ติดต่อประสานงานวิทยากรเพื่อขอเข้าศึกษาดูงาน
3. ทีมวิจัยเดินทางไปบ้านไร่กองขิงเพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
4. รับฟังบรรยายและทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน
5. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน

กำหนดการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ

วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 08.30-17.00 น.

บ้านไร่ทองชิง หมู่ที่ 3 ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

- 08.30 น. ออกเดินทางโดยรถตู้จากกรณีสงฆ์บ้านป่าเกี๊ยะไปบ้านไร่ทองชิง
- 09.00 น. ฟังบรรยายจากวิทยากร “เพิ่มทักษะด้านการเกษตร” โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 น. ดูงานและร่วมกิจกรรมชุมชน
- การทำลูกประคบ
 - ดอกไม้ใบเตย
 - นวดแผนไทยและอบสมุนไพร
- 17.00 น. เดินทางกลับ

.....

ผลการดำเนินงาน ชุมชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ

1. การบริหารจัดการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ
2. ภาวะผู้นำที่ดีที่สามารถนำไปปรับใช้กับกลุ่มของตนเองได้
3. การเชื่อมโยงภูมิปัญญาของชุมชน
4. การทำงานโดยไม่คำนึงถึงตัวเงินเป็นหลัก

บทเรียน

แรงบันดาลใจจากการทำงานเสริมสร้างให้คนในชุมชนมีความต้องการที่จะพัฒนากลุ่มของตนเองและต้องการจะมาศึกษาดูงาน ณ บ้านไร่ทองชิง เมื่อได้เห็นของจริงแล้วจึงเกิดความคิดที่จะนำไปปรับใช้กับกลุ่มของตนเองต่อไป

ปัญหา อุปสรรค

ไม่มี

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 15 ศึกษาฐานศูนย์การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ

8. วางแผนการดำเนินงาน และรูปแบบการบริหารจัดการระยะที่ 2 ร่วมกับเครือข่าย

วัตถุประสงค์ สรุปลงผลการดำเนินงานระยะที่ 1 เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนเครือข่าย

วัน เวลา วันที่ 28 มกราคม 2559 เวลา 13.00-17.00 น.

สถานที่ ธารณสงฆ์ บ้านป่าเก๋ตี่ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 66 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 1 คน
2. เทศบาลต.หนองผึ้ง 10 คน
3. ทีมวิจัยชุมชนป่าเก๋ตี่ 15 คน
4. ชุมชนป่าเก๋ตี่และผู้สนใจ 40 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. ทีมวิจัยประสานงานผู้เกี่ยวข้องเพื่อประชุมวางแผนการดำเนินงาน และรูปแบบการบริหารจัดการระยะที่ 2 ร่วมกับเครือข่าย
2. สรุปแผนการนำเสนอที่ได้บรรจุในแผนพัฒนาชุมชนแออัดเครือข่าย
3. ทำการวางแผนกิจกรรมร่วมกัน
4. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน

กำหนดการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาเครือข่าย

วันที่ 28 มกราคม 2559 เวลา 13.00-17.00 น.

บ้านป่าเกี๊ยะ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

- 13.00 น. แนะนำเครือข่ายและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการ
- 14.00 น. วางแผนการดำเนินงาน และรูปแบบการบริหารจัดการระยะที่ 2 ร่วมกับเครือข่าย
- 16.00 น. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน
-

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยนำข้อมูลมาสรุปได้ดังนี้

กลุ่มเครือข่ายได้แก่

1. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ 24 คน (จาก 8 หมู่บ้าน)
2. ภาคิเครือข่าย ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ ตัวแทนสภาเด็กและเยาวชน อสม. กลุ่มเครือข่ายฝึกปลอดสารพิษ คณะกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีตำบล ร่วมขับเคลื่อนให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

โดยจะมีการร่วมกันดำเนินงานในมีนาคม 2559 – มกราคม 2560 ดังต่อไปนี้

รักษันรินทร์ แก้วมีศรี (2559) ที่ปรึกษาโครงการวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัย ได้วางแผนโครงการเพื่อการมีส่วนร่วมของเครือข่ายไว้ดังนี้

1. จัดประชุมเครือข่ายคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ ร่วมกับผู้ที่สนใจ
2. ให้ความรู้ “ปรัชญาเศรษฐกิจ” เพื่อให้เกิดเป้าหมายและทิศทางร่วมกัน
3. นำเครือข่ายทั้ง 8 หมู่บ้านที่ได้รับร่วมพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และชุมชนโดยการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งต.หนองผึ้งอาทิ
 - 3.1 การแจกพันธุ์ผักพืชสวนครัวไว้กินให้แก่เครือข่ายทั้งตำบลหนองผึ้ง
 - 3.2 การจัดการนัดพืชผักทางการเกษตร ณ ศูนย์การเรียนรู้

4. การนำเครือข่ายทั้ง 8 หมู่บ้าน และผู้ที่สนใจศึกษาดูงานศูนย์การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ
5. ร่วมกันพัฒนาแนวทางเพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองที่เหมาะสม

บทเรียน

การดำเนินการโดยอาศัยเครือข่ายจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยผู้นำที่มีประสบการณ์ และการมีงบประมาณเพื่อจัดสรรกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้กับชุมชนได้เรียนรู้และทดลอง

ปัญหา อุปสรรค

ไม่มี

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 16 วางแผนการดำเนินงาน และรูปแบบการบริหารจัดการระยะที่ 2

9. นำแผนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้มาทดลองใช้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์
2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศูนย์

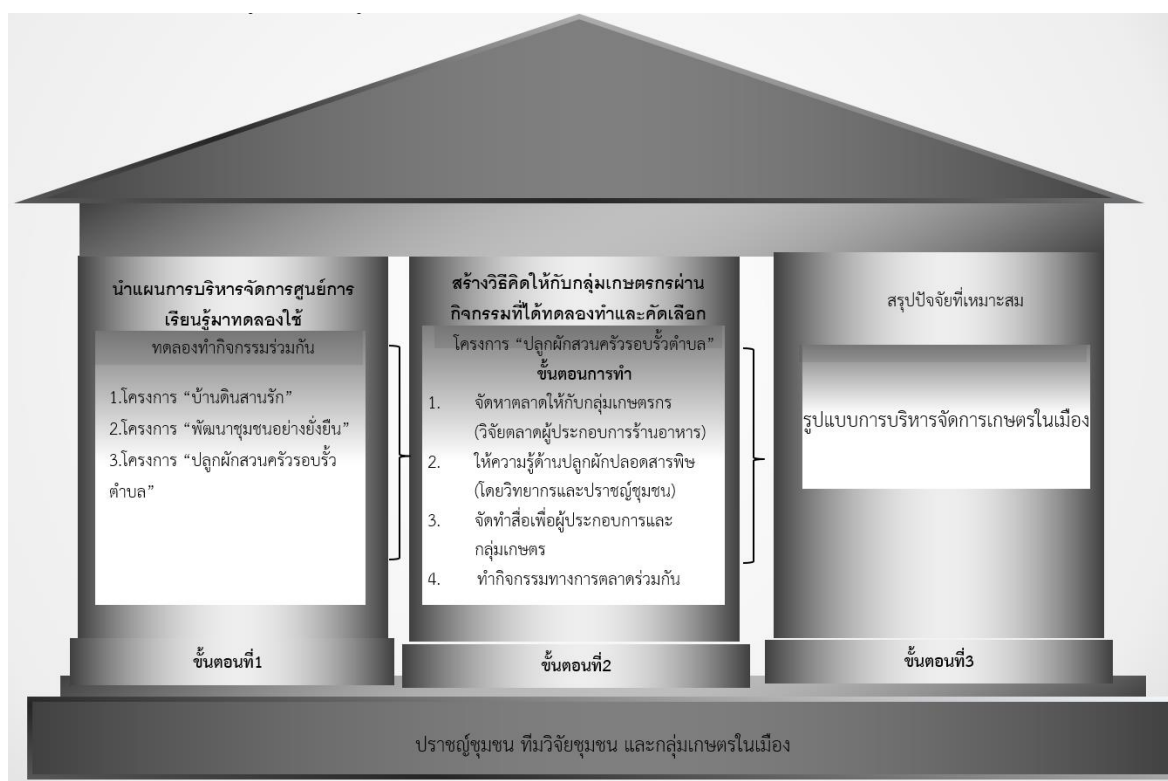
วัน เวลา มิถุนายน-ธันวาคม 2559 เวลา 08.00-17.00 น.

สถานที่ ศูนย์การเรียนรู้ บ้านป่าเกี๊ยะ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 67 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 2 คน
2. เทศบาลต.หนองผึ้ง 10 คน
3. ทีมวิจัยชุมชนป่าเกี๊ยะ 15 คน
4. ชุมชนป่าเกี๊ยะและผู้สนใจ 40 คน

ขั้นตอนการวิจัย

ภาพที่ 17 แนวคิดนำแผนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้มาทดลองใช้

แนวคิดนำแผนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้มาทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 1

มีการทำโครงการสร้างวิธีคิดให้กับกลุ่มเกษตรกรปราชญ์ชุมชน ทีมวิจัยชุมชน และกลุ่มเกษตรกรในเมือง ผ่านโครงสร้างองค์กรศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเกี๊ตี่ (ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ได้กระจายตัวอยู่ในโครงสร้างองค์กรและเรียนรู้การทำงานร่วมกัน)

โดยการนำเทคนิค POLC มาใช้ใน 3 โครงการดังนี้

1. โครงการ “บ้านดินสานรัก”
2. โครงการ “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”
3. โครงการ “ปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล”

โดยผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน ณ ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเกี๊ตี่

ขั้นตอนที่ 2

ต่อยอดการวิจัยโดยการสร้างวิธีคิดให้กับกลุ่มเกษตรกรผ่านกิจกรรมที่ได้ทดลองทำร่วมกันได้แก่ โครงการ “ปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล” โดยมีวิธีการทำดังนี้

1. จัดหาตลาดให้กับกลุ่มเกษตรกร (วิจัยตลาดผู้ประกอบการร้านอาหาร)
2. ให้ความรู้ด้านปลูกผักปลอดสารพิษ (โดยวิทยากรและปราชญ์ชุมชน)
3. จัดทำสื่อที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบการและกลุ่มเกษตรกร (จัดสื่อพบปะระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค)
4. ทำกิจกรรมทางการตลาดร่วมกัน (ออกจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร)

ขั้นตอนที่ 3

1. สรุปปัจจัยที่เหมาะสม
2. นำไปใช้รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง

ผลการดำเนินงาน

จากการทดลองทำกิจกรรมร่วมกันที่วิจัยนำข้อมูลมาสรุปได้ดังนี้

1. ได้มีการวางแผนการทำงานโดยเริ่มตั้งแต่การแบ่งหน้าที่กันทำโดยโครงสร้างองค์กรเป็นลักษณะโครงการพิเศษภายใต้โครงสร้างเดิมของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้
2. การทำงานภายใต้โครงสร้างใหม่ทำให้การทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่นอันเนื่องมาจากการแบ่งงานกันทำตามความถนัดภาระหน้าที่ของประธานได้มีการกระจายความรับผิดชอบออกไปทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. กิจกรรมทั้ง 3 ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่าย อาทิ วิทยาลัยเทคนิคสารภี การศึกษานอกโรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ สภาเด็กและเยาวชนมาร่วมจึงทำให้เกิดการรับรู้ในการทำกิจกรรมไปทั่วตำบลหนองผึ้งและบริเวณโดยรอบ
4. ผู้นำในแต่ละกิจกรรมมีศักยภาพในการทำงานและเกิดการเรียนรู้จากต้นแบบที่ดี

บทเรียน

การดำเนินงานโดยเครือข่ายเกิดการใช้ประโยชน์จากการวิจัยขึ้นทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทั้ง 3 ฝ่ายได้แก่เทศบาล ชุมชน และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ปัญหา อุปสรรค

1. กิจกรรมอาทิ บ้านดินต้องอาศัยความร่วมมือแรงร่วมใจจากคนจำนวนมากในการทำกิจกรรมปัญหาส่วนมากคือสภาพอากาศซึ่งไม่สามารถทำขณะมีฝนได้
2. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารยังไม่ทั่วถึงเนื่องจากการซ่อมแซมเครื่องกระจายเสียงประจำหมู่บ้าน

ภาพการดำเนินกิจกรรม

1. โครงการ “บ้านดินสานรัก”

ภาพที่ 18 การจัดกิจกรรมบ้านดินสานรักโดยความร่วมมือของเทศบาล นักศึกษา และชุมชน

ภาพที่ 19 การจัดกิจกรรมบ้านดินสานรักโดยมีการนำปราชญ์ชุมชนมาให้ความรู้ด้านทักษะเพิ่มเติม

2. โครงการ “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”

ภาพที่ 20 การจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

3. โครงการ “ปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล”

ภาพที่ 21 การจัดกิจกรรม “ปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล” ในวันแม่ 12 สิงหาคม

10. สรุปผลและนำแผนการบริหารจัดการมาปรับปรุง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปการทำงานร่วมกัน
2. นำแผนการบริหารจัดการมาปรับปรุง

วัน เวลา วันที่ 24 สิงหาคม 2559 เวลา 08.00-12.00 น.

สถานที่ ธรณีสงฆ์ บ้านป่าเกี๊ย ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 19 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 2 คน
2. เทศบาลต.หนองผึ่ง 2 คน
3. ทีมวิจัยชุมชนป่าเกี๊ย 15 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. ทีมวิจัยนำเสนอข้อมูลจากการแนวคิดนำแผนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้มาทดลองใช้
2. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน

กำหนดการสรุปผลและนำแผนการบริหารจัดการมาปรับปรุง

วันที่ 24 สิงหาคม เวลา 08.00-12.00 น.

บ้านป่าเกี๊ย ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

9.00 น. - สรุปผลจากการทำโครงการร่วมกัน

- ชี้แจงปัญหาอุปสรรค

- ร่วมกันแก้ไขปัญหา

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยนำข้อมูลมาสรุปได้ดังนี้

1. ในการทำกิจกรรมทุกครั้งจะต้องมีตัวแทน3 ฝ่ายได้แก่เทศบาล ชุมชน และมหาวิทยาลัย พาร์ตเนอร์ร่วมลงพื้นที่เนื่องจากเวลามีปัญหาในการทำงานจะได้ร่วมกันคิดและสามารถนำมาแก้ไขร่วมกันได้อย่างทันท่วงที
2. ในแต่ละกิจกรรม3 ฝ่ายได้แบ่งงานกันทำตามความถนัด อาทิ ทางเทศบาลมีความสามารถในการจัดเตรียมพื้นที่และอุปกรณ์ มหาวิทยาลัยมีความถนัดในการเตรียมวิทยากร เตรียมความพร้อมนักศึกษาและประสานงาน ด้านชุมชนมีปราชญ์ชุมชนที่มีความถนัดในกิจกรรมและประสานงานกับคนในพื้นที่มาร่วมกิจกรรมจึงทำให้กิจกรรมสำเร็จได้ตามกำหนด

บทเรียน

ในการทำกิจกรรมทุกครั้งการวางแผนถือเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะสามารถทำให้งานประสบความสำเร็จอีกทั้งควรมีแผนสำรองฉุกเฉินเพื่อใช้สำหรับแก้ไขปัญหาระหว่างการทำงานด้วย

ปัญหา อุปสรรค

ไม่มี

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 22 การสรุปผลและนำแผนการบริหารจัดการมาปรับปรุง

11. การจัดเวทีถอดบทเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อคืนข้อมูลสู่ชุมชน
2. ทบทวนการทำงานที่ผ่านมาและถอดบทเรียนร่วมกัน

วัน เวลา วันที่ 15 กันยายน 2559 เวลา 08.00-12.00 น.

สถานที่ ธรณีสัณต์ บ้านป่าเกี๊ยะ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 19 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 2 คน
2. เทศบาลต.หนองผึ้ง 2 คน
3. ทีมวิจัยชุมชนป่าเกี๊ยะ 15 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. ทีมวิจัยร่วมกันตรวจสอบข้อมูลจากการทำงานร่วมกันทั้งหมดเพื่อเตรียมการคืนข้อมูลสู่ชุมชน
2. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน

กำหนดการจัดเวทีถอดบทเรียน

วันที่ 15 กันยายน 2559 เวลา 08.00-12.00 น.

บ้านป่าเกี๊ยะ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

- 9.00 น. สรุปผลจากการทำโครงการร่วมกัน
คืนข้อมูลสู่ชุมชน
ทบทวนการทำงานที่ผ่านมาและถอดบทเรียนร่วมกัน
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

.....

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยนำข้อมูลมาสรุปได้ดังนี้

1. มีการสรุปผลโดยนำ POLC มาถอดบทเรียนเป็นกระบวนการให้ทางชุมชนเห็นภาพการทำงานตามทฤษฎีที่ตนได้ปฏิบัติไป
2. เทศบาลได้นำเสนอการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนในโครงการบ้านดินเพื่อสานต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ชุมชนเห็นความสำคัญในการทำกิจกรรมและจะนำหมู่บ้านอื่นๆเข้าร่วมกิจกรรมต่อไป

บทเรียน

การสร้างควมยั่งยืนให้กิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้เป็นเรื่องที่ทำท่ายเพราะปัจจุบันกิจกรรมส่งผ่านการทำงานสู่ผู้เกี่ยวข้อง 3 ฝ่ายอีกทั้งยังคงมีกิจกรรมดำเนินต่อเพื่อให้ชุมชนภายนอกเข้ามาทำงานร่วมกันในกิจกรรมบ้านดิน รวมถึงการเกิดกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องด้านสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งที่ดีที่ทางชุมชนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการ POLC เพื่อนำไปปรับใช้กับกิจกรรมอื่นๆต่อไป

ปัญหา อุปสรรค

ไม่มี

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 23 การจัดเวทีถอดบทเรียน

12. สรุปงานก่อนปิดโครงการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปการทำงานร่วมกัน
2. แบ่งหน้าที่เพื่อประสานงานในการทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

วัน เวลา วันที่ 18 ตุลาคม 2559 เวลา 08.00-12.00 น.

สถานที่ ธรณีสงฆ์ บ้านป่าเกีตลี ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 2 คน
2. เทศบาลต.หนองผึ้ง 5 คน
3. ทีมวิจัยชุมชนป่าเกีตลี 15 คน
4. ผู้สนใจ 8 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. ทีมวิจัยร่วมกันตรวจสอบข้อมูลจากการทำงานร่วมกันทั้งหมดเพื่อเตรียมการคืนข้อมูลสู่ชุมชน
2. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน

กำหนดการสรุปงานก่อนปิดโครงการ

วันที่ 18 ตุลาคม 2559 เวลา 08.00-12.00 น. ณ บ้านป่าเกี๊ยะ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

9.00 น.	สรุปผลจากการทำโครงการร่วมกัน
แบ่งหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูล
12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน

.....

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยนำข้อมูลมาสรุปได้ดังนี้ ได้มีการทบทวนสรุปการทำงานอีกครั้งรวมถึงได้วางแผนในการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันในเดือนถัดไป โดยมีการแบ่งหน้าที่ช่วยเหลือในกิจกรรมบ้านดินเนื่องจากกิจกรรมอื่นได้ทำเสร็จสิ้นแล้วแต่บ้านดินยังคงต้องลงมือทำกิจกรรมร่วมกันต่อเบื้องต้นโครงสร้างการทำงานยังคงเดิมโดยชุมชนที่เลือกร่วมอาสาทำอาหารเลี้ยงนักศึกษา รวมถึงผู้ที่มีร่วมทำกิจกรรม

บทเรียน

จากการทำกิจกรรมที่ผ่านมาทำให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปได้โดยง่ายโดยทุกคนรู้หน้าที่ของตนเอง และความถนัดทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหา อุปสรรค

ไม่มี

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 24 สรุปงานก่อนปิดโครงการ

13. วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำกิจกรรมทั้งหมดมาแบ่งปันบทเรียนในการทำงานร่วมกัน
2. สรุปสิ่งที่ได้และนำไปวางแผนงานในปี 2560

วัน เวลา วันที่ 16 พฤศจิกายน 2559 เวลา 08.00-12.00 น.

สถานที่ ธรณีสัณต์ บ้านป่าเก๋ตี่ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 80 คน ประกอบด้วย

1. ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 2 คน
2. เทศบาลต.หนองผึ่ง 10 คน
3. ทีมวิจัยชุมชนป่าเก๋ตี่ 15 คน
4. นักศึกษาและผู้สนใจ 53 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. ทีมวิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์จากบทเรียนที่ผ่านมาและส่งมอบงานเพื่อวางแผนร่วมกันในปีถัดไป
2. สรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมและข้อเสนอแนะร่วมกัน

กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

วันที่ 28 พฤศจิกายน 2559 เวลา 08.00-12.00 น.

ณ บ้านป่าเก๋ตี่ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

9.00 น. สรุปการทำกิจกรรมทั้งหมดร่วมกัน
ส่งมอบงานและสานต่อกิจกรรมในปีถัดไป

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

.....

ผลการดำเนินงาน

ทีมวิจัยนำข้อมูลมาสรุปได้ดังนี้

1. ทางเทศบาลและมหาวิทยาลัยได้นำตารางการวิเคราะห์บริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตไปใช้ในพื้นที่อื่นเพื่อเป็นต้นแบบการวิเคราะห์ชุมชนเบื้องต้น
2. องค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาของชุมชนทางชุมชน ทางมหาวิทยาลัยและเทศบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญและมีการเผยแพร่ผ่านการวิจัยและศึกษาดูงานจากชุมชนอื่นๆ

3. เทคนิค POLC เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ทำให้เป็นต้นแบบในการทำกิจกรรมอื่นต่อไป
4. รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ยะเป็นการศึกษาที่ยกระดับสังคมโดยวิธี Engagement Thailand

บทเรียน

ในปี 2560 ได้มีกิจกรรมที่ทั้ง 3 ฝ่ายได้แก่ เทศบาล ชุมชน และมหาวิทยาลัย พาร์อีสเทอร์นยังคงสานต่อกิจกรรมบ้านดินเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันต่อไปผ่านวิธีการมีส่วนร่วมโดยการนำ เทคนิค POLC ต่อไป

ปัญหา อุปสรรค

ไม่มี

ภาพการดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 25 วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

บทที่ 4

ผลการดำเนินงาน

โครงการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตลี ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่” ได้มีการนำกระบวนการบริหารจัดการเทคนิค POLC มาใช้เป็นทฤษฎีในเชิงวิชาการร่วมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาร่วมวางแผนในทุกขั้นตอนและกระบวนการมีส่วนร่วมเข้ามาวิเคราะห์จนเกิดเป็นรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับกลุ่ม ซึ่งผลการดำเนินงานวิจัยมีรายละเอียดตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

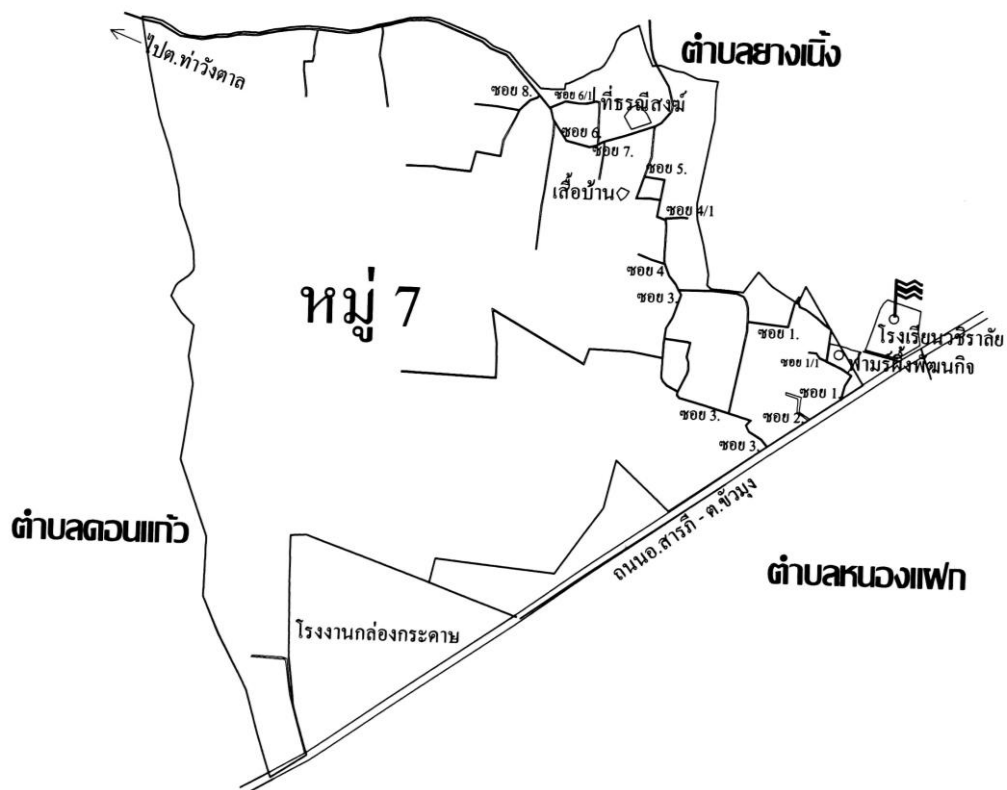
ตอนที่ 1 บริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต

ตอนที่ 2 องค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาของชุมชน

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้

ตอนที่ 4 รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ตลี

ตอนที่ 1 บริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต

ภาพที่ 26 แผนที่แสดงที่ตั้งหมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตลี ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

บ้านป่าเก็ดถึ ต.หนองผึ่ง มีประชากรทั้งหมด 726 คน แยกเป็นประชากรชายจำนวน 399 คน ประชากรหญิงจำนวน 387 คน และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 304 ครัวเรือน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีบางส่วนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง

ถนนเข้าสู่หมู่บ้านถนนลาดยาง 2 กิโลเมตร ถนนคอนกรีต 5 กิโลเมตร ถนนลูกรัง 1 กิโลเมตร ไฟฟ้า จำนวน 304 ครัวเรือน แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สามารถใช้งานได้ ประกอบด้วยบ่อน้ำบาดาล 90 แห่ง ประปาหมู่บ้าน 1 แห่ง

สภาพทางสังคม มีวัดชื่อ วัดปันเจียง (วัดร้าง) และหอกระจายข่าว จำนวน 1 แห่ง ประเพณีและวัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน มีดังนี้ งานรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ งานปีใหม่เมือง ประเพณีตานก๋วยสลาก ประเพณีเย็บเป้ง การทำบุญวันเข้าพรรษา และทำบุญทอดกฐิน

ชุมชนมีการดำเนินงานในหมู่บ้านกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วย

1. กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ปลูกพืชผักสวนครัว
2. กลุ่มอาชีพเลี้ยงกบ เลี้ยงปลา
3. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไย

กองทุนชุมชน ประกอบด้วย

1. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ชื่อ กองทุนหมู่บ้านป่าเก็ดถึ
2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ชื่อ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านป่าเก็ดถึ
3. กองทุนผู้สูงอายุ
4. กองทุน อสม.บ้านป่าเก็ดถึ
5. กองทุนกลุ่มแม่บ้าน
6. กองทุนน้ำประปา

(อ้างอิง : แผนแม่บทชุมชนบ้านป่าเก็ดถึ เทศบาลตำบลหนองผึ่ง, 1 มกราคม 2558)

ผู้นำภายในหมู่บ้าน

นางแสงหล้า สุธะราช ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 บ้านป่าเก็ดถึ

คณะกรรมการหมู่บ้าน

1. นางแสงหล้า สุธะราช
2. นายสว่าง ประรินทร์ทวงค์
3. นายสมบุญ ดวงสว่าง
4. นางวรวลัญช์ ปันสุวรรณ
5. นางแสงหล้า ฟองฤทธิ์
6. นายนรินทร์ ฟองฤทธิ์
7. นายอินทร สุดใจ

8. นายอรุณ ศรีผัด
9. นางพรพิศ ศรีผัด
10. นางเครือวัลย์ เกษธรรม
11. นางอำนวย เชื้อนคำ
12. นางทัศนีย์ หน่อทิม
13. จ.ส.อ. นำพล ปันจตุ
14. นางเพลินพิศ เงามคำ
15. นางสาวแสงระรินทร์ พองฤทธิ์
16. นางจันทรา พรหมมา
17. นายวินัส กาบมาลา
18. นายเสน่ห์ คำชมพู
19. ด.ต. อานนท์ ชำของ
20. นางผ่องแสง อดทน
21. นายสมศักดิ์ สุตา

วิเคราะห์สภาพปัญหาของหมู่บ้าน

จุดแข็งของชุมชน

1. สินค้า OTOP
2. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
3. ผลิตภัณฑ์โดยคนในชุมชน เช่น น้ำพริกปลาบจอมพลัง น้ำพริกตาแดงแม่หลวง และน้ำพริกปลาหวาน
4. ปลุกผักปลอดสารพิษ
5. ผลิตภัณฑ์จักสาน
6. ลานกีฬา
7. ชมรมผู้สูงอายุเข้มแข็ง
8. กองทุนหมู่บ้านเข้มแข็ง
9. ดันสะเดา
10. พืชเศรษฐกิจ เช่น ลำไย

จุดอ่อนของชุมชน

1. ขาดความสามัคคี และความร่วมมือของคนในชุมชน
2. ขาดผู้นำกิจกรรมในชุมชน
3. ขาดความเชื่อถือในตัวผู้นำ
4. บุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย

โอกาสในชุมชน

1. งบประมาณจากหน่วยงานภายนอก
2. บุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพจากหน่วยงานภายนอก
3. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์น สนับสนุนกิจกรรมภายในหมู่บ้าน
4. หน่วยงานราชการทำการสร้างถนนเชื่อมต่อหมู่บ้าน

ข้อจำกัดของชุมชน

1. ขยะจร
2. รถชนดินผ่านในหมู่บ้านจำนวนมาก ทำให้ถนนพัง

เป้าหมายการพัฒนาหมู่บ้าน

วิสัยทัศน์ (สิ่งที่ชุมชนมุ่งหวังอยากให้เป็นในอนาคต)

1. เป็นหมู่บ้านที่คนในชุมชนมีความสามัคคี
2. เป็นหมู่บ้านที่สะอาด , ร่มรื่นและน่าอยู่
3. เป็นหมู่บ้านที่คนในชุมชนมีจิตสำนึกที่ดี
4. เป็นหมู่บ้านที่คนในชุมชนปลอดภัยเสพติดและอบายมุข
5. เป็นหมู่บ้านที่เศรษฐกิจพอเพียง

**“หมู่บ้าน 7 บ้านป่าเกดถี่ เป็นหมู่บ้านที่มีความสามัคคี คนในชุมชนมีจิตสำนึกที่ดี
ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข เป็นหมู่บ้านน่าอยู่ สะอาด ร่มรื่น
และมีเศรษฐกิจพอเพียง”**

บริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตมีการนำเครื่องมือมาใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นดังนี้

- 4.1.1 เส้นทางประวัติศาสตร์ชุมชน เป็นการแสดงประวัติความเป็นมาของชุมชน
- 4.1.2 โองชีวิต เป็นการศึกษาารายรับและรายจ่ายของชุมชน

ผลการวิจัย

4.1.1 เส้นทางประวัติศาสตร์ชุมชน (Time Line)

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านป่าเกดถี่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต

ปีพ.ศ. 2520 เริ่มก่อตั้งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลภายในชุมชน ที่ได้รับการอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขด้วยความ เสียสละต่อประชาชนในหมู่บ้าน โดยมีบทบาทหน้าที่ในการดูแล ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตนให้ ถูกต้องตามหลักสุขอนามัยเพื่อสุขภาพของตนเอง ตลอดจนให้การช่วยเหลือขั้นพื้นฐาน

ปีพ.ศ. 2522 ก่อสร้างถนนทางเชื่อมทางสายบ้านโป่งแห้งเชื่อมกับบ้านบวกรกเหนือเพื่อ เดินทางระหว่างหมู่บ้าน

ปีพ.ศ. 2525 สร้างถนนตัดใหม่จากป่าเก็ดถิ่นนอกเชื่อมกับป่าเก็ดถิ่นในเป็นถนนเชื่อมภายใน หมู่บ้าน เมื่อมีถนนเชื่อมต่อเข้าสู่หมู่บ้านจึงมีการกระจายตัวของความเจริญมากขึ้น

ปีพ.ศ. 2530 เริ่มปลูกลำไยแพร่หลายจากการมีพื้นที่ดินที่เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม

ปีพ.ศ. 2532 เกิดภาวะวิกฤติน้ำท่วม แต่ทางหมู่บ้านไม่ได้รับความเสียหายมากนักเนื่องจาก ไม่ได้อยู่ติดลำน้ำปิง

ปีพ.ศ. 2535 มีการรับซื้อลำไยแพร่หลาย คนรุ่นใหม่มีการศึกษามากขึ้น

ปีพ.ศ. 2538 มีประปาหมู่บ้านเกิดขึ้นทำให้สาธารณสุขปลอดภัยกระจายตัวสู่หมู่บ้านอย่างทั่วถึง

ปีพ.ศ. 2540 เกิดกลุ่มกล่องกระดาษสา

ปีพ.ศ. 2543 มีบริษัทฟาร์มผึ้งพัฒนากิจ

ปีพ.ศ. 2544 มีกลุ่มออมทรัพย์

ปีพ.ศ. 2545 มีการกลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มแม่บ้าน

ปีพ.ศ. 2547 ก่อสร้างศาลาเอนกประสงค์

ปีพ.ศ. 2550 เกิดหมู่บ้านจัดสรรขึ้นภายในหมู่บ้าน

ปีพ.ศ. 2552 สร้างลานกีฬา

ปีพ.ศ. 2557 ก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ้ง โดยเทศบาล ตำบลหนองผึ้ง ได้ริเริ่มโครงการ ในปี พ.ศ. 2557 มีพื้นที่ของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง จำนวน 10 ไร่ บริเวณบ้านป่าเก็ดถิ่น หมู่ที่ 7 ตำบลหนองผึ้ง

ปีพ.ศ. 2558 มีทีมวิจัยชุมชนป่าเก็ดถิ่นเพื่อร่วมกันทำงานภายใต้โครงการรูปแบบการบริหาร จัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.2 ใ้องชีวิิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารายได้และรายจ่ายของชุมชน
2. ศึกษาปัญหาของชุมชนและหนทางแก้ไขร่วมกัน

วิธีดำเนินการ

1. จัดกลุ่มสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยนัดหมายเพื่อมาประชุมร่วมกัน
2. แบ่งกลุ่มจัดทำใ้องชีวิิตเพื่อให้ข้อมูล
3. แลกเปลี่ยนข้อมูลพร้อมลงมือทำใ้องชีวิิต
4. มีการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 3 สรุปผลรายได้และรายจ่ายในการวิเคราะห์ใ้องชีวิิตของชุมชนร่วมกัน

รายได้ภาค การเกษตร	รายได้นอกภาค การเกษตร	รายจ่ายภาค การเกษตร	รายจ่ายนอกภาค การเกษตร
1.ขายลำไย 2.ขายสะเดา 3.ขายพืชผักสวนครัว ฯลฯ 4.ขายไก่ ปลา	1. รับจ้างทั่วไป 2. ลูกหลานให้เงิน 3. ค้าขาย 4. เบี้ยยังชีพ 5. เงินกู้ธนาคาร 6. เงินกองทุน 7. เงินปันผล กลุ่มออม ทรัพย์ 8. รายได้จากการ ทำงานอื่น	1. ค่าปุ๋ย 2. ค่าสารเคมี 3. ค่าน้ำมัน 4. ค่าแรงงาน 5. ค่าไฟฟ้า 6. ค่าเครื่องจักรทาง การเกษตร	1. ค่าอาหาร 2. ของใช้ส่วนตัว 3. การศึกษาของลูก หลาน 4. ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า 5. ค่าแก๊สหุงต้ม 6. ค่าน้ำมันรถ 7. ค่ายา 8. ค่าระหนี้สิน 9. ค่าห่วย 10. ค่าเช่ากลุ่ม สมาคมฯลฯ

ปัญหาของชุมชน

1. เกิดจากรายจ่ายมากกว่ารายรับทำให้มีหนี้สิน ขาดเงินลงทุน
2. เป็นหมู่บ้านปลายน้ำ
3. มีการใช้สารเคมีเพื่อการปลูกลำไยมาก
4. ขาดระบบการจัดการ องค์ความรู้ เพิ่มเติมเพื่อใช้ในการทำกินและการเกษตร
5. ขาดกลไกตลาดในการควบคุมราคาสินค้าเกษตร
6. ประชากรสูงวัยมากถึง 30% และเกิดโรคเบาหวานสูง

ต้นทุนของชุมชน

1. มีที่ธรณีสงฆ์
2. มีทรัพยากรที่หลากหลายอาทิบ่อดิน บ่อบาดาล
3. วัฒนธรรมมีความสามัคคี พึ่งพาอาศัยกันรวมถึงมีการแบ่งปันความรู้ร่วมกัน
4. ทางด้านเศรษฐกิจมีส่วนลำไยเป็นรายได้หลัก มีการรวมกลุ่มเช่นการออมทรัพย์
5. มีการรวมกลุ่มองค์กรหลากหลาย เช่น อาชีพ อสม. ผู้สูงอายุ เป็นต้น

ตอนที่ 2 องค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาของชุมชน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นดังนี้

- 4.2.1 ปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร แสดงแผนการผลิตด้านการเกษตรของชุมชน
- 4.2.2 แผนที่เดินดิน แสดงทรัพยากรที่มีอยู่ของชุมชน

4.2.1 ปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแผนการผลิตด้านการเกษตรของชุมชน

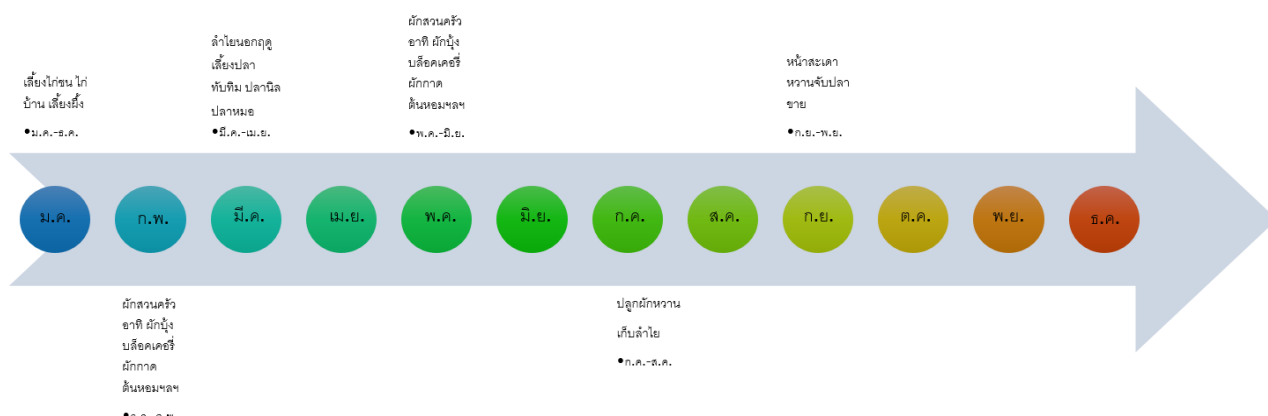
วิธีดำเนินการ

1. จัดกลุ่มสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยนัดหมายเพื่อมาประชุมร่วมกัน
2. แบ่งกลุ่มจัดทำปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตรโดยนำเกษตรกรมารวมตัวกันเพื่อให้ข้อมูล
3. แลกเปลี่ยนข้อมูลพร้อมลงมือทำปฏิทิน
4. มีการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

ภาพที่ 28 การวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันโดยจัดทำปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพนำมาสรุปเพิ่มเติมได้ดังนี้

ภาพที่ 29 ปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร

จากปฏิทินแผนการผลิตด้านการเกษตรของชุมชนมีดังนี้สรุปเป็นช่วงเดือนได้ดังนี้

- มกราคม-ธันวาคม มีการเลี้ยงสัตว์ อาทิ ไก่ชน ไก่บ้าน เลี้ยงผึ้ง
- ธันวาคม-กุมภาพันธ์ มีการผลิตพืชผักสวนครัวเพื่อทานและจำหน่าย อาทิ บร็อคโคลี่ ผักกาด ต้นหอม ฯลฯ
- มีนาคม-เมษายน มีการปลูกลำไยนอกฤดู เลี้ยงปลา อาทิ ปลานิล ปลาที่บิณฑิมา ปลาหมอ
- พฤษภาคม-มิถุนายน มีการผลิตพืชผักสวนครัวเพื่อทานและจำหน่าย อาทิ บร็อคโคลี่ ผักกาด ต้นหอม ฯลฯ
- กรกฎาคม-สิงหาคม มีการเก็บผักหวาน ลำไย
- กันยายน-พฤศจิกายน มีสะเดาหวานให้เก็บจำหน่าย และจับปลาขาย

จุดแข็งจากการผลิต

1. ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ
2. มีรายได้ที่น้อยแต่เนื่องจากค่าครองชีพต่ำจึงทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

ปัญหาจากการผลิต

1. แผลงศัตรูพืช
2. การปลูกลำไยร่วมกับผักสวนครัวชนิดอื่นๆ
3. การถูกกดราคาจากการผลิตสินค้าเกษตรโดยเฉพาะลำไย
4. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ

4.2.2 แผนที่เดินดิน

วัตถุประสงค์

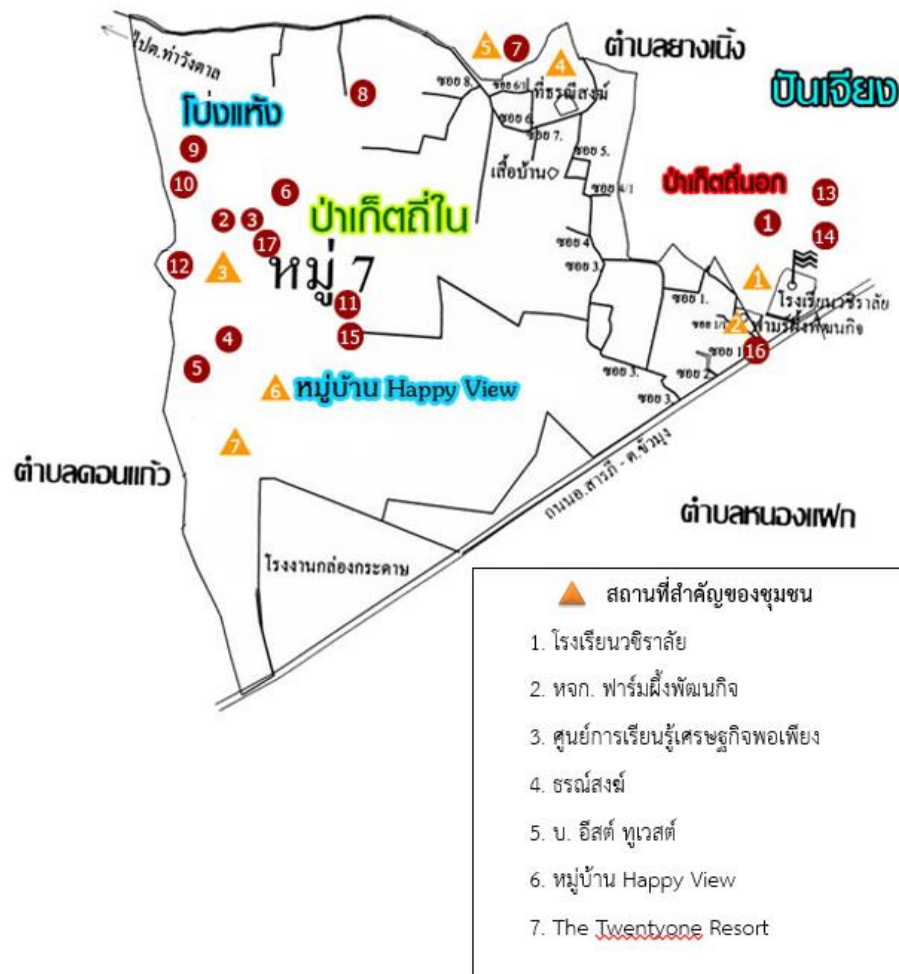
เพื่อศึกษาทรัพยากรที่มีของชุมชน

วิธีดำเนินการ

1. จัดกลุ่มสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยนัดหมายเพื่อมาประชุมร่วมกัน
2. แบ่งกลุ่มจัดทำแผนที่เดินดินเพื่อให้ข้อมูล
3. แลกเปลี่ยนข้อมูลพร้อมลงมือทำแผนที่เดินดิน
4. มีการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการรวมกลุ่มทำให้ให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นของบ้านป่าเกี๊ยะแต่เนื่องจากข้อมูลเกิดจากความทรงจำของผู้สูงอายุอีกทั้งไม่ได้เดินสำรวจจริงจึงทำให้มีข้อมูลบางส่วนไม่สมบูรณ์ ทางทีมนักวิจัยจึงได้ลงพื้นที่จริงเพื่อสำรวจจริง 2 ครั้งในภาคสนามอย่างละเอียดดังปรากฏข้อมูลปราชญ์ชุมชนจำนวน 17 คน และสถานที่สำคัญ 7 แห่งดังนี้

ปราชญ์ชุมชนบ้านป่าเกิดดีได้แก่

1. นางสาวจันทร์ พงษ์ฤทธิ์ ด้านการเกษตร
2. นายบุญเลื่อน สุธะราช เครือข่ายบ้านเซรามิก
3. นางสาวหล้า สุธะราช บริการชุมชน
4. นายเจริญ เภาคำ ด้านการเกษตร
5. นางทัศนีย์ หน่อทิม งานฝีมือ
6. นายสว่าง ประรินทร์ทวงค์ บริการชุมชน
7. นายประกิตต์ โกสุรัตน์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
8. นางวรวิไลย์ ปัญสุวรรณ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
9. นางสาวศรี ดวงสว่าง ภูมิปัญญาท้องถิ่น
10. นายสมศักดิ์ สุตา บริการชุมชน
11. ร.ต.ฉนิท มัสนิท ด้านการเกษตร "อินทรีย์"
12. นางศรีนวล บุญลพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น "สวนเสือก"
13. นายอินทร สุดใจ ด้านการเกษตร
14. นายอรุณ ศรีผัด ด้านการเกษตร
15. นางอานวย เชื้อนคำ ด้านการเกษตร
16. นายบัญชา นทีศิริกานต์ ด้านการเกษตร "ฟาร์มผึ้ง"
17. จ.ส.อ. นพพล ปันจตุติ ด้านบริการชุมชน "การเงิน"

ภาพที่ 30 แสดงปราชญ์ชุมชนและสถานที่สำคัญหมู่ 7 บ้านป่าเกิดดี ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

สถานที่สำคัญของชุมชน
ข้อมูลทั่วไปสถานที่สำคัญของชุมชน โรงเรียนวชิราลัย เชียงใหม่

ภาพที่ 31 โรงเรียนวชิราลัย เชียงใหม่

ที่อยู่ 202 หมู่ 7 ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนวชิราลัย เป็นโรงเรียนเอกชนตั้งอยู่ใน ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนางราตรี ตนเล็ก เป็นผู้รับใบอนุญาตและมี นายคนอง ตนเล็ก เป็นผู้บริหาร โรงเรียนวชิราลัยมีอุดมการณ์ ความมุ่งหวังสูงสุดที่จะปลูกฝัง อบรม จัดการเรียนรู้ให้มีประสบการณ์ แก่นักเรียนทุกคนอย่างเต็มกำลังความสามารถโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ผ่านการศึกษาจากโรงเรียนจะต้อง เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามปรัชญาของโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปสถานที่สำคัญของชุมชน ห้างหุ้นส่วนจำกัดฟาร์มผึ้งพัฒนกิจ

ภาพที่ 32 ห้างหุ้นส่วนจำกัดฟาร์มผึ้งพัฒนกิจ

ที่อยู่ 187 หมู่ 7 ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสรรภ จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

คุณบัญชา นทีศิริกาญจน์ ได้กล่าวว่าเดิมอาชีพการเลี้ยงผึ้งยังไม่เป็นที่สนใจสำหรับเกษตรกรอย่างกว้างขวางเหมือนในปัจจุบันมากนัก แต่ระยะหลังคนไทยหันมาลงทุนทำการเกษตร (การเลี้ยงผึ้ง) อันเนื่องมาจากการส่งเสริมอาชีพนี้มากขึ้นอีกทั้งการเลี้ยงผึ้งในปัจจุบันก็ยังเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ห้างหุ้นส่วนจำกัดฟาร์มผึ้งพัฒนกิจเกิดจากคุณบัญชาที่เป็นคนหนึ่งที่มีความสนใจในอาชีพนี้ และครั้งแรกได้เริ่มการเลี้ยงผึ้งที่ 200 รัง และหลังจากปี 2530 คุณบัญชาได้พัฒนาวิธีการเลี้ยงผึ้งอีกทั้งขยายจำนวนรังผึ้งที่เลี้ยงด้วยการลงปฏิบัติจริงด้วยตัวเองทุกขั้นตอน จึงทำให้ คุณบัญชามีความชำนาญและเชี่ยวชาญการเลี้ยงผึ้งมีประสบการณ์ในการเลี้ยง การแก้ไขปัญหาของฟาร์มได้เป็นอย่างดี อีกทั้งลักษณะภูมิประเทศทางเหนือ ซึ่งมีความเป็นธรรมชาติสมบูรณ์เหมาะแก่การดำรงชีพของผึ้ง

ข้อมูลทั่วไปสถานที่สำคัญของชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตลี

ภาพที่ 33 ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตลี

ที่อยู่ หมู่บ้านป่าเกี๊ตลี ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลหนองผึ้ง ได้ริเริ่มโครงการในปี พ.ศ.2557 โดยมีพื้นที่ของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง จำนวน 10 ไร่ บริเวณบ้านป่าเกี๊ตลี หมู่ที่ 7 ตำบลหนองผึ้ง โดยมีนโยบายที่จะนำพื้นที่ดังกล่าวมาพัฒนา ปรับปรุงเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลหนองผึ้ง

ข้อมูลทั่วไปสถานที่สำคัญของชุมชน ธรณีสงฆ์บ้านปันเจียง

ภาพที่ 34 ธรณีสงฆ์บ้านปันเจียง

ที่อยู่ ธรณีสงฆ์ บ้านปันเจียง หมู่.7 ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

ในอดีตสถานที่แห่งนี้เป็นวัดปันเจียงซึ่งไม่มีผู้อาศัย จึงได้เปลี่ยนเป็นโรงเรียนบ้านปันเจียง ต่อมาได้ปิดตัวลงไปตามกาลเวลา หลังจากนั้นในปี พ.ศ.2538 ได้ก่อสร้างประปาหมู่บ้านขึ้น และปี พ.ศ.2547 ได้ก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์แล้วให้เทศบาลเช่าจากสำนักงานพุทธศาสนา เพื่อเป็น ศาลาอเนกประสงค์ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน ปัจจุบันจึงเรียกสถานที่แห่งนี้ว่า “ธรณีสงค์” บ้านปันเจียง ซึ่งกลายมาเป็นลานกิจกรรมของหมู่บ้าน

ข้อมูลทั่วไปสถานที่สำคัญของชุมชน บริษัท อีสต์ ทุเวสต์ จำกัด

ภาพที่ 35 บริษัท อีสต์ ทุเวสต์ จำกัด

ที่อยู่ 207 หมู่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

เป็นบริษัทผลิตบรรจุภัณฑ์ด้านงานฝีมือของชุมชนย้ายมาจากในเมืองเมื่อปี พ.ศ.2546 เพราะประสบปัญหาชาวบ้านร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องกลิ่นเหม็นของกาก จึงย้ายมาก่อตั้งโรงงานผลิต โดยในช่วงแรกผลิต สมุด แฟ้ม สมุดโน้ตจากผ้าไหม ต่อมาได้มีการพัฒนาสินค้าเพื่อส่งออกไปต่างประเทศ ได้รับรางวัลหลายประเภทจากการเข้าประกวดอีกทั้งเป็นสินค้า OTOP ของหมู่บ้าน

ข้อมูลทั่วไปสถานที่สำคัญของชุมชน หมู่บ้าน Happy View

ภาพที่ 36 หมู่บ้าน Happy View

ที่อยู่ หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ประวัติที่มา

หมู่บ้าน Happy View อยู่ในพื้นที่ของบ้านป่าเกี๊ตลี เดิมชื่อหมู่บ้านสุชาดาเลควิลล์ โครงการแสปี้ วิลล์ พลาซา ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2555 บริหารงาน โดย คุณทักษ์ทัช ยิ่งสินสุวิทย์ ซึ่งเป็นนักธุรกิจชาวเชียงใหม่ ได้ดำเนินการพัฒนาที่ดินจำนวน 15 ไร่ ในระยะแรกได้ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับอาคารพาณิชย์ 3 ชั้น 9 คูหา ต่อด้วยห้องเช่าขายสินค้า ร้านอาหาร ลานเปียร์ตลาดนัดทุกวันศุกร์ และทาวน์โฮม 2 ชั้น บ้านเดี่ยวชั้นเดียว โดยมี วัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจ คือการสร้างความสุข ความสะดวกสบาย ให้แก่ชาวสารภี

ข้อมูลทั่วไปสถานที่สำคัญของชุมชน The Twenty Resort

ภาพที่ 37 The Twenty Resort

ที่อยู่ 181/11 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ประวัติที่มา

The Twenty Resort เป็นรีสอร์ทขนาดเล็กเกิดจากเจ้าของธุรกิจชอบความเป็นธรรมชาติ ตั้งอยู่บริเวณบ้านป่าเกิดที่จากเดิมเป็นนาเก่า ปี พ.ศ. 2556 ได้มีการปรับปรุงทำเป็นรีสอร์ทขึ้นมาแทน เริ่มเปิดให้บริการในปี พ.ศ.2557

ปราชญ์ชุมชน
ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 38 นาง แสงจันทร์ พองฤทธิ์

ชื่อ-สกุล นาง แสงจันทร์ พองฤทธิ์

บ้านเลขที่ 117 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน เกษตรทำสวนลำไย พืชผักปลอดสารพิษ และน้ำหมัก

วัน เดือน ปี เกิด 2 สิงหาคม 2500

เบอร์โทรศัพท์ ติดต่อ 084-4063146

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 4

ประสบการณ์การทำงาน มีประสบการณ์ด้านการทำสวนลำไยและเพาะปลูกพืชผักปลอดสารพิษ

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม เป็นกรรมการหมู่บ้าน กองทุนเงินล้าน

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ -

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร ต้องการช่วยเหลือสังคมและหมู่บ้านต้องการให้เยาวชนรุ่นหลังได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร เรียนรู้ด้วยตนเอง บรรพบุรุษ

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร ต้องการสอนให้คนรุ่นหลัง เช่น ลูกหลานมาทำงานสืบต่อ

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง อยากให้คนรุ่นหลังไปช่วยเหลือในการทำงานร่วมกันให้ทุกคนร่วมกันออกความคิดเห็นในการทำงาน

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกีตี่ อยากให้เป็นอย่างไร อยากให้ทุกคนร่วมแรงร่วมใจกันทำงานเพื่อหมู่บ้านป่าเกีตี่

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 39 นายบุญเลื่อน สุยะราช

ชื่อ-นามสกุล นายบุญเลื่อน สุยะราช

บ้านเลขที่ 31/1 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นด้าน การทำเครื่องปั้นเซรามิก

วัน เดือน ปี เกิด 13 ก.ย. 2501

การศึกษา (ปวส.) ด้านศิลปกรรม

ประสบการณ์การทำงาน ทำงานบริษัทเซรามิกเริ่มเมื่อปี พศ.2530-2548, รับจ้างทั่วไป ทำสวนลำไย

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม ร่วมช่วยเหลือพัฒนาชุมชน และถนนภายในชุมชน

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ -

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร ทำด้วยใจ จิตอาสา

มีวิธีจะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร เต็มใจที่จะถ่ายทอดให้ลูกหลานที่สนใจ

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง อยากให้เยาวชนรุ่นหลังสืบทอดการเป็นจิตอาสา

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเก๋ตี่ อยากให้เป็นอย่างไร มีความสามัคคีร่วมกัน และยืนยงในด้านเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพ่อหลวง

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 40 นางแสงหล้า สุธะราช (ผู้ใหญ่บ้านป่าเกี๊ตถ์)

ชื่อ-นามสกุล นางแสงหล้า สุธะราช

บ้านเลขที่ 31/1 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นด้าน บริการชุมชน

วัน เดือน ปี เกิด 9 ม.ค. 2506

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ 088-2679489

การศึกษา กศน. และกำลังศึกษา ป.ตรี (มสธ.)

ประสบการณ์การทำงาน

- ปั่น เซรามิก 6 ปี
- อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 16 ปี
- สมาชิก อบต. 4 ปี
- สมาชิกสภาเทศบาล 4 ปี
- ผู้ใหญ่บ้านป่าเกี๊ตถ์ตั้งแต่ปี 2555 ถึงปัจจุบัน

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม ผู้ใหญ่บ้าน ถ่ายทอดความรู้ด้านอสม. ปฐมพยาบาลเบื้องต้น ผู้ประสานงานแม่บ้านและผู้สูงอายุ

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ

- รางวัลลูกกตัญญู
- ปี 2558 อ.ส.ม.ดีเด่นสาขาสุภาพจิตชุมชน
- ปี 2559 อ.ส.ม.ดีเด่นสาขาสุภาพจิตชุมชน ระดับภูมิภาค ฯลฯ

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร มาจากใจรัก จิตใจอาสา

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร มีประสบการณ์จากชุมชนและในชีวิตประจำวัน

มีวิธีจะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร ปลุกฝังตั้งแต่เด็ก

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง การสื่อสารในชุมชนและการประสานงานไม่ดีพอ

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง อยากให้คนรุ่นใหม่เข้าสมกันมากๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตตี้ อยากให้เป็นอย่างไร มีจุดศูนย์รวมในชุมชน และอยากให้เรียนรู้ไปด้วยกันกับชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชน

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 41 นายจรัญ เงาคำ

ชื่อ-สกุล นายจรัญ เงาคำ

บ้านเลขที่ 125 หมู่ 3 ต.หนองผึ้ง อ.เภอสารภี จ.พิจิตร 50140

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน การเกษตรลำไย ข้าวโพด พืชสวนครัว

วัน เดือน ปี เกิด 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2497

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ 080-1316219

การศึกษา จบการศึกษา ม.3

ประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 30 กว่าปี ด้านการเกษตรพืชสวนครัว ลำไย ข้าวโพด

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม มีการแบ่งปันปุ๋ยให้กับชาวบ้านที่ต้องการ

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร ลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจของคนสารภีอีกทั้ง มีผลกำไรที่ดี

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร ได้มาจากพ่อและแม่ เป็นผู้ริเริ่ม

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร ให้คนรุ่นหลังมาทำการเรียนรู้ที่บ้านได้ตลอดเวลา

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง น้ำขาดแคลน การให้ปุ๋ยกับพืชพันธุ์

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง คนรุ่นหลังเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยสนใจงานเกษตรกันแล้วส่วนใหญ่เรียนจบก็ออกไปหางานทำกันในเมือง ไม่เคยหันมาให้ความสนใจงานอาชีพเกษตร

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ยะ อยากให้เป็น

อย่างไร อยากให้ทุกคนหันมาสนใจ ศึกษาการเกษตร เพราะการทำเกษตรทำให้เรามีกินมีใช้

ตลอดเวลา ทำได้ใช้ได้ตั้งแต่ต้นน้ำยันปลายน้ำ

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 42 นางทัศนีย์ หน่อทิม

ชื่อ-สกุล นางทัศนีย์ หน่อทิม

บ้านเลขที่ 105 หมู่ 3 ต.หนองผึ้ง อําเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 50140

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน งานฝีมือเย็บผ้า ตัดผ้า การบริการชุมชน

วัน เดือน ปี เกิด 31 มกราคม พ.ศ. 2505

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ : 080-5004462

การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4 เรียนวิชาชีพเสริมด้านการเย็บผ้า

ประสบการณ์การทำงาน ด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าประมาณ 30 กว่าปี

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม อํานวยความสะดวกให้กับคนชุมชน อาสามัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อ.ส.ม.) เป็นกรรมการของชุมชน

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ

1. ประกาศนียบัตรการเป็นกรรมการหมู่บ้านป่าเกิดถึ ตำบลหนองผึ้ง พ.ศ. 2551
2. ผ่านการฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เชี่ยวชาญ ปี 2556 สาขา การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ ตำบลหนองผึ้ง
3. ผ่านการฝึกอบรมเรื่อง การสร้างเสริมทันตสุขภาพของเด็กประถมศึกษาและเด็กวัยก่อนเรียน
4. ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรเทคนิคและกระบวนการสร้างงานเมคาร์เม่ จากสาขาวิชาการออกแบบอุตสาหกรรม คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่ภาคพายัพ

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร

ชอบงานด้านนี้ฝึกมาด้วยตนเอง และเป็นงานที่สามารถหาเงินได้ง่าย เพราะไม่ว่าบ้านไหนก็ต้องมีการแก้เสื้อผ้า ตัดเย็บ

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร

ความรู้เราสามารถให้ได้ในระดับแค่พื้นฐาน ที่เหลือคือความตั้งใจ และต้องออกไปหาสิ่งที่ตนต้องศึกษา เช่น ประสบการณ์การทำงานอยู่เรื่อยๆ

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง

ปัญหาคือ เรื่องการตัดเย็บไม่ค่อยได้รูป บางครั้งต้องกลับมาแก้ทำให้ต้องเสียเวลา ในเรื่องอุปกรณ์การเย็บก็เช่นกัน ค่าตัดเย็บไม่ได้แพงมาก แต่ต้องมานั่งเสียเวลาเริ่มตัดเย็บใหม่ และเครื่องมือต่างๆ เช่น กระดุม ด้ายผ้าที่ค่อนข้างมีราคาแพง พอสมควร

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง

ของแบบนี้มันอยู่ที่ใจรัก หากใจรัก และมีความมุ่งมั่นก็สามารถดำเนินงานต่อไปได้ ที่สำคัญของวิชาชีพนี้นี้คือ (ใจต้องรักจริงๆ) และต้องใจเย็นมากๆ กว่าจะได้ผ้า 1 ผืนต้องใช้กระดากวาดเริ่มต้นเย็บด้วยมือ แล้วต่อด้วยมาเย็บจักรอีกรอบ

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตถี่ อยากให้เป็นอย่างไร

จิตอาสาเป็นสิ่งสำคัญหากต้องการให้หมู่บ้านก้าวไปข้างหน้าควรร่วมมือร่วมใจด้วยกัน

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 43 นายสว่าง ประรินทร์วงศ์

ชื่อ-สกุล นายสว่าง ประรินทร์วงศ์

บ้านเลขที่ 150 หมู่ 7 บ้านโป่งแห้ง ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน บริการชุมชนและจิตอาสา สอนรำไทย

เบอร์โทรศัพท์ : 0840461204

การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4

ประสบการณ์การทำงาน ประมาณ 20 ปีด้านบริการชุมชน

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม

1. เป็นมาชิก อ.ส.ม.
2. เป็นสมาชิก อ.บ.ต.
3. เป็นกรรมการหมู่บ้าน
4. ดูแลกองทุนหมู่บ้าน
5. ทำงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ ได้รับประกาศนียบัตรบัตรตัวแทนชุมชน ผู้นำดีเด่น

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร ใจรักในการบริการชุมชนและขอช่วยเหลือสังคมเพื่อจะ

ให้คนในชุมชนกินอยู่ดีและหมู่จะได้มีความก้าวหน้ามีงานทำกันทุกคน

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร มีคนในชุมชนมาชักชวนเข้าทำงาน

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร พยายามแนะนำและสอนการทำงาน

ด้านบริการให้กับคนรุ่นใหม่เพื่อจะให้คนรุ่นใหม่มาพัฒนาหมู่บ้าน

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมาคืออะไรบ้าง

1. มีคนในชุมชนบางส่วนไม่ชอบในการทำงาน
2. มีความคิดที่แตกต่างกัน
3. มีคนบางกลุ่มตัดสินคนอื่นแค่การศึกษา

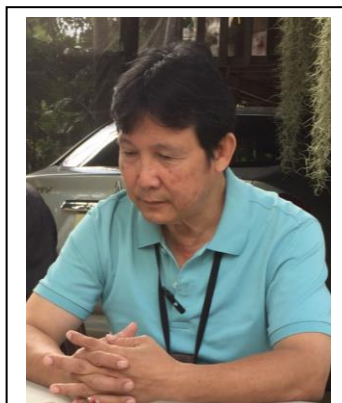
ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง

1. อยากให้คนรุ่นหลังสืบสานวัฒนธรรมในชุมชน
2. ช่วยปลูกฝังภูมิปัญญาให้กับคนรุ่นใหม่

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตถี่ อยากให้เป็นอย่างไร

อยากได้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ที่กับผู้สูงอายุสอนเกี่ยวกับการป้องกันกลุ่มวิชาชีพหลอกเอาเงินเพราะส่วนมากผู้สูงอายุจะอยู่บ้านคนเดียวและไม่ค่อยมีการศึกษาเลยจึงหลอกได้ง่ายกว่าคนอื่นเลยอยากได้ที่สอนฝึกอบรมให้กับผู้สูงอายุ

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 44 นายประกิตต์ โกสุรัตน์

ชื่อ-สกุล นาย ประกิตต์ โกสุรัตน์

บ้านเลขที่ 204 ม. 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสร้างอาชีพทำกล่องบรรจุภัณฑ์จากผ้าไหม

วัน เดือน ปี เกิด 31 ตุลาคม พ.ศ. 2500

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ 087-7832310, 0817244030

การศึกษา ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์การทำงาน อายุ 23 ปี เริ่มจากงานในแรม แล้วมาเป็นครูสอนภาษาจากนั้นก็มาทำธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าส่งออก ประเภทผ้าไหม และ บรรจุภัณฑ์

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม

1. อดีตรกรรณการถนนคนเดินท่าแพ
2. ผู้ให้ความรู้แก่คนในชุมชน ด้าน งานฝีมือ
3. สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน
4. กระจายธุรกิจให้แก่บุคคลในชุมชน

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ

1. ชนะเลิศพาณิชย์สินค้าถนนคนเดิน
2. ได้รับรางวัล 5ดาว สินค้า O-Top
3. ชนะเลิศสินค้าประเภทรีไซเคิล
4. ชนะเลิศสินค้าส่งออก

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร

หมั่นเรียนรู้แสวงหาโอกาสทำให้เกิดความคิดใหม่ๆ จนเกิดเป็นสินค้าปัจจุบันที่ทำอยู่

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร

คิดริเริ่มทำสินค้าด้วยตนเอง

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร

สร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านงานฝีมือให้แก่บุคคลในชุมชน

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง

1.ด้านเงินลงทุน

2.ขาดแคลนคนงาน

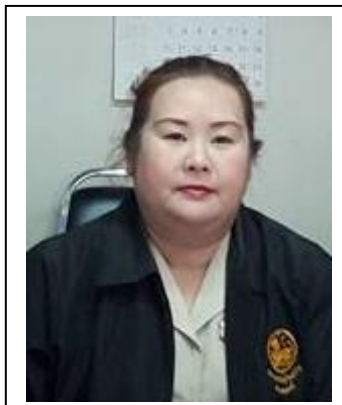
ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง

ฝากให้ใช้สิ่งใกล้ตัวนำมาทำให้เกิดการสร้างสรรค์ เป็นสินค้า

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตถี่ อยากให้เป็น
อย่างไร

อยากให้มีการเรียนรู้งานให้แก่คนในชุมชน

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 45 นางวรวลัญช์ ปัญสุวรรณ

ชื่อ-สกุล นางวรวลัญช์ ปัญสุวรรณ

บ้านเลขที่ 136 บ้านปิ่นเจียง ม.7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ทำกลอง จาก กระดาษสา และบริการชุมชน
วัน เดือน ปี เกิด วันที่ 3 เมษายน พ.ศ.2517

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ 099-2684152

การศึกษา ก.ศ.น สารภี

ประสบการณ์การทำงาน เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ช่วยงานในหมู่บ้าน อาสามสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อ.ส.ม.) ช่วยเหลือสังคม

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม เป็นอาสามสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อ.ส.ม.) ช่วยเหลือสังคม

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร เพื่อให้เป็นรายได้หลักของครอบครัว และเป็นอาชีพที่สามารถสานต่อได้

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร เรียนรู้จากคนในหมู่บ้านที่เป็นคนเริ่มทำสินค้าเกี่ยวกับกระดาษสา

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร พร้อมทั้งจะมีการสอนให้กับผู้ที่สนใจ

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง การทำงานส่งไม่ทันออเดอร์ลูกค้า กระดาษสาขาดตลาด สีของกระดาษสาไม่ตรงกับความต้องการ บางครั้งสินค้ามีราคาต่ำกว่าที่กำหนด

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง อยากให้คนรุ่นหลังมีการพัฒนาสินค้าให้มากขึ้น มีการศึกษาหาตลาดเองไม่ต้องถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ยะ อยากให้เป็นอย่างไร อยากให้ภายในหมู่บ้านมีศูนย์การเรียนรู้เพิ่มขึ้นเพื่อให้คนได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้นจะได้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้คนรุ่นหลัง

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 46 นางสาวสมศรี ดวงสว่าง

ชื่อ-สกุล นางสาวสมศรี ดวงสว่าง

บ้านเลขที่ 141 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นทำอาหารพื้นบ้านน้ำพริกแดงขึ้นชื่อของป่าแกดลี่

วัน เดือน ปี เกิด 16 สิงหาคม พ.ศ. 2597

การศึกษา จบการศึกษา ป.4

ประสบการณ์การทำงาน ทำสวนทำไร่เกษตรกร รับจ้างทั่วไป ร้านขายของชำ

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ

เคยได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันทำอาหาร เช่น ลาบ

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร

จากบรรพบุรุษสืบทอดกันมา

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง

อยากให้ชุมชนรุ่นหลังได้รักษาของกินพื้นบ้านไว้

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าแกดลี่ อยากให้เป็น
อย่างไร

การสืบทอดภูมิปัญญาเป็นสิ่งสำคัญศูนย์การเรียนรู้ต้องสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่รุ่นต่อไปได้
ด้วย

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 47 นายสมศักดิ์ สุতা

ชื่อ-สกุล นาย สมศักดิ์ สุตา

บ้านเลขที่ 59 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน บริการชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำบายศรี

วัน เดือน ปี เกิด วันที่ 25 เมษายน 2508

เบอร์โทรศัพท์ ติดต่อ 083-2036755

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3

ประสบการณ์การทำงาน เคยเป็นคุณครูสอนนักเรียน กศน และเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้กับ
เยาวชน

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม เป็นอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) ช่วยงานผู้ใหญ่บ้าน

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ ทำดอกไม้ประดิษฐ์

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร มีใจรักอยากจะช่วยเหลือสังคมต้องการให้เยาวชนรุ่นหลัง
ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร เรียนรู้ด้วยตนเองและการสังเกต

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร สอนภูมิปัญญาต่อไปให้แก่คนรุ่นหลัง

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง เวลาในการทำงาน

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและคนรุ่นหลัง

อยากให้ผู้ใหญ่ชักชวนลูกหลานมาศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญา

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ยะ อยากให้เป็น
อย่างไร

อยากให้เยาวชนร่วมมือร่วมใจกันเรียนรู้ภูมิปัญญาและสืบทอดต่อโดยอาศัยศูนย์เรียนรู้

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 48 ร.ต.ธนิก มัสนิท

ชื่อ-สกุล ร.ต.ธนิก มัสนิท

บ้านเลขที่ 198 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน เกษตรอินทรีย์ พืชผักสวนครัว และการจัดสวนบ้าน

วัน เดือน ปี เกิด วันที่ 13 มกราคม 2503

เบอร์โทรศัพท์ ติดต่อ 086-1912665

การศึกษา ม.ศ.5 หลักสูตรนายสิบเหล่าแพทย์

ประสบการณ์การทำงาน รับราชการทหารปี 2524 – 2557 ที่โรงพยาบาลค่ายกาวิละ จ.เชียงใหม่

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม เผยแพร่ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์และแจกพืชผักให้กับผู้ที่สนใจ

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ

1. ใบรับรองเกษตรอินทรีย์
2. ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดสวนเกษตรหลังบ้าน

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร

1. เป็นคนชอบทานผักผลไม้ที่ปลอดสารพิษ
2. ประหยัดค่าใช้จ่ายในการปลูกเอง
3. การทำสวนเป็นการออกกำลังกายไปในตัว

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร

ศึกษาจากปราชญ์ชาวบ้านด้านการเกษตร อบรมจาก ISAC

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร

สอนภูมิปัญญาต่อไปให้แก่คนรุ่นหลัง

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง

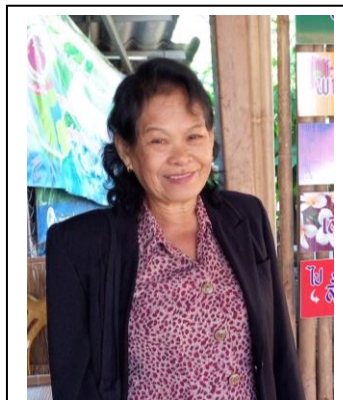
ภูมิอากาศ ฤดูร้อนปลูกผักได้ยาก ฤดูฝนพืชผักเสียหาย

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง

การเกษตรเป็นสิ่งสำคัญการปลูกผัก ผลไม้ปลอดสารเป็นประโยชน์ต่อทั้งคนปลูกและคนทาน ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ยะถึ่ อยากให้เป็นอย่างไร

1. มีการสาธิตและแนะนำเมล็ดพันธุ์พืชผักที่เหมาะสมในการปลูก
2. อยากให้ตลาดอินทรีย์ หรือผักปลอดสารที่ศูนย์ฯ
3. มีการสนับสนุนการศึกษาดูงานทั้งชุมชนไปข้างนอก และคนข้างนอกมาดูงานที่ศูนย์ฯ

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 49 นางศรีนวล บุญลพ

ชื่อ-สกุล นางศรีนวล บุญลพ

บ้านเลขที่ 110 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน สานเสื่อกก และพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ

วัน เดือน ปี เกิด 5 มกราคม 2487

เบอร์โทรศัพท์ ติดต่อ 053-423748

การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4

ประสบการณ์การทำงาน สานเสื่อกกมากกว่า 50 ปี ทำไร่นา ปลูกผักและสวนลำไย

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม ร่วมประชุมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร การสานเสื่อกทำมาตั้งแต่อายุน้อยและสืบทอดกันมา

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร จากบรรพบุรุษ

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร

สอนภูมิปัญญาต่อไปให้แก่คนรุ่นหลัง

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง

การแบ่งเวลาในการทำงานและคนรุ่นหลังไม่สนใจการสืบทอด

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ยะ อยากรให้เป็นอย่างไร

อยากให้ศูนย์การเรียนรู้เป็นตัวอย่างของหมู่บ้านเนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการนำรูปแบบการใช้ชีวิตของคนในชุมชนมาเผยแพร่ให้คนข้างนอกได้รับทราบในหมู่บ้านทุกบ้านมีการปลูกผัก ที่เหลือก็นำมาขายอีกทั้งสามารถกินได้ตลอดปี

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 50 นายอินทร สุดใจ

ชื่อ-สกุล นายอินทร สุดใจ

บ้านเลขที่ 38 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน พืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ

วัน เดือน ปี เกิด วันที่ 1 กรกฎาคม 2490

เบอร์โทรศัพท์ ติดต่อ 081-7647718

ประสบการณ์การทำงาน

1. รับเหมาก่อสร้างประมาณ 30 ปี
2. ปลูกพืชผักสวนครัวประมาณ 3 ปี เช่น ผักบุ้ง คื่นห่อ ผักกาด มะเขือเทศ ฯลฯ

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม คณะกรรมการหมู่บ้านและจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ พอดีเด่นปี 2553

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร การปลูกผักนับว่าเป็นการออกกำลังกาย และได้ทานผักปลอดสารด้วย

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร เรียนรู้ด้วยตนเองและอบรมสม่ำเสมอ

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร สอนภูมิปัญญาต่อไปให้แก่คนรุ่นหลัง

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง ยังไม่มีที่จำหน่ายสำหรับสินค้าปลอดสารพิษ

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง

เศรษฐกิจพอเพียงคือปลูกกินในบ้านที่เหลือก็นำออกมาขายเป็นรายได้ การเกษตรในครัวเรือนเป็นการลงทุนไม่มากแต่ก็สร้างรายได้ให้ครัวเรือน

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเก๋ตี่ อยากรให้เป็นอย่างไร

อยากรให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมทุกอย่างที่ชุมชนสามารถมาเรียนรู้ร่วมกันได้

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 51 นายอรุณ ศรีผัด

ชื่อ-สกุล นายอรุณ ศรีผัด

บ้านเลขที่ 18 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน ผู้เก็บเมล็ดพันธุ์พื้นถิ่นชุมชน โดยปลูก และเก็บเมล็ดพันธุ์ที่เป็นการอนุรักษ์ผักพื้นบ้าน พืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ และต้นลำไย

วัน เดือน ปี เกิด วันที่ 6 มีนาคม 2483

เบอร์โทรศัพท์ ติดต่อ 086-1918466

การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4

ประสบการณ์การทำงาน ด้านการเกษตร ปลูกลำไยเป็นหลักและพืชผักสวนครัวประมาณ 20 ปี เช่น ถั่วฝักยาว ผักกาด ฟักทอง มะเขือเทศ พริก ฯลฯ

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม คณะกรรมการหมู่บ้านและจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ พ่อดีเด่นปี 2552

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร ชอบปลูกพืชผักสวนครัวเป็นทุนเดิม

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร เรียนรู้จากบรรพบุรุษและอบรมสั่งมาเสมอ

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร สอนภูมิปัญญาต่อไปให้แก่คนรุ่นหลัง

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง การปลูกพืชผักสวนครัวหรือทำการเกษตรเป็นการเชื่อมโยงวิถีชีวิตและคนในครอบครัวในการอยู่ร่วมกัน เช่น พ่อแม่ชอบปลูกผัก ลูกหลานเป็นคนเลือกผักที่ตนชอบมาให้ปลูก ทั้งบ้านได้ทานผักปลอดสารพิษร่วมกัน

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตตี้ อยากให้เป็นอย่างไร อยากให้เป็นศูนย์ฯ ที่ทุกคนเรียนรู้ร่วมกันได้ เบื้องต้นต้องมีการปรับปรุงดินที่ศูนย์ฯ ก่อนเพื่อให้สามารถปลูกผักหรือนำความหลากหลายของชุมชนมาร่วมที่ศูนย์และเรียนรู้ร่วมกันได้

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 32 ปราชญ์ชุมชน เชื้อนคำ

ชื่อ-สกุล นางอำนวย เชื้อนคำ

บ้านเลขที่ 156 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน การเลี้ยงปลาในบ่อดิน พืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ ลำไย ไร่นา

วัน เดือน ปี เกิด วันที่ 5 กรกฎาคม 2501

เบอร์โทรศัพท์ ติดต่อ 089-5556357

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6

ประสบการณ์การทำงาน

1. ทำไร่นามากกว่า 50 ปี ทำสวนผัก 2-3 ปี
2. เป็นตัวแทนประกันชีวิตและได้รับการอบรมทางด้านการเกษตรมาหลายที่

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม คณะกรรมการหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนเงินล้าน

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร เป็นอาชีพอิสระไม่ต้องเป็นลูกจ้างใคร

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร เรียนรู้ด้วยตนเองและอบรมสม่ำเสมอ

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร อยากให้คนรุ่นใหม่สนใจการเกษตรและสืบทอด

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง การเกษตรที่ดีต้องมีการเรียนรู้และอบรมบ่อยๆ

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง พืชผักสวนครัวและอาหารที่เรากินอยู่ทุกวันเป็นสิ่งสำคัญตอนนี้ได้ยกเลิกการใช้สารเคมีในลำไยและผักทุกชนิดเพื่อให้สุขภาพของตนและผู้ทานมีสุขภาพที่ดี

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ยะ อยากให้เป็นอย่างไร อยากให้ชุมชนร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับทุกคนต่อไป

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 53 นายบัญชา นทีศิริกานต์

ชื่อ-สกุล นายบัญชา นทีศิริกานต์

บ้านเลขที่ 187 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน การเลี้ยงผึ้งและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผึ้ง

วัน เดือน ปี เกิด วันที่ 1 กรกฎาคม 2499

เบอร์โทรศัพท์ ติดต่อ 089-8518040

การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6

ประสบการณ์การทำงาน เป็นเจ้าของฟาร์มผึ้งพัฒนา ซึ่ง มีประสบการณ์การเลี้ยงผึ้งมากกว่า 30 ปี

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม มีการสนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมชุมชนด้วยดีมาตลอด

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ

1. รางวัลชนะเลิศอันดับที่ 2 การประกวดน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์จากผึ้ง ปี พ.ศ.2554
2. ใบรับรองผลิตภัณฑ์ชุมชน จากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2553
3. ใบรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มผึ้ง ปี พ.ศ.2555-2558
4. การคัดเลือกผลิตภัณฑ์ OTOP 5 ดาว ปี พ.ศ.2556 และใบรับรองการอบรมอื่นๆ

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร มีประสบการณ์จากการทำงานฟาร์มผึ้งมาก่อน

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร เรียนรู้จากบริษัทเดิมและการสั่งสมประสบการณ์

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร เปิดโอกาสให้ดูงานได้ตลอด

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง แรงงานซึ่งหาได้ยากและธรรมชาติในการปรับตัวของผึ้ง

ต้องอาศัยประสบการณ์ในการเลี้ยงผึ้งให้เหมาะสมกับสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลง

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง

1. สิ่งที่อยู่ใใจตลอดมาเนื่องจากทำงานกับชาวต่างชาติมานาน คนไทยต้องมีความตั้งใจในการทำมาหากินให้มากกว่าเดิมเนื่องจากปัจจุบันมีการเปิดการค้าเสรีอาเซียนคนต่างชาติมีความเก่งกว่าขยันกว่าหากคนไทยยังไม่ตื่นตัวจะโดนต่างชาติยึดที่ดินทำกิน

2. ทุกอย่างให้เริ่มจากตนเอง การคิดดีจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ดีด้วย

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ยะ อยุ่กให้เป็นอย่างไร

อยุ่กให้เป็นศูนย์ฯ ที่สนับสนุนให้มีการปลูกผักปลอดสารพิษ ผักไฮโดรโปนิก เพราะตอนนี้คนหันมาใส่ใจสุขภาพกันมากยิ่งขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ดีที่จะสนับสนุนชุมชนในการให้ความรู้

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ภาพที่ 54 จ.ส.อ.นำพล ปันจuti

ชื่อ-สกุล จ.ส.อ.นำพล ปันจuti

บ้านเลขที่ 43 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน มีความรู้ด้านการเงินและเกษตรกรปลูกลำไย

วัน เดือน ปี เกิด วันที่ 6 ธันวาคม 2494

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ 053-422653

การศึกษา ม.ศ.3

ประสบการณ์การทำงาน รับราชการทหารตั้งแต่ปี 2512 รวมอายุราชการประมาณ 33 ปี 6 เดือน

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม

1. อดีตประธานกองทุนหมู่บ้านปี 2543
2. คณะกรรมการหมู่บ้าน
3. เจริญญิก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตั้งแต่ปี 2543

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร

คนไม่มีปริญญาแต่สามารถสั่งสอนลูกหลานที่มีปริญญาให้ได้เป็นหน้าที่ของพ่อที่ดี

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร

เรียนรู้ด้วยตนเองและอบรม

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง

การสื่อสารกับชุมชนรวมถึงการทำงานควรมีการร่วมมือกันเพื่อชุมชน

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง

อยากให้คนรุ่นใหม่มีความอดทนต่ออุปสรรค มุมานะต่องาน

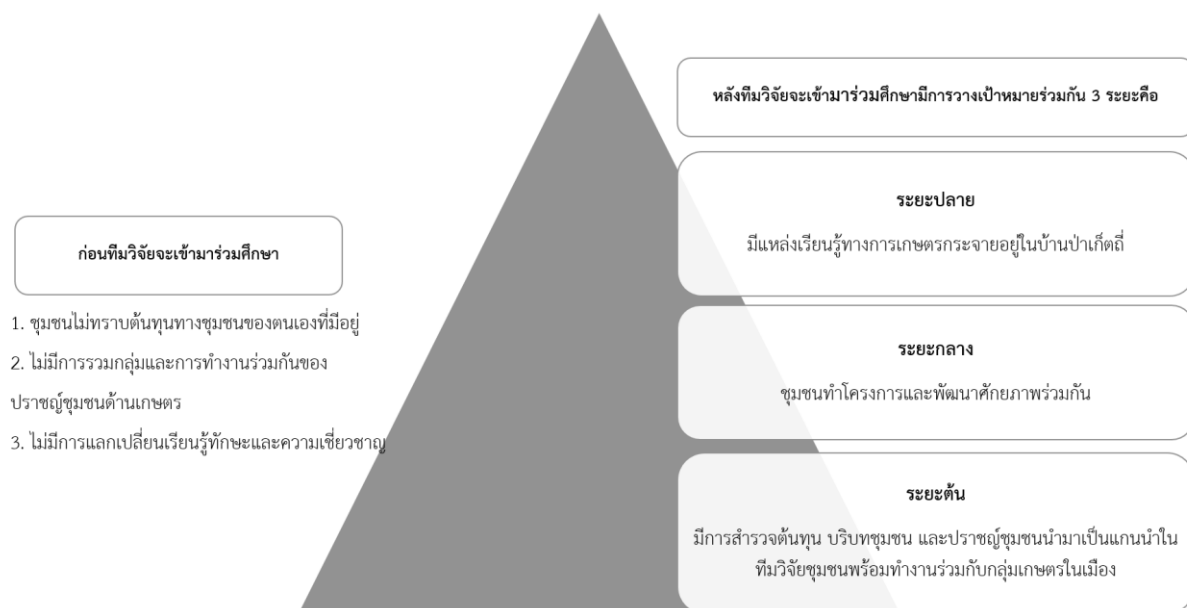
ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตตี้ อยากให้เป็นอย่างไร

ศูนย์การเรียนรู้เป็นสิ่งที่อยากให้คนรุ่นใหม่ร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อชุมชน

ตารางที่ 4 ปราชญ์ชุมชนด้านการเกษตรและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

รายชื่อ	ที่อยู่	ความเชี่ยวชาญ
1. นางสาวจันทร์ พงศฤทธิ์	117 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	น้ำหมักชีวภาพจากเศษพืชผัก หรือ เศษอาหารที่ใช้แล้วสร้างธาตุอาหารให้กับ พืชผักสวนครัวโดยไม่เกิดสารพิษแก่คนและ สัตว์
2. นายจรัญ เกาคำ	125 หมู่ที่ 3 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	การทำปุ๋ยหมัก โดยการนำเศษใบไม้แห้งจาก ธรรมชาติ เศษซากพืช เพื่อนำไปใช้ปลูกผัก และปลูกลำไย
3. ร.ต.ธนิศ มัสนิท ด้าน	198 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	เกษตรอินทรีย์ ปลูกพืชผักสวนครัวปลอด สารพิษโดยการจัดการดินและการจัดการ ฟาร์มเพื่อจำหน่าย โดยได้รับการรับรอง มาตรฐานในการผลิตทุกขั้นตอน
4. นายอินทร สุดใจ	38 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	พืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ มีการปลูก พืชผักสวนครัวตามฤดูกาลแบบหมุนเวียนอีก ทั้งงดเว้นการใช้สารเคมีกับพืชผักที่ปลูกเพื่อ จำหน่าย
5. นายอรุณ ศรีผัด	18 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	ผู้เก็บเมล็ดพันธุ์พื้นถิ่นชุมชน โดยมีการปลูก และเก็บเมล็ดพันธุ์ที่เป็นการอนุรักษ์ผัก พื้นบ้าน พืชแปลกๆ เพื่อแจกจ่ายแก่คนใน ชุมชน
6. นางอำนวย เชื้อนคำ	156 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	การเลี้ยงปลาในบ่อดิน โดยมีการนำปลา น้ำจืดมาเลี้ยงบนพื้นที่ว่างเปล่า
7. นายบัญชา นทีศิริกานต์	117 หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	ฟาร์มผึ้ง และการแปรรูปสินค้าจากผึ้งทุก ชนิดเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้า OTOP 5 ดาว ของชุมชน

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้

ภาพที่ 56 แสดงเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน

จากภาพที่ 56 แสดงเป้าหมายในการทำงานร่วมกันอธิบายได้ดังนี้

ก่อนทีมวิจัยจะเข้าร่วมศึกษา

1. ชุมชนไม่ทราบต้นทุนทางชุมชนของตนเองที่มีอยู่
2. ไม่มีการรวมกลุ่มและการทำงานร่วมกันของปราชญ์ชุมชนด้านเกษตร
3. ไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะและความเชี่ยวชาญ

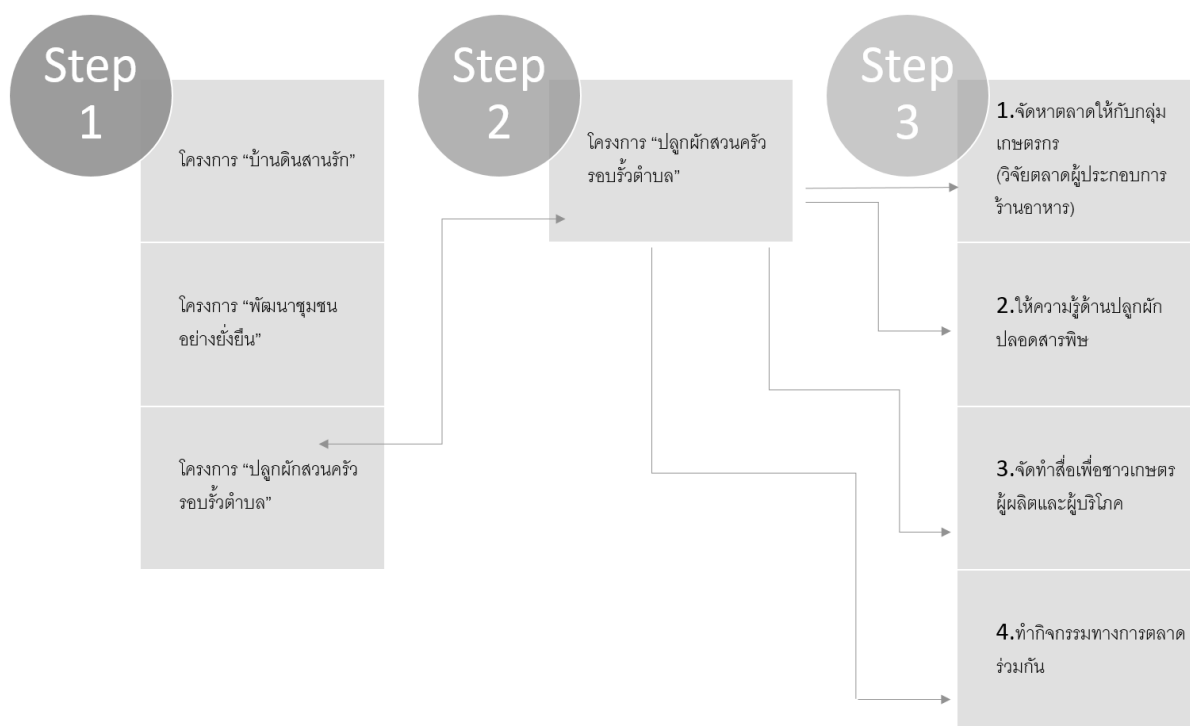
หลังทีมวิจัยจะเข้าร่วมศึกษามีการวางแผนเป้าหมายร่วมกัน 3 ระยะคือ

ระยะต้น มีการสำรวจต้นทุน บริบทชุมชน และปราชญ์ชุมชนนำมาเป็นแกนนำในทีมวิจัยชุมชนพร้อมทำงานร่วมกับกลุ่มเกษตรกรในเมือง

ระยะกลาง ชุมชนทำโครงการและพัฒนาศักยภาพร่วมกัน

ระยะปลาย มีแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรกระจายอยู่ในบ้านป่าเก็ดถึ

จากการวางแผนเป้าหมาย 3 ระยะข้างต้นจึงนำมาวางแผนการดำเนินงานได้ดังนี้

ภาพที่ 57 แสดงขั้นตอนในการทำโครงการเพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้

จากภาพที่ 57 แสดงขั้นตอนในการทำโครงการเพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้อธิบายได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทดลองการทำงานและพัฒนาศักยภาพร่วมกันใน

1. โครงการ “บ้านดินสานรัก”
2. โครงการ “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”
3. โครงการ “ปลูกผักสวนครัวรั้วตำบล”

ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกโครงการที่เหมาะสมกับบริบทเกษตรในเมือง

ได้แก่ โครงการ “ปลูกผักสวนครัวรั้วตำบล”

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ เกิดเป็นรูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง โดยวิธี

1. จัดตลาดให้กับกลุ่มเกษตรกร (จัดตลาดผู้ประกอบการร้านอาหาร)
2. ให้ความรู้ด้านปลูกผักปลอดสารพิษ (โดยวิทยากรและปราชญ์ด้านการเกษตร)
3. จัดทำสื่อเพื่อชาวเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค
4. ทำกิจกรรมทางการตลาดร่วมกัน

จากการวางแผนเป้าหมายและขั้นตอนในการทำงานดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปการทำงานได้ดังนี้

วางแผนก่อนเริ่มขั้นตอนที่ 1

ทีมผู้วิจัยได้มีการนำกระบวนการ POCL ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักในการจัดการมาร่วมกับกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อหาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ดังนี้

ชุมชนหรือหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

1. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น นศ. 12 คน อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน
2. ชุมชนหมู่บ้านป่าเกี๊ยะ 40 คน ผู้ใหญ่บ้านป่าเกี๊ยะ 1 คน
3. เทศบาลต.หนองผึ้ง จำนวน 5 คน
4. เครือข่ายนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 คน

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนด วัตถุประสงค์ นโยบาย และวิธีการในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า

วัตถุประสงค์

1. มีการวางแผนกิจกรรมผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม
2. กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายร่วมกัน
3. กำหนดแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน

วิธีการในการปฏิบัติงาน ได้มีการนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ในการวางแผนดังนี้

1. นำชุมชน ต.หนองผึ้งและนักศึกษาม.ฟาร์อีสเทอร์นร่วมศึกษาดูงาน ณ ไร่พันพรรณ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัด เชียงใหม่ วิทยากรคือคุณโจน จันได

ภาพที่ 58 วิทยากรคุณโจน จันได ได้บรรยายพร้อมนำชมสถานที่

ภาพที่ 59 การศึกษาดูงานร่วมกัน ณ ไร่พันพรรณ

2. นำความรู้ที่ได้จากการดูงานมาร่วมกันวางแผนกิจกรรม ณ ศูนย์การเรียนรู้ฯ

ภาพที่ 60 กระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมของชุมชน

ภาพที่ 61 การนำเสนอความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อวางแผนการทำงานร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 1 ทดลองการทำงานและพัฒนาศักยภาพร่วมกันใน

1. โครงการ “บ้านดินสานรัก”
2. โครงการ “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”
3. โครงการ “ปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล”

1. โครงการ “บ้านดินสานรัก”

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

1. หินทราย 1 คิว
2. ทราย 1 คิว
3. ทรายละเอียด 1 คิว
4. ปูนขาว 5 ลูก
5. เหล็กกล่อง 4*2
6. เหล็กกล่อง 2*1
7. บานพับ
8. มือจับ
9. กลอน
10. แผ่นเรียบ
11. ไม้ยูคา
12. น็อต
13. ไม้แบบ
14. ทุยาคา
15. ดินในชุมชน
16. แกลบ

วิธีดำเนินการ

1. วางแผนแบบบ้าน ความกว้างของพื้นที่ 3*3 ทำบ้านเป็นสี่เหลี่ยม หลังคาทรงปั้นหย่า
2. เตรียมแบบพื้น และ ตีแบบบล็อก
3. ผสมปูนเตรียมเทพื้น ได้แก่ หินทราย ทราย ปูน - ผสมอิฐ ได้แก่ ดิน น้ำปูน ทุยาคา แกลบ ทรายละเอียด รอให้พื้นแห้ง และ อิฐ
4. เริ่มการก่อบ้าน โดยใช้อิฐที่แห้งนำมาก่อ ให้เป็นรูปร่าง โดยสูง 3 เมตร
5. ทำประตู และ หน้าต่าง
6. โครงหลังคา โดยการใช้ทุยาคามุงทำเป็นหลังคา

2.โครงการ “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”

วัสดุอุปกรณ์

1. เครื่องตัดหญ้า
2. มีดถางหญ้า
3. ไม้กวาด
4. ที่ตักขยะ
5. ถังขยะ
6. ที่สืบถ่าน
7. ถังมือ

วิธีการดำเนินงาน

1. เตรียมอุปกรณ์ในการทำความสะอาดไว้ล่วงหน้า
2. แบ่งงานกันทำโดยแบ่งความรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชน
3. พบกันที่ ณ ธรณีสงฆ์เพื่อรวมตัวกันไปตามจุดต่างๆ
4. แยกประเภทขยะ
5. สรุปปัญหาและหนทางแก้ไข

3.โครงการ “ปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล”

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

1. สำรวจความต้องการซื้อผักของร้านค้าในตำบลหนองผึ้ง
2. จัดหาพันธุ์ผักและต้นไม้เพื่อใช้ในการปลูกและแจกแก่ชุมชน

วิธีทำการดำเนินงาน

สำรวจความต้องการซื้อผักของร้านค้าในตำบลหนองผึ้ง จัดหาพันธุ์ผักให้เหมาะสมกับความต้องการและจัดหาพันธุ์ผักให้กับผู้ปลูกในชุมชน

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนด หน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละแผนกแต่ละบุคคลไว้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 5 สรุปการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของตัวแทนในแต่ละกิจกรรม

กิจกรรม	ปี 2559 (เดือนที่ดำเนินการ)	ผู้รับผิดชอบ (ตัวแทนหัวหน้า ชุมชน โดยมีนักศึกษา และชุมชนร่วมลง ปฏิบัติในทุกกิจกรรม)
1. โครงการ “บ้านดินสานรัก” เป็นการสร้างบ้านดินที่ศูนย์เรียนรู้ฯ เพื่อใช้เป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในชุมชน อีกทั้งเป็นตัวอย่งในการนำมาใช้ประโยชน์จากผืนดินที่ไม่มีค่าแต่สามารถก่อตัวด้วยความร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จุดเด่น : เป็นกลุ่มปราชญ์ชุมชนที่เชี่ยวชาญด้านการก่อสร้างประจำตำบลและนักศึกษาที่เป็นทายาทธุรกิจก่อสร้างร่วมลงมือทำด้วยกัน	มิถุนายน – ธันวาคม 2559	หัวหน้าชุมชน 1.พ่ออินทอน สุดใจ 2.พ่อแก้ว 3.พ่อมา 4.พ่อแก้วมูล 5.พ่อเลื่อน หัวหน้านักศึกษา วิรัชทร์ ประทีปทอง
2. โครงการ “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน” จุดเด่น : เทศบาลกำลังดำเนินการขอรถรางเพื่อนำมาใช้ในชุมชน โดยพานำเที่ยวบ้านในชุมชนที่ปลูกผักทำการเกษตร สามารถเก็บผักสดๆ ทานและกลับบ้านได้ ดังนั้นการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้สวยงามจึงเป็นสิ่งจำเป็นชุมชนจึงร่วมมือกันทำความสะอาดชุมชน รอรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นนักศึกษา วิรัชทร์ เป๋ามณีและทีมมีจิตอาสาลงช่วยชุมชนให้เหมาะสมกับการเป็นจุดพักผ่อน	ทุกวันอาทิตย์แรกของเดือน ครึ่งเช้า เริ่ม กรกฎาคม 2559 เป็นต้นไป	หัวหน้าชุมชน 1.แม่ศรีนวล สมเกตู 2.แม่พิศ 3.พ่อหลวงเลื่อน 4. แม่แสงหล้า สุดำ 5. คุณหมอรักษ์ นรินทร์ หัวหน้านักศึกษา วิรัชทร์ เป๋ามณี

ตารางที่ 5 (ต่อ) สรุปการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของตัวแทนในแต่ละกิจกรรม

กิจกรรม	ปี 2559 (เดือนที่ดำเนินการ)	ผู้รับผิดชอบ (ตัวแทนหัวหน้า ชุมชน โดยมีนักศึกษา และชุมชนร่วมลง ปฏิบัติในทุกกิจกรรม)
3. โครงการ “ปลูกผักเพราะรักแม่ในการ เทิดพระเกียรติวันแม่ 12 สิงหาคม” รณรงค์การปลูกผักสวนครัว รอบรั้วตำบลและแจก พันธุ์ผักเพื่อให้ทุกบ้านทำการเกษตรแบบพอเพียง จุดเด่น : ชุมชนสามารถปลูกผักสวนครัวในพื้นที่ จำกัดได้ทุกครัวเรือนอีกทั้งลดค่าใช้จ่ายในการซื้อ ผักเกิดการแลกเปลี่ยนผักจากน้ำใจที่มีในชุมชน นักศึกษาธาดา มะโนลา และทีมร่วมหาความ ต้องการพันธุ์ผัก	มิถุนายน 2559 เปิดตัวโครงการ 12 สิงหาคม 2559 ดำเนินการถึง ธันวาคม 2559	หัวหน้าชุมชน 1.แม่แดง แสงจันทร์ 2.แม่นวล 3.ป้าแดง 4.แมริน 5.แม่นวย 6.พ่อหว่าง หัวหน้านักศึกษา นาย ธาดา มะโนลา

3. การนำ (Leading) คือ ความพยายามของผู้บริหารที่จะต้องทำให้สมาชิกเกิดความ
ร่วมมือกันในการปฏิบัติด้วยความเต็มใจ

ตารางที่ 6 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้นำกิจกรรมของชุมชน

ปัจจัยในการนำองค์กร 4 ด้าน	การคัดเลือกจากด้านอื่นๆ
1.การจูงใจ	1.ความเสียสละ
2.ภาวะผู้นำ	2.มุ่งมั่นในความสำเร็จ
3.การติดต่อสื่อสาร	3.สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี
4.การบริหารกลุ่ม	4.มีความสามารถในงานที่ได้รับมอบหมาย

จากเกณฑ์ในการคัดเลือกปัจจัยในการนำองค์กร 4 ด้าน อันดับที่ 1 ในการเลือกมาจากการ
จูงใจในที่นี้หมายถึงการมีความสามารถในการชักชวนทีมชุมชนให้มาทำงานกับตนเองได้มาเป็น
อันดับที่ 1

การคัดเลือกด้านอื่นๆ นั้น อันดับที่ 1 ในการเลือกผู้นำคือ ความสามารถในงานที่ได้รับ
มอบหมายมาเป็นลำดับแรกเนื่องจากในการแบ่งกลุ่มการทำงานตามโครงการนั้นได้มีการจับกลุ่มกัน
ตามความถนัดในการทำงานเบื้องต้นจึงทำให้เห็นความโดดเด่นในความสามารถของงานที่รับผิดชอบ
ได้ทันที จากการคัดเลือกได้ผู้นำกิจกรรมและมีการแบ่งกลุ่มตามความถนัดและหน้าที่ สรุปดังนี้

โครงการ “บ้านดินสานรัก”

ผู้นำชุมชน

ชื่อ	นาย อินทร	สุดใจ	ประธาน
	นายแก้ว	สุคำ	รองประธาน
	นายมา	โพจีน	กรรมการ
	นายแก้วมูล	พรหมมา	กรรมการ

ผู้นำนักศึกษา

ชื่อ	นายวีระภัทร์	ประทีปทอง	ประธาน
	นายณัฐวุฒิ	เอียรศิริ	รองประธาน
	นายชวพงษ์	วงษา	เลขานุการ
	นายกันตณพ	สกุลภักดี	เหรัญญิก

โครงการ “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”

ผู้นำชุมชน

ชื่อ	นางศรีนวล	สมเกตุ	ประธาน
	นางเพลินพิศ	เงาคำ	รองประธาน
	นางแก้วลุน	ธรรมชัย	กรรมการ
	นางแสงหล้า	สุตำ	กรรมการ
	นายบุญเลื่อน	สุยะราช	กรรมการ

ผู้นำนักศึกษา

ชื่อ	นายวิริยภัทร์	เป๋ามณี	ประธาน
	นางสาววิจิตรา	จันทร์สุข	รองประธาน
	นางสาวกาญจนา	สุทินะ	กรรมการ
	นางสาวณิษฐา	จันทร์ชม	กรรมการ
	นางสาวแพรวพรรณนาย	ชินบัวอินทร์	กรรมการ
	นางสาวอุทุมพร	บุญมา	เลขานุการ
	นางสาวจริสา	วงศ์คำ	เหรัญญิก

โครงการ “ปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล”

ผู้นำชุมชน

ชื่อ	นางแดง	แสงจันทร์	ประธาน
	นางนวล	บุญลพ	รองประธาน
	นางจันทร์ดี	มัสนิท	กรรมการ
	นางอารี	ไชยมงคล	กรรมการ

นางยุพิน	หินใส	กรรมการ
นางไพรินทร์	ใจอารีย์	กรรมการ
นางอำนาจ	เชื่อนคำ	กรรมการ
ผู้นำนักศึกษา		
ชื่อ นาย ธาดา	มะโนลา	ประธาน
นางสาวปรียานุช	แก้วฟู	รองประธาน
นางสาวดารารัตน์	ศรีเบญจรัตน์	เลขานุการ
นาย พิรัช	ฝักฝาย	เหรัญญิก

4. การควบคุม (Controlling) คือ การตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติงานว่าได้เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่

ตารางที่ 7 แสดงการควบคุมโดยผลงานในแต่ละช่วงเวลา

เดือนที่	โครงการ	ผลงานที่คาดว่าจะสำเร็จ
มิถุนายน	1. “บ้านดินสานรัก”	วางแผนร่วมกันกับชุมชน
	2. “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”	วางแผนร่วมกันกับชุมชน
	3. “ปลูกผักเพราะรักแม่”	วางแผนร่วมกันกับชุมชน
กรกฎาคม	1. “บ้านดินสานรัก”	ศึกษาการทำบ้านดินเพิ่มเติม
	2. “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”	ลงมือทำความสะอาดประจำเดือน
	3. “ปลูกผักเพราะรักแม่”	จัดหาวัสดุอุปกรณ์
สิงหาคม	1. “บ้านดินสานรัก”	จัดหาวัสดุอุปกรณ์
	2. “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”	ลงมือทำความสะอาดประจำเดือน
	3. “ปลูกผักเพราะรักแม่”	แจกพันธุ์ผักและร่วมกันปลูก
กันยายน	1. “บ้านดินสานรัก”	ลงมือทำบ้านดิน
	2. “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”	ลงมือทำความสะอาดประจำเดือน
	3. “ปลูกผักเพราะรักแม่”	ติดตามผลการปลูกผัก

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงการควบคุมโดยผลงานในแต่ละช่วงเวลา

เดือนที่	โครงการ	ผลงานที่คาดว่าจะสำเร็จ
ตุลาคม	1. “บ้านดินสานรัก”	ลงมือทำบ้านดิน
	2. “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”	ลงมือทำความสะอาดประจำเดือน
	3. “ปลูกผักเพราะรักแม่”	ติดตามผลการปลูกผัก
พฤศจิกายน	1. “บ้านดินสานรัก”	ลงมือทำบ้านดิน
	2. “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”	ลงมือทำความสะอาดประจำเดือน
	3. “ปลูกผักเพราะรักแม่”	ติดตามผลการปลูกผัก
ธันวาคม	1. “บ้านดินสานรัก”	สรุปผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค
	2. “พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”	สรุปผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค
	3. “ปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล”	สรุปผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค

ตารางที่ 8 งบประมาณสรุป 3 กิจกรรม (สนับสนุนโดยเทศบาลต.หนองผึ้ง)

ค่าใช้จ่าย	ระบุเดือนที่ดำเนินการ	จำนวนเงิน (บาท)
1. “บ้านดินสานรัก”	มีย. – ธค.59	40,000 บาท
2. “พัฒนาฯ ชุมชนอย่างยั่งยืน”	มีย. – ธค.59	30,000 บาท
3. “ปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล”	มีย. – ธค.59	30,000 บาท
รวม(หนึ่งแสนบาทถ้วน)		100,000 บาท

ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกโครงการที่เหมาะสมกับบริบทเกษตรในเมือง

ได้แก่โครงการ “ปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล” โดยมีการนำ “ทฤษฎีใหม่” เป็นแนวทางหรือหลักการในการจัดการทรัพยากรระดับไร่นาคือที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งตรงกับบริบทของชุมชนผู้วิจัยจึงได้ได้นำเกษตรทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอน มาศึกษาดังนี้

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ด้านเกษตรบนพื้นที่ๆแตกต่าง

ขั้นตอน	เกษตรพื้นที่นอกเมือง	เกษตรพื้นที่กึ่งเมือง กึ่งชนบท	เกษตรในเมือง (บ้านป่าเกดถ์)
ขั้นตอนที่ 1 เป็นการ ผลิตแบบพึ่งตนเอง	การผลิตบนพื้นที่นอก เมืองซึ่งเป็นพื้นที่ใหญ่ ส่วนมากจะเป็นการ ผลิตเพื่อสร้างรายได้ หลัก อาทิจากปลูกข้าว หรือพืชเศรษฐกิจ	มีการจัดสรรพื้นที่เพื่อ การเพาะปลูกพืช เศรษฐกิจได้ในบางส่วน แต่ไม่มากเท่าพื้นที่นอก เมืองเนื่องจากมีพื้นที่ จำกัดในบางแห่ง	พื้นที่ไม่ติดถนนใหญ่ใดๆอีก ทั้งพื้นที่มีจำกัดปลูกสวน ลำไยมากที่สุดมีการปลูก พืชผักสวนครัวเสริมใน พื้นที่เกษตรลดค่าใช้จ่ายใน การซื้ออีกทั้งสามารถ แจกจ่ายให้กับเพื่อนบ้านได้ ด้วยแม้พื้นที่ในการปลูกจะ เป็นบริเวณบ้านก็สามารถ จัดสรรพื้นที่ใช้สอยให้ สวยงามได้
ขั้นตอนที่ 2 เกษตรกร รวมพลังกันในรูปกลุ่ม หรือสหกรณ์	มีการรวมกลุ่มกัน เพื่อให้สามารถต่อรอง กับผู้ซื้อและพ่อค้าคน กลางได้	มีการรวมกลุ่มกันใน สินค้าบางชนิดแต่ไม่ เข้มแข็งเนื่องจากขาด การส่งเสริม	การรวมกลุ่มกันเกิดแบบไม่ เป็นทางการคือแต่ละบ้านมี การปลูกพืชผักสวนครัว เป็นจำนวนมากเมื่อมีตลาด เพื่อจำหน่ายก็จะมีคนนัด พบเพื่อไปจำหน่ายเป็น ครั้งๆไป
ขั้นตอนที่ 3 ร่วมมือ กับแหล่งเงินและ พลังงาน ตั้งและ บริหารโรงสี ตั้งบริการ ร้านสหกรณ์ ช่วยกัน ลงทุน พัฒนาคุณภาพ ชีวิตของประชาชน	มีเครือข่ายทั้งโรงสี สหกรณ์ อีกทั้งการ รวมกลุ่มกันอย่าง เข้มแข็งเพื่อจำหน่าย สินค้าเกษตร	มีการรวมกลุ่มกันใน รูปแบบของสหกรณ์ ประจำอำเภอเพื่อ จำหน่ายสินค้าด้าน การเกษตร แต่ยังขาด เครือข่ายสนับสนุนด้าน การตลาด	มีการรวมกลุ่มกันในระดับ หมู่บ้านเพื่อจำหน่ายสินค้า แต่ไม่ได้คาดหวังที่จะ จำหน่ายเป็นพืชเศรษฐกิจ หลักเนื่องจากมีอาชีพหลัก อื่นอยู่แล้ว อาทิ สวนลำไย เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ เป็นต้น

สรุปบนบริบทที่แตกต่างจึงทำให้เกษตรกรในพื้นที่ที่มีความโดดเด่นที่ต่างกันและปัญหาหลักของเกษตรกรในเมืองคือการรวมกลุ่มกันจึงต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วมโดยการทำกิจกรรมร่วมกันให้เกิดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มเพื่อใช้ในการต่อรองกับผู้ค้า หรือผู้บริโภคได้

ปัจจัยความสำเร็จทั้งภายในและภายนอกของศูนย์การเรียนรู้อื่นเปรียบเทียบ

ทางทีมผู้วิจัยได้มีการนำคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้และผู้สนใจไปศึกษาดูงานเพื่อเปรียบเทียบความสำเร็จของศูนย์การเรียนรู้อื่นและนำมาปรับใช้ดังตารางแนบ

ตารางที่ 10 ปัจจัยความสำเร็จจากปัจจัยภายในของศูนย์การเรียนรู้อื่นเปรียบเทียบกับศูนย์การเรียนรู้ป่าเกี๊ตลี่

ศูนย์การเรียนรู้อื่นๆ	ปัจจัยภายใน		
	ผู้นำ	สมาชิก	กิจกรรม
บ้านไร่กองขิง ต.หนองควาย อ.หางดง จ.เชียงใหม่	1.ผู้นำคือผู้ใหญ่บ้านและภรรยาซึ่งจบการศึกษา ระดับ ปริญญาโท มีแนวคิดในการทำงานสมัยใหม่ 2.มีศักยภาพในการชักจูงใจชุมชนเพื่อมาทำงานร่วมกัน 3.มีความเสียสละและอดทนสูง	1.มีการแบ่งงานตามหน้าที่ทำให้การทำงานราบรื่นเหมาะสม 2. มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานเพื่อชุมชน	1.มีกิจกรรมหลักด้านการท่องเที่ยวซึ่งทำให้เป็นจุดดึงดูดผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม 2.มีผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมุนไพรของชุมชนจำหน่าย 3.มีกองทุนรวมซื้อที่เป็นโมเดลตัวอย่างให้กับชุมชนอื่นเข้ามาศึกษาดูงาน
ไร่พันพรรณ คุณโจน จันได อ.พร้าว จ.เชียงใหม่	1.ผู้นำมีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญในสิ่งที่ตนทำ เช่น บ้านดิน ที่กรองน้ำ ถ่านไร้คว้น เป็นต้น 2.เป็นวิทยากรระดับโลก ซึ่งให้ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	1.การรวมกลุ่มไม่ได้เกิดจากชุมชนแต่เกิดจากความชอบส่วนตัวของผู้นำในการใช้ชีวิต	1.มีกิจกรรมหลักที่ครบเกี่ยวกับการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน 2.มีกิจกรรมที่หลากหลายให้เลือกเรียนและเหมาะสมกับกลุ่มคนที่สนใจ

ตารางที่ 10 (ต่อ) ปัจจัยความสำเร็จจากปัจจัยภายในของศูนย์การเรียนรู้อื่นเปรียบเทียบกับศูนย์การเรียนรู้ฯ ป่าเกี๊ตลี

ศูนย์การเรียนรู้อื่นๆ	ปัจจัยภายใน		
	ผู้นำ	สมาชิก	กิจกรรม
ศูนย์การเรียนรู้ฯ ป่าเกี๊ตลี ต.หนองผึ่ง จ.เชียงใหม่	1.มีความเสียสละ อดทนในการทำงานอย่างสูง 2.เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน อีกทั้งสามารถชักจูงคนให้มาร่วมกิจกรรมได้	1.มีปราชญ์ชุมชนที่เชี่ยวชาญในแต่ละด้านอยู่ในพื้นที่ 2.สมาชิกมีน้ำใจและเสียสละเวลาเพื่อชุมชน	1.ยังไม่มีกิจกรรมหลักในการดึงคนเข้ายังศูนย์ฯ การเรียนรู้

จากปัจจัยความสำเร็จจากปัจจัยภายในของศูนย์การเรียนรู้อื่นเปรียบเทียบกับศูนย์การเรียนรู้ฯ ต.หนองผึ่ง จึงทำให้ทราบว่าปัจจัยภายในศูนย์ฯ อื่นที่โดดเด่นได้แก่

1. ผู้นำมีศักยภาพในการจูงใจคนในชุมชนและมีความเสียสละอดทนสูง
2. มีการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่
3. มีกิจกรรมหลักที่ดึงดูดให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ปัจจัยที่ต้องพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ฯ ต.หนองผึ่งได้แก่ ไม่มีกิจกรรมหลักในการดึงคนเข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์ฯ จึงต้องมีการนำปัจจัยดังกล่าวไปพัฒนาต่อไป

ตารางที่ 11 ปัจจัยความสำเร็จจากปัจจัยภายนอกของศูนย์การเรียนรู้อื่นเปรียบเทียบกับศูนย์การเรียนรู้ฯ ป่าเกี๊ตลี

ศูนย์การเรียนรู้อื่นๆ	ปัจจัยภายนอก		
	นโยบายเทศบาล	ผู้สนับสนุนอื่นๆ (เครือข่าย)	สภาพแวดล้อมสังคม
บ้านไร่กองขิงต.หนองควาย อ.หางดง จ.เชียงใหม่	1.เน้นการพึ่งพาตนเองจากสมาชิกในชุมชน	1.การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไนท์ซาฟารี ฯลฯ เพื่อสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวเป็นหลัก	1.ชุมชนมีการรวมตัวกันตั้งแต่เยาวชนจนถึงผู้สูงอายุเพื่อร่วมทำกิจกรรมของชุมชน

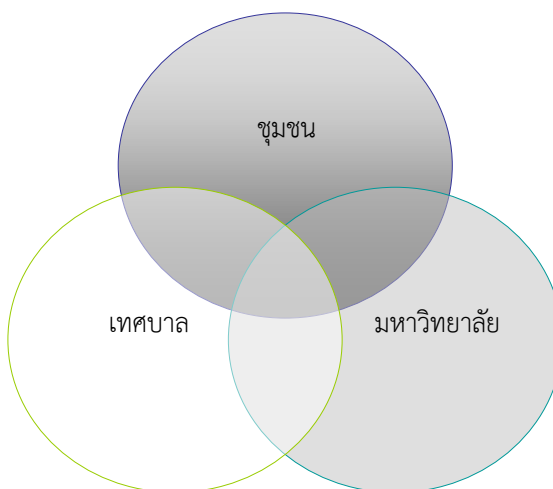
ตารางที่ 11 (ต่อ) ปัจจัยความสำเร็จจากปัจจัยภายนอกของศูนย์การเรียนรู้อื่นเปรียบเทียบกับศูนย์การเรียนรู้ป่าเกี๊ตี่

ศูนย์การเรียนรู้อื่นๆ	ปัจจัยภายนอก		
	นโยบายเทศบาล	ผู้สนับสนุนอื่นๆ (เครือข่าย)	สภาพแวดล้อมสังคม
ไร่พันพรรณ คุณโจน จันได อ.พร้าว จ. เชียงใหม่	1.เน้นการพึ่งพาตนเอง	1.มีเครือข่ายสนับสนุน ทั้งในและต่างประเทศ แต่ยังอาศัยงบประมาณ ตนเองเป็นหลักในการ พัฒนา 2.มีสื่อทั้งในและ ต่างประเทศเชิญไป ร่วมงานอยู่ตลอดเวลา เป็นการประชาสัมพันธ์ ตนเองได้ดี	1.เป็นต้นแบบของการ พัฒนาอาชีพ บ้านดินมีคน มาเรียนแล้วนำไปใช้ใน ท้องถิ่นของตนเอง เป็นวิทยากรให้ชุมชน ตนเองได้ 2.ยังขาดการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชน (พื้นที่ พร้าว) เนื่องจากพึ่งพา ไปจัดตั้งใหม่
ศูนย์การเรียนรู้ ป่า เกี๊ตี่ ต.หนองผึ้ง จ.เชียงใหม่	1.เทศบาลต.หนองผึ้งให้ การสนับสนุนโดยการมี ส่วนร่วมของชุมชนเป็น อย่างดี	1.มีเครือข่าย หลากหลายอาชีพ เกษตรอำเภอ มหาวิทยาลัยฟาร์อีส เทอร์น วิทยาลัยเทคนิคสารภี การศึกษานอกโรงเรียน อสม. ฯลฯ	1.ขาดการมีส่วนร่วมของ เยาวชนในชุมชน เนื่องจากส่วนมากศึกษา ในเมืองไม่สามารถ มาร่วมกิจกรรมได้ นอกจากกลุ่มสภาเด็ก และเยาวชนประจำ ตำบลที่สามารถมาร่วม ได้ในบางกิจกรรมเท่านั้น

จากปัจจัยความสำเร็จจากปัจจัยภายนอกของศูนย์การเรียนรู้อื่นเปรียบเทียบกับศูนย์การเรียนรู้ ต.หนองผึ้ง จึงทำให้ทราบว่าปัจจัยภายนอกศูนย์อื่นที่โดดเด่นได้แก่ การมี เครือ ข่าย ที่
เข้มแข็งจากหลายองค์กรร่วมสนับสนุนกิจกรรม

ปัจจัยที่ต้องพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ ต.หนองผึ้ง ได้แก่การขาดความร่วมมือจากเยาวชนใน
พื้นที่จึงต้องมีการจัดกิจกรรมที่เยาวชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้

ปัจจัยที่เหมาะสมในการเรียนรู้และทำงานร่วมกันสามารถแบ่งออกได้ 3 ฝ่ายคือ ชุมชน เทศบาลและมหาวิทยาลัยดังแสดงในภาพที่ 70

ภาพที่ 62 แสดงการเรียนรู้และทำงานร่วมกัน

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการบริหารการจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ยะที่เหมาะสม สอดคล้องกับ วิจิตร ศรีสอ้าน (2559) พันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม หรือ Engagement Thailand เป็นการบูรณาการพันธกิจมหาวิทยาลัยเพื่อสังคมที่เข้มแข็งยกระดับงานวิชาการบน หลักการทำงาน 4 ประการ

1. ร่วมคิดร่วมทำแบบพันธมิตรและหุ้นส่วน (partnership)

การทำโครงการ บ้านดินสานรัก พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ปลุกผักเพราะรักแม่ระหว่าง มหาวิทยาลัย เทศบาล และชุมชนบนหลักคิดการมีส่วนร่วมเช่น

- 1.1 องค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยด้านการบริหารจัดการ โดยนำ POLC มาใช้ ตั้งแต่ การวางแผน การจัดองค์กร การชี้นำ และการควบคุม ทำให้เกิดความรู้ในเชิง ทฤษฎีอีกทั้งทดลองปฏิบัติจริง
- 1.2 ชุมชน ปราชญ์ชุมชน ให้การสนับสนุนด้านความรู้ความเชี่ยวชาญในกิจกรรม ต่างๆ อาทิ กลุ่มปราชญ์ชุมชนที่เชี่ยวชาญด้านก่อสร้างก็เป็นตัวแทนชุมชนในการ อบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับบ้านดินอีกทั้งยังคอยช่วยแก้ไขปัญหาในการลงมือ ปฏิบัติจริง
- 1.3 เทศบาลต.หนองผึ่งในการลงพื้นที่ ณ ศูนย์การเรียนรู้ทุกครั้งจะมีตัวแทนจาก เทศบาลลงเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนอีกทั้งยังคอยสนับสนุนด้านเงินทุนในการ ทำงานร่วมกัน

2. เกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (Mutual Benefits)

ระดับมหาวิทยาลัย

1. เกิดการบูรณาการการเรียนการสอนกับการทำวิจัย เช่น รายวิชาการประกอบการระดับองค์กรและการจัดการเชิงประกอบการ รายวิชาสัมมนา เป็นต้น
2. มีการเรียนรู้ภาคปฏิบัตินอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนโดยใช้กิจกรรมกับชุมชนเป็นตัวเชื่อม
3. เกิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. เกิดการบริการแก่สังคมในชมรมอาสาพัฒนาเพื่อการประกอบการ

ระดับชุมชน

1. ได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ จากเทคนิค POLC
2. เกิดการทบทวนต้นทุนทางสังคมในหมู่บ้านของตนเอง
3. ได้รับการเรียนรู้ อาทิ บ้านดิน วิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ การศึกษาดูงานนอกสถานที่
4. เกิดการรวมกลุ่มกันสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ระดับเทศบาล

1. เกิดความร่วมมือและเครือข่ายในการทำงานที่ตรงกับความต้องการของชุมชน
2. ทำให้ท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งสามารถทำงานร่วมกันผ่านกิจกรรมของชุมชน
3. มีมหาวิทยาลัยเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลและชุมชน
4. ได้เรียนรู้ร่วมกันในองค์ความรู้และการทำงานร่วมกัน

3. เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดผลงานวิชาการ (Knowledge sharing and scholarships)

1. มีการนำเสนอบทความวิจัยและตีพิมพ์บทความในเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร เรื่อง เกษตรทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอนกับการสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเกี๊ยะ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ 2559
2. ตีพิมพ์บทความใน TCI ระดับ 1 ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เรื่อง การจัดการบริหารชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต ผ่านเครื่องมือการศึกษาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม 2559

4. เกิดผลกระทบต่อสังคมที่ประเมินได้ (Measurable Social Impact)

ในวันที่ 17 พฤษภาคม 2559 อำเภอสารภได้สนับสนุนบ้านป่าเกี๊ยะเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับพออยู่พอกิน และสนับสนุนให้ศูนย์การเรียนรู้ฯ บ้านป่าเกี๊ยะเป็นศูนย์การเรียนรู้ฯ ระดับตำบล วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2559 ทางเทศบาลตำบลหนองผึ่งได้จัดทำแผนพัฒนาชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนป่าเกี๊ยะและได้บรรจุกิจกรรมที่ชุมชนต้องการทำร่วมกันไว้ในแผนพัฒนาชุมชนประจำปี 2560 และสนับสนุนการทำกิจกรรมของชุมชนโดยมีชุมชนเป็นเจ้าของกิจกรรมโดยได้รับงบประมาณสนับสนุน 100,000 บาทจากเทศบาล ต.หนองผึ่ง

ตอนที่ 4 รูปแบบการบริหารการจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ยะ

โดยมีวิธีการดังนี้

1. จัดหาตลาดให้กับกลุ่มเกษตรกร (วิจัยตลาดผู้ประกอบการร้านอาหาร)
2. ให้ความรู้ด้านปลูกผักปลอดสารพิษ (โดยวิทยากรและปราชญ์ด้านการเกษตร)
3. จัดทำสื่อเพื่อชาวเกษตรผู้ผลิตและผู้บริโภค
4. ทำกิจกรรมทางการตลาดร่วมกัน

1. จัดหาตลาดให้กับกลุ่มเกษตรกร (วิจัยตลาดผู้ประกอบการร้านอาหาร)

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. สรุปรายการสำรวจปริมาณการใช้ผักร้านอาหารตามสั่งในเขตตำบลหนองผึ่งทั้งหมด
2. สรุปรายชื่อแหล่งซื้อผักจากร้านอาหารตามสั่ง
3. สรุปรายชื่อปริมาณการใช้ผักของร้าน
4. สรุปรายชื่อ 15 อันดับปริมาณการใช้ผักของร้านทั้งหมดต่อวัน
5. ทีมวิจัยนำข้อมูลทั้งหมดคืนให้แก่ชุมชนและเกษตรกรผู้ผลิตผักสวนครัวเพื่อปลูกผักให้ตรงกับความต้องการมากที่สุด

1.สรุปการสำรวจปริมาณการใช้ผักร้านอาหารตามสั่งในเขตตำบลหนองผึ่ง

ตามโครงการรูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองกรณีศึกษาศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บ้านป่าเก็ดถี่ ตำบลหนองผึ่ง อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่

ความร่วมมือระหว่างเทศบาลตำบลหนองผึ่ง และ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

.....

ตารางที่ 12 แสดงข้อมูลทั่วไปสำรวจปริมาณการใช้ผักร้านอาหารตามสั่งในเขตตำบลหนองผึ่ง

ลำดับ ที่	ชื่อร้าน	เจ้าของร้าน	เบอร์โทรศัพท์	ที่อยู่	แหล่งซื้อ
1	ข้าวซอยป้ารีย์	คุณอารีย์	053-423559	69/3 ม.6 ต.หนองผึ่ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดเมือง ใหม่
2	ภาพรโจัก	คุณธีรารณ	081-2894172	300/1 ม.6 ต.หนองผึ่ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดนัด
3	ข้าวแกงปักษ์ใต้	คุณจิตรัตน์	089-5137520	164 ม.6 ต.หนองผึ่ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	-
4	เจ๊วันที	คุณวันที	085-7109033	ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ. เชียงใหม่	-
5	ขนมจีนน้ำเงี้ยวป้า ลำทอน	คุณลำทอน	087-6599403	ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ. เชียงใหม่	-
6	ร้านสุเทพอาหาร ตามสั่ง	คุณสุจิราวัฒน์	086-1914153	14/3 ม.4 ต.หนองผึ่ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดเมือง ใหม่
7	ต้นยางหมูต้นยาจีน	คุณสมกิต	081-1116221	42/7 ม.5 ต.หนองผึ่ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดยางเนิ้ง
8	ก๋วยเตี๋ยวหน้าวัด	คุณนวลลอ	080-5024665	61/3 ม.6 ต.หนองผึ่ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดยางเนิ้ง
9	ป้าจันทร์	คุณฟองจันทร์	089-4310500	64/1 ม.4 ต.หนองผึ่ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดกอง ทราย

ตารางที่ 12 (ต่อ) แสดงข้อมูลทั่วไปสำรวจปริมาณการใช้ผักร้านอาหารตามสั่งในเขตตำบลหนองผึ้ง

ลำดับ ที่	ชื่อร้าน	เจ้าของร้าน	เบอร์โทรศัพท์	ที่อยู่	แหล่งซื้อ
10	ลาบกางมุ้งลุงบุรณ์	คุณสมบุรณ์	053-321317	36/2 ม.4 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาด เมืองใหม่
11	บ้านข้าวมันไก่	คุณทัศนีย์	085-0204364	222/3 ม.4 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาด เมืองใหม่
12	ก๋วยเตี๋ยวป้าดำ	คุณพัชรนันท์	081-8817314	ม. ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาด เมืองใหม่
13	ร้านขนุน	คุณบุญส่ง	085-0326048	ม.4 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดหน้า อ.สารภี
14	ก๋วยเตี๋ยวป้ารัน	คุณลัดดา	095-5695105	77 ม.7 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดหน้า อ.สารภี
15	ร้านป้าสุพิน	คุณสุพิน	-	67 ม.6 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาด เมืองใหม่
16	ร้านคุณวิลา	คุณวิลา	080-6363621	84/1 ม.5 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดหน้า อ.สารภี
17	ร้านป้าพิศ	คุณเพลินพิศ	-	161 ม.8 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดวโรรส
18	ร้านป้าจู้	คุณสมศักดิ์	087-3050896	196 ม.3 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดสันป่า ข่อย
19	ร้านลูกพลูค	คุณอุทัยทิพ	085-0294492	99/21 ม.5 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาด เมืองใหม่
20	ข้าวราดแกงจันทรา	คุณสุรางทิพย์	089-4301323	ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ. เชียงใหม่	ตลาด เมืองใหม่

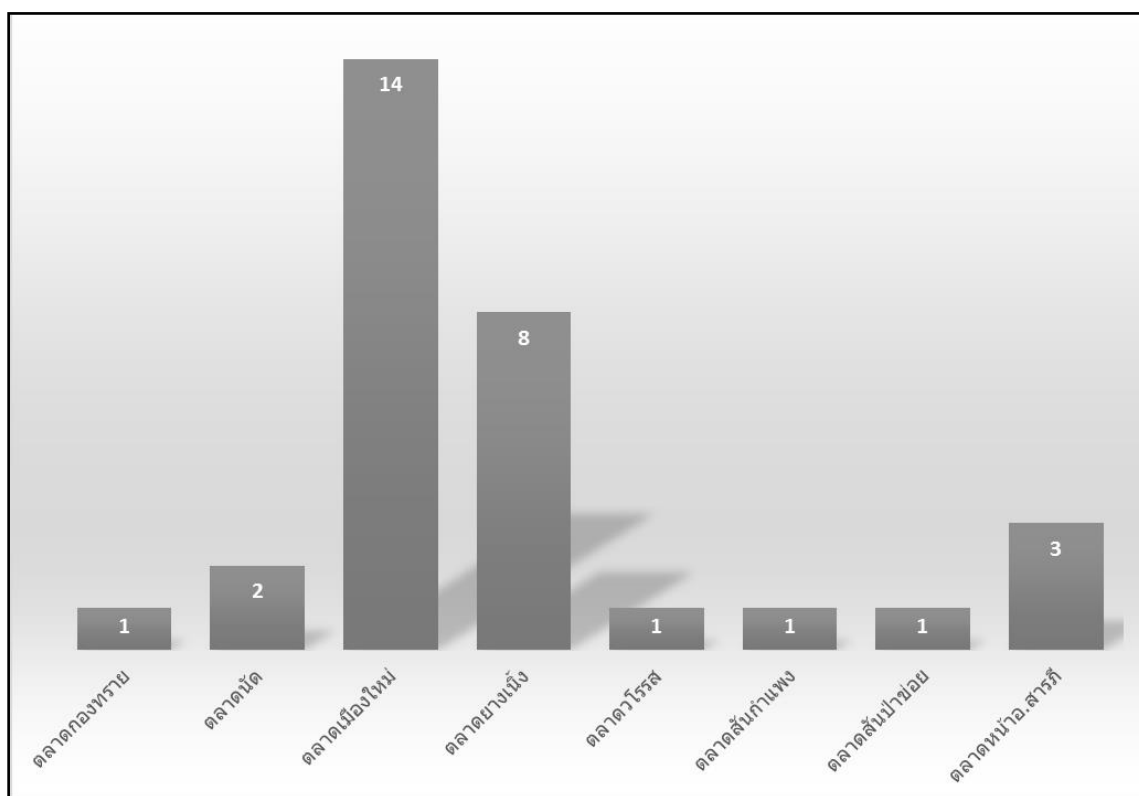
ตารางที่ 12 (ต่อ) แสดงข้อมูลทั่วไปสำรวจปริมาณการใช้ผักร้านอาหารตามสั่งในเขตตำบลหนองผึ้ง

ลำดับ ที่	ชื่อร้าน	เจ้าของร้าน	เบอร์โทรศัพท์	ที่อยู่	แหล่งซื้อ
21	ร้านลุงไหม	คุณฉนัย	089-7580812	53 ม.8 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดเมือง ใหม่
22	ไถ่อย่างวิเชียรบุรี	-	085-1243721	ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ. เชียงใหม่	-
23	ธนภูมิ ไถ่อย่าง	คุณธนภูมิ	062-2253853	ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ. เชียงใหม่	-
24	ส้มตำป่าศรี	คุณกรองคิด	093-2714086	67 ม.6 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	-
25	ก๋วยเตี๋ยวป่าดา	คุณสดดา	085-8667530	ม.2 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	-
26	ขนมเส้นเจียงฮาย	คุณวรรณภรณ์	097-9533143	2/11 ม.1 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดยางเนิ้ง
27	อื้อนอาหารตามสั่ง	คุณจิราพร	086-9233175	18/1 ม.4 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	-
28	อาหารตามสั่งและ ข้าวต้มปลา	คุณอมลวัฒน์	084-2222736	224/5 ม.1 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดเมือง ใหม่
29	ก๋วยเตี๋ยวต้มยำไข่	คุณสกล	062-7504243	88/1 ม.1 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	-
30	ก๋วยเตี๋ยวป่าจอม	คุณจอม	-	ม.8 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดเมือง ใหม่
31	เย็นตาโฟหนานแดง	คุณอัมรา	0947087295	ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ. เชียงใหม่	ตลาดเมือง ใหม่

ตารางที่ 12 (ต่อ) แสดงข้อมูลทั่วไปสำรวจปริมาณการใช้ผักร้านอาหารตามสั่งในเขตตำบลหนองผึ้ง

ลำดับ ที่	ชื่อร้าน	เจ้าของร้าน	เบอร์โทรศัพท์	ที่อยู่	แหล่งซื้อ
32	พาติมะข้าวมันไก่	คุณรัตนา	089-7596964	114/1 ม.1 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดยางเนิ้ง
33	ก๋วยเตี๋ยวหมู เนื้อ	คุณนริส	085-7172523	24 ม.2 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดยางเนิ้ง
34	ลาบพีน้อย	คุณน้อย	061-3153353	ม.8 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดยางเนิ้ง
35	ร้านอาหารตามสั่ง จองเซ	คุณสุขคำ	089-4344714	45/5 ม.2 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดนัด
36	ก๋วยเตี๋ยวหมูตุ๋นคุณ แม่	คุณใจอี	083-9464231	ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ. เชียงใหม่	ตลาดยางเนิ้ง
37	ร้านอำพัน	คุณอำพัน	082-6206077	205 ม.6 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดเมือง ใหม่
38	ป้าบุญอาหารตาม สั่ง	คุณบาน	094-7177431	160 ม.6 ต.หนองผึ้ง อ. สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดยางเนิ้ง
39	ส้มตำห้องแอร์	คุณแมน	099-1654696	ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ. เชียงใหม่	ตลาดเมือง ใหม่
40	ร้านหลองข้าวลำ	คุณนฤมล	081-1112729	242/2 ม.1 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	ตลาดสัน กำแพง

2.สรุปข้อมูลแหล่งซื้อผักจากร้านอาหารตามสั่ง

ภาพที่ 63 แสดงข้อมูลแหล่งซื้อผักจากร้านอาหารตามสั่ง

แหล่งซื้อผักจากร้านอาหารตามสั่งโดย 3 ลำดับแรกได้แก่

- 1.ตลาดเมืองใหม่
- 2.ตลาดยางเนิ้ง
- 3.ตลาดหน้าอำเภอสารภี

3. สรุปข้อมูลปริมาณการใช้ผักของร้าน

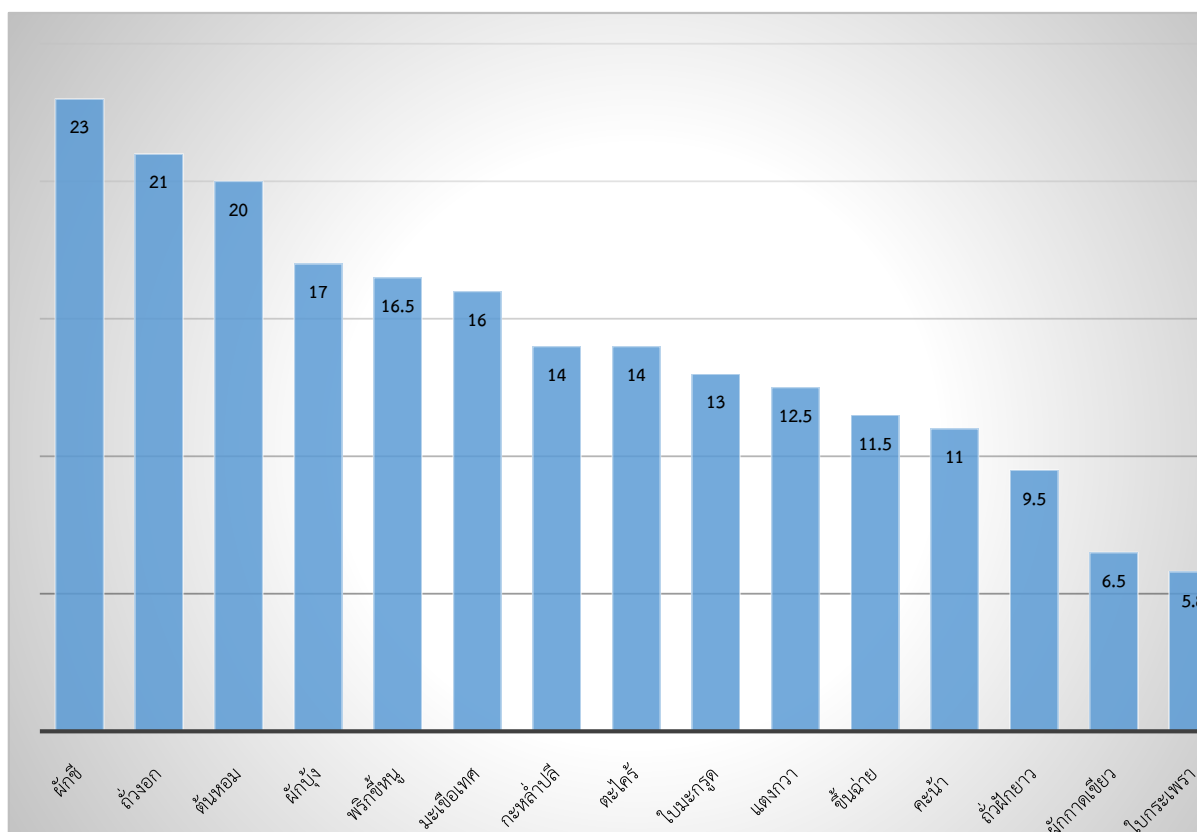
คะน้า	วันละ	11	กก	ราคา กก. ละ	20	บาท
ต้นหอม	วันละ	20	กก	ราคา กก. ละ	70	บาท
ผักชี	วันละ	23	กก	ราคา กก. ละ	100	บาท
ผักกาดเขียว	วันละ	6.5	กก	ราคา กก. ละ	14	บาท
ผักกาดขาว	วันละ	4.5	กก	ราคา กก. ละ	60	บาท
ขึ้นฉ่าย	วันละ	11.5	กก	ราคา กก. ละ	40	บาท
พริกชี้หนู	วันละ	16.5	กก	ราคา กก. ละ	22	บาท
พริกหนุ่ม	วันละ	1.5	กก	ราคา กก. ละ	25	บาท
ผักบุ้ง	วันละ	17	กก	ราคา กก. ละ	14	บาท

ผักสลัด	วันละ	5	กก	ราคา กก. ละ	60	บาท
กะหล่ำปลี	วันละ	14	กก	ราคา กก. ละ	20	บาท
โหระพา	วันละ	4.5	กก	ราคา กก. ละ	40	บาท
ใบกระเพรา	วันละ	5.8	กก	ราคา กก. ละ	20	บาท
ตะไคร้	วันละ	14	กก	ราคา กก. ละ	15	บาท
ใบมะกรูด	วันละ	13	กก	ราคา กก. ละ	35	บาท
มะเขือเทศ	วันละ	16	กก	ราคา กก. ละ	25	บาท
ฟักทอง	วันละ	2.5	กก	ราคา กก. ละ	18	บาท
ยอดฟักทอง	วันละ	2	กก	ราคา กก. ละ	15	บาท
แตงกวา	วันละ	12.5	กก	ราคา กก. ละ	18	บาท
ถั่วฝักยาว	วันละ	9.5	กก	ราคา กก. ละ	20	บาท
ชิง	วันละ	1.8	กก	ราคา กก. ละ	40	บาท
ถั่วงอก	วันละ	21	กก	ราคา กก. ละ	22	บาท
ผักกาดดอง	วันละ	2	กก	ราคา กก. ละ	26	บาท
ใบตอง	วันละ	2	กก	ราคา กก. ละ	25	บาท
ตำลึง	วันละ	5	กก	ราคา กก. ละ	10	บาท
มะเขือ	วันละ	2	กก	ราคา กก. ละ	20	บาท
เห็ด	วันละ	0.5	กก	ราคา กก. ละ	40	บาท
หัวปลี	วันละ	1	กก	ราคา กก. ละ	12	บาท
กระเทียม	วันละ	3.5	กก	ราคา กก. ละ	80	บาท
ข่า	วันละ	1.5	กก	ราคา กก. ละ	15	บาท
มะนาว	วันละ	3.5	กก	ราคา กก. ละ	20	บาท
มะละกอ	วันละ	2	กก	ราคา กก. ละ	17	บาท
พริกหยวก	วันละ	1	กก	ราคา กก. ละ	35	บาท
แครอท	วันละ	1	กก	ราคา กก. ละ	50	บาท
หอมหัวใหญ่	วันละ	2	กก	ราคา กก. ละ	25	บาท
ผักเชียงดา	วันละ	-	กก	ราคา กก. ละ	40	บาท
ผักหวานป่า	วันละ	2	กก	ราคา กก. ละ	140	บาท
ชะอม	วันละ	-	กก	ราคา กก. ละ	-	บาท
หน่อไม้	วันละ	-	กก	ราคา กก. ละ	-	บาท
ขมิ้น	วันละ	-	กก	ราคา กก. ละ	-	บาท

4.สรุปข้อมูล 15 อันดับปริมาณการใช้ผักของร้านทั้งหมดต่อวัน

ตารางที่ 13 แสดงข้อมูล 15 อันดับปริมาณการใช้ผักของร้านทั้งหมดต่อวัน

ลำดับที่	ชนิดของผัก	จำนวน (กก.) ต่อวัน
1	ผักชี	23
2	ถั่วงอก	21
3	ต้นหอม	20
4	ผักบุ้ง	17
5	พริกขี้หนู	16.5
6	มะเขือเทศ	16
7	กะหล่ำปลี	14
8	ตะไคร้	14
9	ใบมะกรูด	13
10	แตงกวา	12.5
11	ขึ้นฉ่าย	11.5
12	คะน้า	11
13	ถั้วฝักยาว	9.5
14	ผักกาดเขียว	6.5
15	ใบกระเพรา	5.8

ภาพที่ 64 แสดงข้อมูลแสดงข้อมูล 15 อันดับปริมาณการใช้ผักของร้านทั้งหมดต่อวัน

หากมีการจัดทำโครงการร้านอาหารผักปลอดภัย ท่านสนใจเข้าร่วมโครงการหรือไม่

สนใจ จำนวน 29 คน

ไม่สนใจ จำนวน 11 คน

จากการสอบถามเจ้าของร้านค้าหากมีโครงการร้านอาหารผักปลอดภัยโดยการรวมกลุ่มกันของร้านค้าเพื่อเข้าอบรมให้ความรู้ด้านการทำอาหารที่สะอาด ปลอดภัย สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคมีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ 29 คนโดยให้เหตุผลว่าเป็นโครงการที่ดีในการยกระดับร้านอาหาร สร้างความเชื่อมั่นให้กับคนในชุมชน อีกทั้งเป็นการรวมกลุ่มกันของร้านอาหารในชุมชนที่สามารถสร้างศักยภาพ มาตรฐานในการผลิตอาหารให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และอีก 11 คนไม่ได้เข้าร่วมเนื่องจากยังไม่สนใจ อีกทั้งยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการเข้าร่วมอบรม

หากมีกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดภัยในตำบลหนองผึ้ง สามารถปลูกผักบางอย่างส่งให้ร้านของท่านได้ ในราคาเดียวกันกับท้องตลาด ท่านสนใจซื้อเพื่อใช้ในร้านหรือไม่

สนใจ	จำนวน	29	คน
ไม่สนใจ	จำนวน	11	คน

จากการสอบถามเจ้าของร้านค้าหากมีโครงการร้านอาหารผักปลอดภัยโดยการนำผักปลอดสารพิษมาจำหน่ายในร้านค้าทางร้านสนใจเข้าร่วมโครงการ 29 คนเพราะปัจจุบันคนหันมาสนใจสุขภาพมากยิ่งขึ้นหากมีการปลูกผักปลอดสารพิษในชุมชนที่สามารถส่งต่อให้กับร้านได้จะทำให้ผู้บริโภคสนใจทานอาหารในชุมชนตนเองมากขึ้น และ 11 คนที่ไม่สนใจเนื่องจากยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการนำผักปลอดสารพิษมาใช้ในการทำอาหาร

จากการสำรวจทางทีมวิจัยได้นำผลอันดับปริมาณการใช้ผักของร้านทั้งหมดต่อวันให้ความรู้ด้านปลูกผักปลอดสารพิษ (โดยวิทยากรและปราชญ์ด้านการเกษตร) อีกทั้งซื้อพันธุ์ผักแจกแก่เกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมโครงการด้วย

2. ให้ความรู้ด้านปลูกผักปลอดสารพิษ (โดยวิทยากรและปราชญ์ด้านการเกษตร)

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ทีมวิจัยคืนข้อมูลแก่ชุมชนและเกษตรกร
2. ปราชญ์ชุมชนด้านการเกษตรเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการปลูกพืชผักสวนครัว
3. วิเคราะห์การแปรผลผลิตอย่างไรที่จะส่งตรงถึงผู้บริโภคตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเกี๊ยะ

1. ทีมวิจัยคืนข้อมูลแก่ชุมชนและเกษตรกร

ภาพที่ 65 ทีมวิจัย เกษตรกร และผู้สนใจเข้าร่วมรับฟังการวิจัยปริมาณการใช้ผักร้านอาหารตามสั่งในเขตตำบลหนองผึ้งทั้งหมด

2. ประชาสัมพันธ์ชุมชนด้านการเกษตรเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการปลูกพืชผักสวนครัว

ภาพที่ 66 ประชาสัมพันธ์ชุมชนด้านการเกษตรและผู้ที่สนใจร่วมเป็นวิทยากรและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตร

3. วิเคราะห์การแปรผลผลิตอย่างไรที่จะส่งตรงถึงผู้บริโภคตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเก๋ตี่

ทีมวิจัยได้สรุปความสำคัญของ“ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเก๋ตี่ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่” ในลักษณะของเกษตรในเมืองสามารถแบ่งออกได้หลายมิติด้วยกัน คือ

1. สร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับชุมชนตำบลหนองผึ่งและชุมชนข้างเคียง : เนื่องจากปัจจุบันเรากำลังเสี่ยงต่อความไม่มั่นคงทางอาหารมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเกษตรกรที่อายุเฉลี่ยสูงขึ้น พื้นที่เกษตรลดน้อยลง มีการปลูกพืชพลังงานมากขึ้น มีการใช้สารเคมีสูง ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม และสภาพภูมิอากาศก็เปลี่ยนแปลง ยังไม่นับเรื่องภัยคุกคามจากระบบการผลิตอาหารแบบอุตสาหกรรม ซึ่งถูกครอบครองโดยบริษัทขนาดใหญ่ การทำเกษตรในเมือง ไม่ว่าจะเป็นการทำสวนผักในชุมชน หรือการปลูกผักกินเองที่บ้าน ก็ถือเป็นหลักประกันสำคัญ ที่แม้ว่าอาหารจะขาดแคลนหรือราคาแพงขึ้นเพียงใด เรายังมีอาหารที่ปลอดภัยไว้กินอย่างพอเพียง อีกทั้งยังเพียบพร้อมไปด้วยคุณค่าทางโภชนาการ

2. เป็นแหล่งสำรองอาหารในยามฉุกเฉิน: น้ำท่วม เส้นทางถูกตัดขาด อาหารขาดแคลน อาจเป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน ซึ่งหากใครได้ปลูกผักไว้ทั้งบนระเบียง บนดาดฟ้า หรือทำเป็นสวนลอยฟ้า สวนแนวตั้ง ซึ่งน้ำท่วมไม่ถึง รวมถึงเรียนรู้ที่จะเพาะเห็ด เพาะถั่วงอกไว้ ก็จะมีอาหารสดใหม่สำรองไว้กินได้

3. ลดรายจ่าย สร้างงานและสร้างรายได้ให้กับครอบครัว: บางบ้านหากมีผลผลิตเหลือจากกินเองแล้ว ก็สามารถแบ่งขาย สร้างรายได้เสริมได้

4. รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ: เมื่อต้นไม้และธรรมชาติถูกแทนที่ด้วยตึกและสิ่งก่อสร้างต่างๆมากมาย ความหลากหลายทางชีวภาพในเมืองจึงลดน้อยลง การทำเกษตรในเมืองจึงถือเป็นการช่วยรักษาความหลากหลายทางชีวภาพไว้ได้ส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเรารู้จักนำพันธุ์ผักพื้นบ้านที่ใกล้สูญพันธุ์ หรือมักจะถูกแทนที่ด้วยผักจีนเพียงไม่กี่ชนิด ก็จะเป็นการช่วยอนุรักษ์พันธุ์กรรมไว้ได้อีกทางหนึ่ง ที่สำคัญการปลูกผัก ยังช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศน์ให้ดีขึ้น บางแห่งนอกจากมีผักแล้ว ยังตามมาด้วยนก และแมลงอีกนานาชนิด

5. ลดระยะทางในการขนส่งอาหาร และลดพลังงานในการเก็บรักษา: ปัจจุบันอาหารที่ซื้อกินกันในเมืองจำนวนไม่น้อยที่เดินทางขนส่งมาไกล และสิ่งที่มาคู่กับระยะทางในการขนส่งคือการสูญเสียพลังงานทั้งในการเดินทาง และการเก็บรักษา ซึ่งนอกจากจะเสียค่าใช้จ่ายสูงแล้ว ยังก่อให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่ปัญหาโลกร้อนตามมา การทำเกษตรในเมืองจึงมีส่วนช่วยอย่างมากที่จะลดระยะทางในการขนส่งอาหาร ลดพลังงานในการเก็บรักษา และลดมลภาวะ อันก่อให้เกิดโลกร้อนตามมา

6. สร้างความสัมพันธ์ในสังคมตั้งแต่ระดับครัวเรือน ชุมชน หน่วยงาน โดยมีกิจกรรมการปลูกผักหรือการทำเกษตรในเมืองเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ ทำให้คนได้ร่วมกันเรียนรู้ ทำกิจกรรม และแบ่งปันกัน

7. สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ให้กับกลุ่มคนต่างๆในชุมชน ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ คนชรา โดยเฉพาะการเรียนรู้เรื่องที่มาของอาหาร ทักษะและเทคนิคการปลูกผัก ตลอดจนการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตและธรรมชาติ นอกจากนี้ยังพบว่าการทำเกษตรในเมืองยังสามารถช่วยบำบัดเยียวยา รักษาผู้ป่วยทางด้านจิตใจได้อย่างดีด้วย

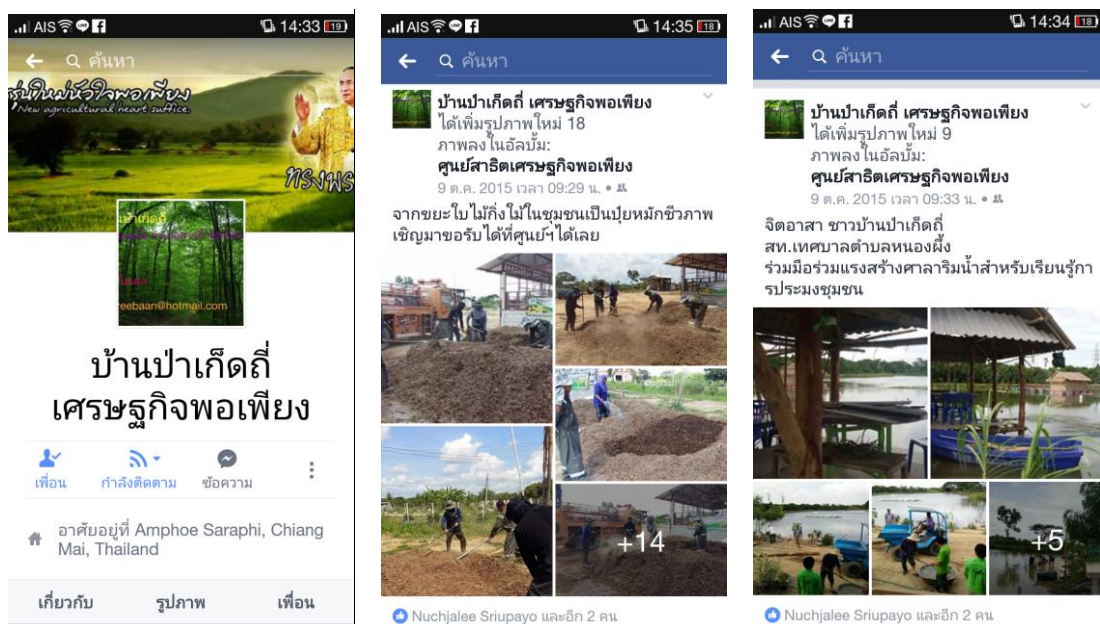
3. จัดทำสื่อเพื่อชาวเกษตรผู้ผลิตและผู้บริโภค

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. สำรวจพฤติกรรมและการเข้าถึงสื่อออนไลน์ของเกษตรกรและผู้ประกอบการธุรกิจด้านอาหาร
2. รวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ประชาสัมพันธ์ข่าวสารและกิจกรรม
3. จัดทำสื่อออนไลน์โดยกลุ่มคนในชุมชนร่วมกันส่งข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่เป็นประโยชน์

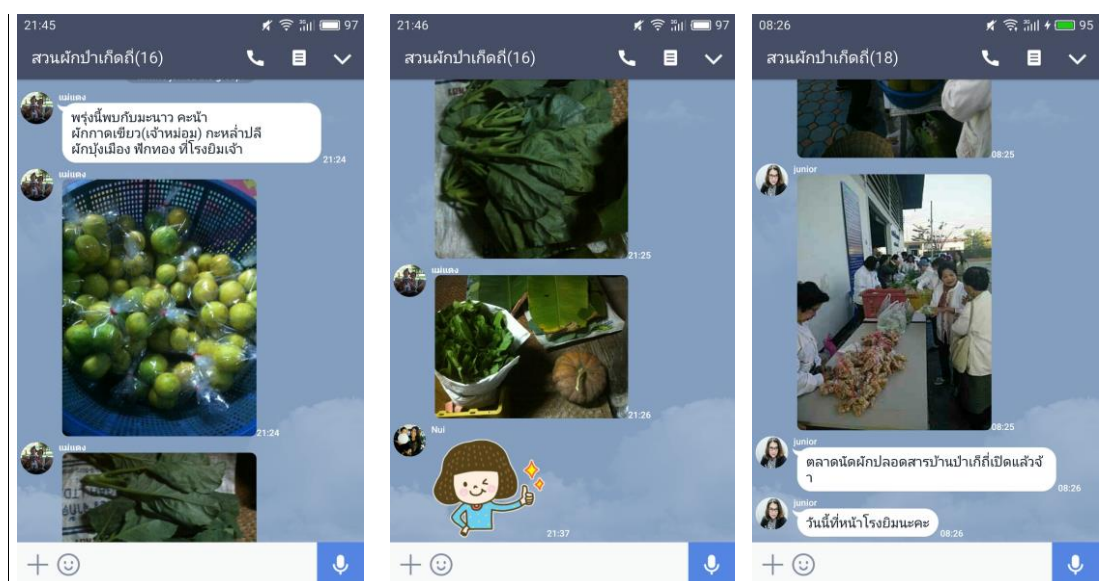
สรุปสื่อออนไลน์ที่เข้าถึงกลุ่มเกษตรในเมือง ผู้ประกอบการธุรกิจด้านอาหาร และชุมชนป่าเกิดถี่มากที่สุด 2 ช่องทาง คือ

1. เฟสบุ๊ก

ภาพที่ 67 แสดงสื่อเฟสบุ๊กเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารและกิจกรรม

2. ไลน์

ภาพที่ 68 แสดงไลน์ของกลุ่มเกษตรกรในเมืองกับชุมชน

4. ทำกิจกรรมทางการตลาดร่วมกัน

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ศึกษาปัญหาทางการตลาดของกลุ่มเกษตรกร
2. หาแนวทางร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหา

ปัญหาทางการตลาดของกลุ่มเกษตรกรบ้านป่าเก็ดถึ

1. มีผักน้อย นี่คือนิยามปัญหาใหญ่ของกลุ่ม ทั้งชนิดและปริมาณ ส่วนใหญ่ผักเป็นผักไทย เช่น กระเทียม ผักกาด
2. ขายผักตามตลาดนัดนั้น ขายได้กำไรแต่ละไม่กี่บาท เลยได้เงินไม่มาก
3. การส่งผักให้ร้านอาหารนั้น ทำได้ลำบาก เพราะเขาสั่งที่นิ่งเยอะ บางอย่างของเราไม่พอ เลยไม่ได้ขาย และถ้ามีไปส่งน้อย ก็วิ่งไม่คุ้มค่าน้ำมัน จริงๆ ทุกวันนี้ก็ได้ขายอยู่แล้ว
4. คนส่วนใหญ่ที่เดินตลาดนัด ยังไม่ใส่ใจเรื่องผักปลอดสารเท่าที่ผักราคาถูก
5. เดิมนั้นคนทำกับข้าวน้อยลงแล้ว พฤติกรรมการบริโภคเปลี่ยนไปคนนิยมซื้ออาหารถุงทาน หรือทานข้าวนอกบ้านมากกว่าทำกับข้าวทานเอง โดยเฉพาะกลุ่มบ้านจัดสรร

แนวทางการทำตลาดในรูปแบบของเกษตรกรในเมือง

1. การจำหน่ายสินค้าในรูปแบบอื่นๆ
 - 1.1 เป็นชุดทดลองปลูกผักสวนครัว (เหมาะกับครัวเรือนที่ไม่มีพื้นที่เพาะปลูก) เพื่อจำหน่าย
 - 1.2 จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้านที่หายาก
2. ทำตลาดแบบขายตรงจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค โดยสร้างสื่อกลางในการซื้อ-ขาย โลกกลุ่ม “สวนผักบ้านป่าเก็ดถึ” แอดไลน์ ซื้อขายตรง ผักดี มีคุณภาพจากสวน
3. เป็นคู่ค้ากับร้านขายอาหารตามสั่งในชุมชน เนื่องจากคนในชุมชนนิยมทานอาหารนอกบ้านมากขึ้น โดยนำสรุปผลสำรวจปริมาณใช้ผักของร้านมาให้เกษตรกรผู้ปลูกผักปลูกและขายให้ตรงกับความต้องการของตลาด
4. สร้างตลาดทางเลือกผักปลอดสารพิษ โดยชุมชนได้มีการรวมกลุ่มจำหน่ายผักปลอดสารพิษในตลาดนัดชุมชน และวันที่มีการประชุมในเขตตำบล เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนหันมาใส่ใจสุขภาพ รับประทานผักจากแหล่งที่ปลอดภัยเชื่อถือได้

ภาพที่ 69 ช่องทางการตลาดสู่กลุ่มผู้บริโภคโดยตรง

ผลจากการเรียนรู้จากการเข้าร่วมเป็นคณะทำงานของศูนย์ทำให้เกิดการพัฒนาด้านการตลาดตามแนวทางของเกษตรในเมือง ดังนี้

1. กลุ่มเกษตรกรของศูนย์ฯ เกิดการเรียนรู้และเริ่มมีการปรับแผนการผลิตให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และคัดเลือกชนิดพืชผักอย่างน้อย 3 ชนิด ที่เป็นพืชผักหลัก ส่วนผักชนิดอื่นๆ นั้น เกษตรกรสามารถปลูกเป็นทางเลือกในการจำหน่ายผลผลิตให้แก่ผู้บริโภคในท้องถิ่นได้เพิ่มเติม โดยดูความต้องการและความนิยมในชุมชนเป็นหลัก
2. กลุ่มเกษตรกรเริ่มมีการพัฒนาแปลงสาธิตเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชน ผู้สนใจในระดับท้องถิ่น และพร้อมพัฒนาเป็นเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ในระดับชุมชนและครัวเรือนต่อไป ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากเมื่อมีคนต่างถิ่นหรือต่างบ้านมาเยี่ยมเยือน เจ้าของบ้านซึ่งเป็นเครือข่ายของศูนย์ก็จะเริ่มมีการนำเสนอ เชิญชวนให้เข้าสวนไปดูผลผลิต ไปดูวิธีการทำการเกษตร และแปลงผัก รวมไปถึงกิจกรรมอื่นๆ ที่ตนเองหรือกลุ่มทำไว้ในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง เกิดการเรียนรู้ถึงวิธีการถ่ายทอดความรู้ผสมผสานและกระบวนการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเน้นงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) โดยมีประเด็นเพื่อการศึกษาถึงองค์ความรู้ บริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต ศึกษาองค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาของชุมชนศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ และศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ตถี่

ประชากรในการวิจัยชุมชนบ้านป่าเกี๊ตถี่ ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 304 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 726 คนโดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักคือทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัย เทศบาลและชุมชน 20 คน เป้าหมายรองคือคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ 24 คน (จาก 8 หมู่บ้าน) และภาคีเครือข่าย ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ ตัวแทนสภาเด็กและเยาวชน อสม. กลุ่มเครือข่ายผักปลอดสารพิษ คณะกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีตำบล ร่วมขับเคลื่อนให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ตามกำหนดไว้ดังนี้

1. เป็นพื้นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เป็นพื้นที่มีกลุ่มคนสนใจและเป็นแนวร่วมในการขับเคลื่อนงาน

ได้ประยุกต์การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมกับกระบวนการบริหารจัดการเทคนิค POLC ได้แก่การวางแผนโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยและวิธีปฏิบัติงาน จัดองค์การให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานของแต่ละคนไว้อย่างชัดเจน การขึ้นนำการที่ผู้นำทำให้ทีมเกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน การควบคุมมีการติดตามผลการปฏิบัติงานเมื่อทำกิจกรรม ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นทฤษฎีในเชิงวิชาการร่วมวางแผนในทุกขั้นตอน จนเกิดเป็นรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับกลุ่ม

5.1.1. รูปแบบการบริหารที่เอื้อต่อการจัดการศูนย์ฯ ผ่านกระบวนการบริหารจัดการเทคนิคPOLC

จากการนำเทคนิค POLC มาใช้กับ โครงการบ้านดินสานรัก โครงการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนและโครงการปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบลได้มีการวิเคราะห์โครงการที่เหมาะสมเป็นต้นแบบที่ชุมชนดำเนินการด้วยตนเองจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาร่วมศึกษาพบว่าจากปัจจัยความสำเร็จจากปัจจัยภายในของศูนย์การเรียนรู้อื่นเปรียบเทียบกับศูนย์การเรียนรู้ฯ.หนองผึ่ง จึงทำให้ทราบว่าปัจจัยภายในคือกิจกรรมของศูนย์ฯ ที่ยังขาดความโดดเด่นในการนำคนเข้ามาเรียนรู้เป็นปัจจัยหลักจึงได้นำปราชญ์ชุมชนที่เชี่ยวชาญด้านการเกษตรมาเป็นวิทยากรหลักและผู้ให้ความรู้ในโครงการปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบลจนเป็นต้นแบบจากการดำเนินงานโดยชุมชนดังนี้

การวางแผน (Planning) ในขั้นตอนของการวางแผนได้มีการนำเครื่องมือทั้ง 4 ได้แก่

1. เส้นทางประวัติศาสตร์ชุมชน
2. ไร่ชีวิตร
3. ปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร
4. แผนที่เดินดิน

จากวิเคราะห์จึงทราบถึงวิถีชีวิตของชุมชนที่เปลี่ยนไปเพื่อทำการวางแผนกิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนดังนี้

บริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต

สัญลักษณ์ในการให้ความสำคัญและความโดดเด่นของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละด้าน

● ความสำคัญมาก ◎ ความสำคัญปานกลาง ○ ความสำคัญน้อย

ตารางที่ 14 การให้ความสำคัญและความโดดเด่นของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละด้าน

ลำดับที่	ความเปลี่ยนแปลงด้าน	ช่วงต้น	ช่วงกลาง	ช่วงปลาย	สิ่งที่มี	สิ่งที่ขาด
1.	เศรษฐกิจ	○	◎	●	1.สาธารณูปโภคน้ำ ไฟฟ้า ถนน 2.มีอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก 3.มีที่ดินเพื่อทำสวน ไร่	1. ไม่มีตลาดของหมู่บ้านเพื่อรองรับการขายสินค้าเกษตร 2.ไม่มีห้างหรือร้านค้าใหญ่เพื่อซื้อ ขายสินค้า

ตารางที่ 14 (ต่อ) การให้ความสำคัญและความโดดเด่นของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละด้าน

ลำดับ ที่	ความ เปลี่ยนแปลง ด้าน	ช่วง ต้น	ช่วง กลาง	ช่วง ปลาย	สิ่งที่มี	สิ่งที่ขาด
2.	สังคม	☉	●	○	1.มีประชากรเป็นผู้สูงอายุ ส่วนมาก 2. มีความเกื้อกูลกัน 3.ได้รับการศึกษาที่มากขึ้น ตามการเปลี่ยนไปของเวลา	1.ไม่มีวัดที่เป็นศูนย์รวมจิตใจ ของหมู่บ้าน 2.วัยทำงานและวัยรุ่นออกไป เรียน ทำงานนอกบ้านขาด ความสัมพันธ์หรือกิจกรรมกับ ชุมชน
3.	วิถีชีวิต	○	☉	●	1.ใช้วิถีชีวิตแบบพอเพียง 2.การร่วมกลุ่มมีความ เข้มแข็งและสามัคคี	1.วิถีชีวิตเปลี่ยนจากนายทุนที่ เข้ามาในชุมชน 2.การรวมกลุ่มส่วนมากจะเป็น ผู้สูงอายุควรมีลูกหลานร่วม ด้วย
4.	วัฒนธรรม	☉	●	○	1. มี ป ร า ช ญ์ ชุม ช น ที่ มี บทบาทในด้านต่างๆ 2. มีผู้นำที่เข้มแข็ง 3. มีการรวมกลุ่มหลาย รูปแบบ เช่น กลุ่มอสม. กลุ่ม ผู้สูงอายุ เป็นต้น	1.ขาดผู้สืบทอดศิลปวัฒนธรรม อาทิการสานเสื่อ บายศรี 2.ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างกันใน ปราชญ์ด้าน ต่างๆ 3.ขาดสื่อในการประชาสัมพันธ์ การเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน

ระยะเวลา ช่วงต้น = 10 ปีขึ้นไป ช่วงกลาง = 6-10 ปี ช่วงปลาย = ปัจจุบัน - 5 ปี

สรุปได้ว่าการนำเครื่องมือการศึกษาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมทำให้ทราบความเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลาของ เศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม สามารถนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นไปใช้กับงานวิจัยเพื่อการจัดการแบบมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดีอีกทั้งสามารถนำไปต่อยอดในการทำกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมเกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีกับชุมชน

ดังนั้นทางทีมวิจัยจึงนำสิ่งที่มีของชุมชนคือ

1. ใช้วิถีชีวิตแบบพอเพียง

2. การรวมกลุ่มมีความเข้มแข็งและสามัคคีมาทำเป็นโครงการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อนำมาชดเชยสิ่งที่ขาดคือการสร้างความสัมพันธ์และขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในปราชญ์ด้านต่างๆ โดยการนำ POLC เข้ามาบริหารจัดการเพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้

การจัดองค์กร (Organizing)

แนวคิดในการจัดองค์กรมีการจัดโครงสร้างองค์กรแบบโครงการอยู่ในโครงสร้างเดิมของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้

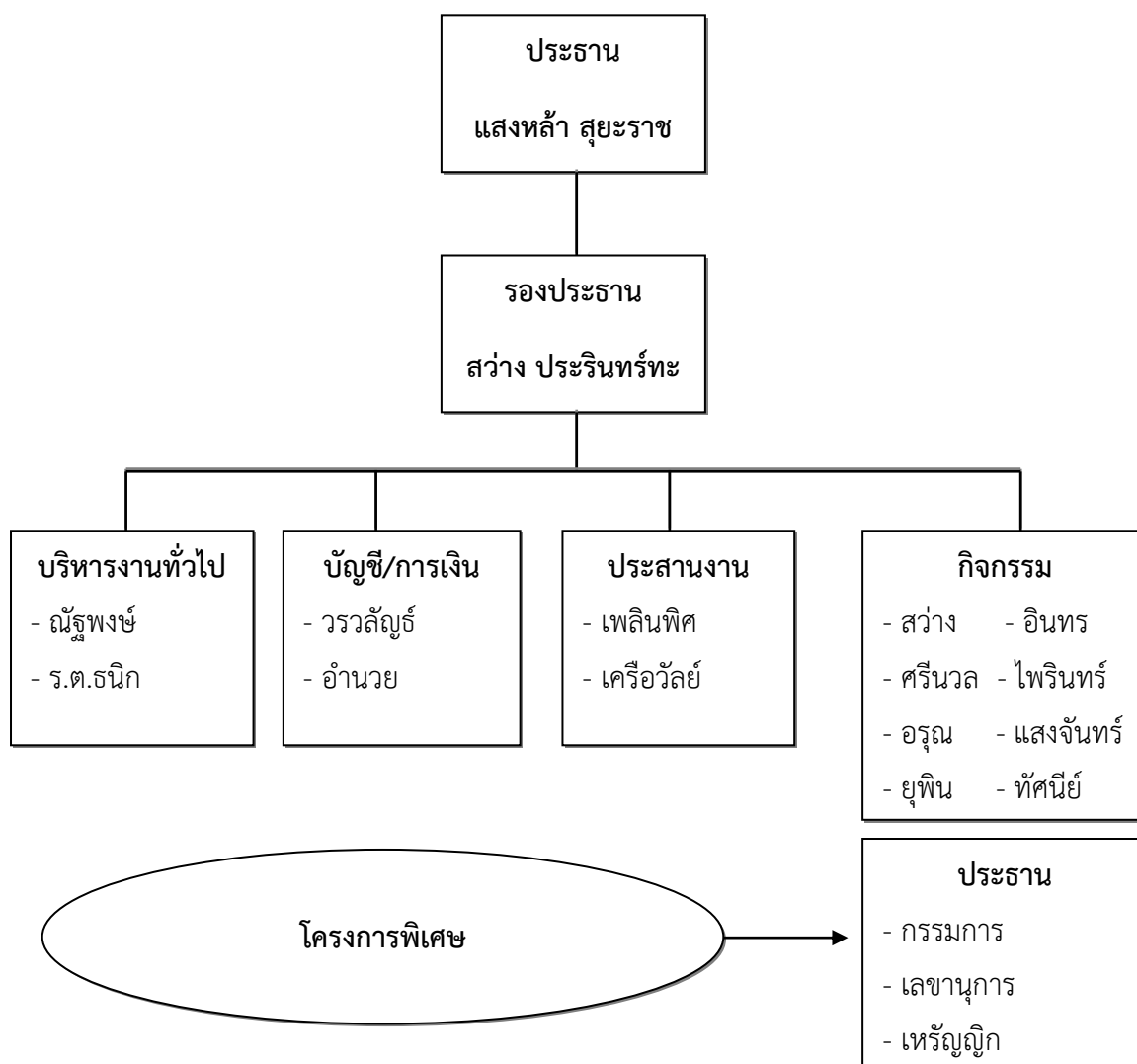
1. เพื่อให้มีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกันและมีการแบ่งงานกันทำ
2. แบ่งงานกันทำตามความสามารถของแต่ละคน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ข้อบังคับระเบียบแบบแผนในการทำงาน มีการใช้ทรัพยากรได้ถูกต้องและมีเป้าหมายที่แน่นอนขององค์กร

หลักเบื้องต้นในการจัดองค์กร

การจัดองค์กรที่ดีและเหมาะสมย่อมส่งผลถึงประสิทธิภาพขององค์กร จึงจำต้องหลักพื้นฐานในการจัดองค์กร สรุปได้ดังนี้

1. มีวัตถุประสงค์ชัดเจน
2. มีการกำหนดส่วนงานและแบ่งงานกันทำ พิจารณาจากวัตถุประสงค์นั้นๆ มีงานอะไรบ้าง ใครจะต้องทำ
3. สายบังคับบัญชาควรมีน้อยที่สุด แสดงให้ทราบถึงความสัมพันธ์ตามลำดับชั้น
4. มีการกำหนดช่วงของการควบคุม
5. มีเอกภาพในการบังคับบัญชา มีนายคนเดียว
6. มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงระบบการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กรตลอดจนสภาพแวดล้อมด้วย

ภาพที่ 70 โครงสร้างองค์กรแบบโครงการศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเกี๊ตตี้

ข้อดี

1. การดำเนินงานสามารถจัดให้เหมาะสมกับลักษณะต่าง ๆ ของโครงการได้
2. มีโอกาสเปลี่ยนแปลงงานตามโครงการที่ได้รับมอบหมาย

ข้อจำกัด

1. มีผู้บังคับบัญชามากกว่า 1 คน เพราะต้องทำทั้งงานประจำและงานโครงการ
2. ระยะเวลาของการดำเนินโครงการจะใช้เวลาไม่เท่ากัน จึงต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างตามโครงการที่จัดทำขึ้น

การนำ (Leading)

ปัจจัยในการนำองค์กร 4 ด้าน

1. การจูงใจ ประกอบไปด้วยความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจให้คนในชุมชนมาทำงานร่วมกันได้ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานเนื่องจากในกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือแรง ร่วมใจจากสมาชิกไม่สามารถทำให้สำเร็จเพียงคนเดียวได้
2. ภาวะผู้นำ การมีศักยภาพในการวางแผนการทำงานให้สำเร็จ สามารถมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของสมาชิกอีกทั้งเห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
3. การติดต่อสื่อสาร เป็นผู้ที่สามารถสรุปงานและสามารถทำตามเป้าหมายขององค์กรได้เป็นอย่างดีอีกทั้งมีความสัมพันธ์อันดีกับคนในองค์กร
4. การบริหารกลุ่ม สามารถบริหารจัดการงานในองค์กรของตนอย่างมีประสิทธิภาพได้

การคัดเลือกจากด้านอื่นๆ

1. ความเสียสละ มีเวลาในการทำงานให้กับชุมชนอีกทั้งไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
2. มุ่งมั่นในความสำเร็จ ตั้งใจในการทำงาน มานะบากบั่น ไม่เกียจคร้านในการทำงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
3. สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี สามารถวางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะและสื่อสารงานกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง
4. มีความสามารถในงานที่ได้รับมอบหมาย สามารถตอบคำถาม แก้ไขปัญหาในการทำงานที่ตนเองรับผิดชอบได้

การควบคุม (Controlling)

การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน เป้าหมาย ที่กำหนดไว้โดยใช้กระบวนการควบคุมดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐาน เวลา ต้นทุน : ควบคุมเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ อีกทั้งควบคุมค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานให้ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด
2. สังเกตการปฏิบัติงาน : ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ทั้งระดับนโยบาย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ และผู้ที่ได้รับผลจากแผนเพื่อให้ทุกฝ่ายรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินงาน จะได้มีความตั้งใจจริงและช่วยเหลือกันเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด
3. เปรียบเทียบผลงานจริงกับมาตรฐาน : มีการสอบถามการทำงานจากประธานในการทำกิจกรรม รวมถึงในการทำงานร่วมกันมีการแบ่งงานให้แต่ละคนในองค์กร รับผิดชอบตามความเหมาะสมและตามความสามารถ
4. ปรับปรุงแก้ไข : รายงานข้อผิดพลาดเกิดขึ้น รวมถึงหาสาเหตุของปัญหาเพื่อให้สามารถแก้ไขทันที หรือแก้ไขตามที่ได้กำหนดเวลาไว้ต้องให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.1.2 องค์ความรู้ที่ได้การมีส่วนร่วมจากบริหารจัดการร่วมกัน

บทเรียนจากการวิจัย (มุมมองของนักวิจัย)

1. การลงพื้นที่เพื่อทำงานกับชุมชนต้องสามารถพัฒนาตนเองได้จากเครื่องมือที่ สกว. ท้องถิ่นให้มา และสร้างเครื่องมือของตนเองในการทำงานเพราะการลงพื้นที่นั้นการแก้ไข ปัญหาในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญหากไม่สามารถปรับตัวหรือเรียนรู้เครื่องมือในการทำงานจะ ไม่สามารถสรุปผลการวิจัยออกมาได้

2. พี่เลี้ยงในการวิจัยของท้องถิ่นสามารถช่วยในการทำงานได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากเวลาต้องการคำปรึกษาหรือมีปัญหาสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดีอีกทั้ง สามารถเรียนรู้ร่วมกันจากการลงพื้นที่ได้อีกด้วย

3. การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับชุมชนต้องอาศัยระยะเวลาเพื่อสร้างการ ยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน

4. การเรียนรู้เกิดขึ้นในตัวทีมผู้วิจัย ชุมชน เทศบาล โดยได้รับองค์ความรู้ที่ หลากหลายทั้งในด้านการนำทฤษฎีบริหารจัดการมาใช้กับชุมชน การบริหารงานและวิธีการ ทำงานของเทศบาล การทำงานของชุมชนผ่านการเรียนรู้ร่วมกันกับปราชญ์ชุมชนและผู้นำ ของชุมชนที่มีหลากหลาย

5. ผู้วิจัยสามารถนำพันธกิจของมหาวิทยาลัยมาบูรณาการในการจัดทำโครงการ ร่วมกันกับชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการทำงานร่วมกันได้โดยการนำนักศึกษามาทำงาน ร่วมกันกับชุมชน

6. การนำทฤษฎีต่างๆมาปรับใช้กับชุมชน ควรมีการปรับให้เหมาะสมกับชุมชนด้วย อาทิ การคำนึงถึงสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ เวลาที่เหมาะสมของชุมชน ระดับความรู้ที่ แตกต่างกันของคนในชุมชน ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติหรือผ่านกิจกรรม ร่วมกัน

7. เทศบาลมีบทบาทเป็นอย่างมากในการทำงานเนื่องมาจากมีผู้นำองค์กรที่ใกล้ชิด กับชุมชนมีความรู้ความสามารถให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับตัวชุมชนได้ อีกทั้งมีศักยภาพในการสนับสนุนทุนในการทำงานให้กับผู้วิจัยในกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นได้ด้วย

บทเรียนจากชุมชน (มุมมองของชุมชนป่าเกี๊ยะ)

1. ได้เรียนรู้กับกลุ่มคนหรือองค์กรใหม่ๆ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน
2. สร้างจุดแข็งให้กับชุมชนเนื่องจากมีองค์กรภายนอกเข้ามาสนับสนุนการทำ กิจกรรมให้กับชุมชน
3. เกิดความเข้มแข็งจากการทำงานร่วมกันของคนในชุมชน
4. เป็นการเปิดโอกาสให้กับปราชญ์ชุมชน ผู้นำ คนในชุมชนที่มีศักยภาพมาเรียนรู้ และทำงานร่วมกันสร้างแรงบันดาลใจอีกทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชน

5. ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายสร้างชื่อเสียงให้กับ

ชุมชน

6. เกิดการต่อยอดกิจกรรมอันหลากหลายจากการทำงานร่วมกันของชุมชน

7. ทำให้พื้นที่ ต.หนองผึ้ง เป็นที่รู้จักและเกิดการขยายความร่วมมือด้านการวิจัยแก่

ชุมชน

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าเทคนิค POLC ในการนำมาให้ความรู้กับชุมชนและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมสามารถทำกิจกรรมโดยแก้ไขปัญหามาจากสิ่งที่ขาดผ่านตารางการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงในบริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ กุลชลี พวงเพชร ; วชิร ปัญญาพงศ์ และ ธนรจนพงศ์ กฐินเทศ (2555) ที่นำการจัดการด้านการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะการนำ และการควบคุมมาใช้ในการจัดการและการมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารการจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ยที่ที่เหมาะสมผ่านการทำงาน 3 ฝ่ายคือ องค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ชุมชน ประชาชนชุมชน เทศบาลต.หนองผึ้ง สอดคล้องกับ วิจิตร ศรีสอาน (2559) พันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม หรือ Engagement Thailand

บ้านป่าเกี๊ย เป็นหมู่บ้านที่ทำการเกษตรโดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติ อยู่ในระดับพออยู่พอกินถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต และวัฒนธรรม แต่การรวมกลุ่มยังคงมีความเข้มแข็งในระดับหนึ่งอีกทั้งมี ประชาชนชุมชนที่มีบทบาทในด้านต่างๆ ผู้นำที่เข้มแข็งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา ดวงอุปมา ; ภัทรพร ภาระนาค และ ปาริณา แอนเดอร์สัน (2558) พบว่าบ้านโนนสง่า จ.กาฬสินธุ์ ก็มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของชุมชนที่เหมาะสมกับการทำการเกษตรที่ควรส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้อำนาจความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรมเป็นผลมาจากระยะเวลาที่อยู่ในชุมชนแต่ละบุคคลที่อยู่มานานสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดลฤดี จันทรแก้ว และ วิรินดา สุทธิพรหม(2558) กระบวนการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจชุมชนเริ่มจากการสร้างกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจในชุมชนนั้นคือสมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของชุมชนในการสร้างกลุ่ม การปฏิบัติการสร้างขยายเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการทำงานร่วมกัน (สมบุรณ์ ธรรมลังกา, 2556 ; กัญญา ดวงอุปมา และ ภัทรพร ภาระนาค, 2556)

5.3 ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย

1. สภาพดินฟ้าอากาศที่แปรปรวนไม่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรม จึงทำให้บางครั้งกิจกรรมที่นัดหมายวันและเวลาไว้ต้องเลื่อนไป
2. เนื่องจากกิจกรรมของชุมชนต้องใช้คนจำนวนมากอีกทั้งต้องทำกิจกรรมหลายครั้งทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายอีกทั้งใช้งบประมาณจำนวนมาก
3. ในการดำเนินการเยาวชนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในบางกิจกรรม ในการดำเนินกิจกรรมครั้งต่อไปควรนำเยาวชนมาร่วมให้มากขึ้น

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำผลการวิจัยไปต่อยอดในการวิจัยด้านอื่นๆ ได้อีกหลากหลายรูปแบบเนื่องจากพื้นที่มีศักยภาพในการเรียนรู้และเปิดรับนักวิจัยเพื่อเข้าไปในชุมชน
2. การมีระบบพี่เลี้ยงของสกว.ส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญสำหรับนักวิจัยหน้าใหม่ อันเนื่องมาจากสามารถให้คำปรึกษาและสามารถแก้ไขปัญหาให้กับนักวิจัยได้ซึ่งเป็นจุดเด่นในการทำงานวิจัย
3. การทำงานวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จได้จาก 3 ฝ่ายคือ องค์กรความรู้จากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ชุมชน / ประชาชนชุมชน และเทศบาลต.หนองผึ้ง จึงสามารถกล่าวได้ว่าเป็นโมเดลความร่วมมือที่สามารถขยายผลไปยังพื้นที่อื่นๆ ได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง/บรรณานุกรม

- ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช (2552). การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพเกษตรผักปลอดสารพิษ บ้านจำหมูที่ 6 ตำบลปงยางคก อำเภอด่านช้าง จังหวัดลำปาง. งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. (2530). แนวคิดและวิธีการวางแผนการศึกษา. (หน่วยที่ 3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- เทศบาลตำบลหนองผึ้ง.(2556).แผนพัฒนาสามปี 2557 – 2559 เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่
- เทศบาลตำบลหนองผึ้ง.(2558).แผนแม่บทชุมชนบ้านป่าเกี๊ยะ เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่
- ธงชัย สันติวงษ์. (2535). องค์การและบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ.ไทยวัฒนาพานิช.
- เบญญา อ่อนท้วม. (2531). กลวิธีในการทำงานเป็นกลุ่ม.เชียงใหม่.มหาวิทยาลัยพายัพ
- ประเวศวะสี. (2542). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจ สังคม. กรุงเทพมหานคร.สำนักพิมพ์ หมอชาวบ้าน.
- ปิยะพงษ์ บุษบงก์. (2556). ปลุกเมืองปลุกชีวิต แนวคิดและแนวทางการพัฒนาเกษตรในเมือง. โครงการสวนผักเมือง มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ.
- ไพลิน ผ่องใสคณะ. (2535). การจัดการสมัยใหม่. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2540).เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร. กรุงเทพฯ.โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- มยุรีสมใจ. (2551). การบริหารงานวิชาการสู่เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติ กลุ่มโรงเรียน ปง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มัลลิกา ต้นสอน. (2544). พฤติกรรมองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ. เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.
- รักษันรินทร์ แก้วมีศรี. (2558). ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ้ง.แผนงานเสริมสร้างการเรียนรู้การพัฒนาภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่
- รุ่งทิพย์ ศูนย์ตรง และคณะ.(2546).รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วมที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแหลมคูณ หมู่ 5 อำเภอดรอน จังหวัดอุดรดิธต์. งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2544). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ. หจก.ทิพย์วิสุธธ์.

- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ. ธรรมสาร.
- สมยศ นาวิการ.(2521).การพัฒนาองค์การและการจูงใจ. กรุงเทพฯ.ดวงกมล.
- สมคิด บางโม. (2539). หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ. วิทยพัฒน์.
- สาคร สุขศรีวงศ์ (2550). จากมุมมองนักบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร .จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. 2543. การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์จามจุรี.
- แสงพลอย มั่งทอง. (2547). รูปแบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าดันมือ ตำบลป่าแดง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่.งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2526). คู่มือบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- อรพินท์ สฟโชคชัย. (2538). การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน.รายงานประกอบการวิชาการประจำปี 9 – 10 ธันวาคม 2538. กรุงเทพฯ. มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2543). หลักและเทคนิคการวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรุณี ทรดาล และคณะ. (2548). วิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาความร่วมมือในการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล.งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย
- Biggs, J.B. & Telfer, R. (1987). The Process of Learning. 2 nd Australia. Prentice-Hall of Australia.
- Craik, F.I.M. & Lockhart, R.S. (1972). Levels of processing: A framework for memory research. Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior. 11, 671-684.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบเก็บรวบรวมข้อมูลปราชญ์ชุมชน

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชุมชน

ชื่อ-สกุล.....บ้านเลขที่.....

ปราชญ์ชุมชนโดดเด่นในด้าน ☐ เกษตร ได้แก่.....

☐ บริการชุมชน ได้แก่.....

☐ ศิลปะและวัฒนธรรม ได้แก่.....

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่.....

☐ อื่นๆ ได้แก่.....

วัน เดือน ปี เกิด.....

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ.....

การศึกษา.....

ประสบการณ์การทำงาน

.....
.....
.....

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม

.....
.....

รางวัล และประกาศเกียรติคุณที่เคยได้รับ

.....
.....
.....

แรงบันดาลใจให้มาทำงานด้านนี้คืออะไร

.....
.....

ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาด้านนี้มาจากใคร

.....

.....

.....

มีวิธีที่จะให้คนรุ่นหลังสืบทอดภูมิปัญญาของตนได้อย่างไร

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมามีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

ข้อคิดที่อยากฝากถึงคนในชุมชนและชนรุ่นหลัง

.....

.....

.....

ภาพอนาคตที่มองไว้ของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตลี่ อยากให้เป็นอย่างไร

.....

.....

ภาคผนวก ข

แบบเก็บรวบรวมข้อมูลสถานที่สำคัญ

ข้อมูลทั่วไปสถานที่สำคัญของชุมชน

ภาพถ่ายสถานที่

สถานที่สำคัญ

- ☐ ทางด้านศาสนา ได้แก่.....
- ☐ ศิลปะและวัฒนธรรมได้แก่.....
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้แก่.....
- ☐ อื่นๆ ได้แก่.....

ที่อยู่.....

ประวัติความเป็นมา (เกิดขึ้นเมื่อใด ใช้ทำอะไร มีความสำคัญอย่างไร)

ภาคผนวก ค

การใช้ประโยชน์จากการวิจัย

Research Exploitation (RE)

ชุดความรู้จากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ระดับบุคคลรางวัลอาจารย์ดีเด่นทางด้านวิจัย และรางวัลอาจารย์ยอดเยี่ยม

(RDG58N0033: การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเชิงสาธารณะ ด้านการศึกษา)

โครงการวิจัย รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเก๋ตี่ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ โดยมี อาจารย์ณัฐจรี ศรีอุปโย และนางแสงหล้า สุยะราช เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ภายใต้การสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต องค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาของชุมชน ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการจัดการศูนย์การเรียนรู้ และรูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเก๋ตี่ ผลที่คาดหวังคือได้รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเก๋ตี่ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน

กระบวนการวิจัยเน้นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยศึกษาบริบทของชุมชน องค์ความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญา ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการ รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์โดยในการดำเนินงานระยะที่ 1 นั้น ได้มีการลงพื้นที่สืบเนื่องจากในวันที่ 12 ตุลาคม 2558 รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ จากสถาบันสมองของชาติ และนายชิววัน ชันธรรม (มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อท้องถิ่น) อาจารย์จากมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ลงพื้นที่ป่าเก๋ตี่เพื่อนำเครื่องมือมาใช้โดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้เครื่องมือ เส้นทางประวัติศาสตร์ชุมชน ปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร แผนที่เดินดิน ไร่ชีวิต เมื่อมีการวิเคราะห์เนื้อหาเบื้องต้นจึงได้มีการนำนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ลงสำรวจปราชญ์ชุมชนและสถานที่สำคัญโดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนวิชาการประกอบการระดับองค์กรและการจัดการเชิงประกอบการ ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2559 เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต

ในการดำเนินโครงการข้างต้นมีการนำนักศึกษาร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนทั้งศึกษาดูงาน การลงพื้นที่ทำงานร่วมกับชุมชน และนำนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการประกอบการ คณะบริหารธุรกิจ ใช้เครื่องมือแผนที่เดินดิน เข้าสำรวจปราชญ์ชุมชน และสถานที่สำคัญ ร่วมกับแกนนำของชุมชน โดยผลที่ได้พบว่าต้นทุนชุมชนที่เป็นบริบทของบ้านป่าเก๋ตี่ประกอบด้วยปราชญ์ชุมชนด้านการเกษตรมีทั้งหมด 7 คน ปราชญ์ชุมชนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 4 คน และปราชญ์ชุมชนด้านอื่นๆ จำนวน 5 คน สถานที่สำคัญพบว่ามีโรงเรียน หมู่บ้าน บริษัท ศูนย์กลางเพื่อทำกิจกรรมชุมชน ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวทำให้นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ ชุมชน และเทศบาลได้นำข้อมูลข้างต้นไปใช้ในการศึกษาต้นทุนชุมชนต่อไป

จากผลงานดังกล่าวในวันที่ 24 สิงหาคม 2559 ทางมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นได้จัดพิธีมอบเกียรติบัตรอาจารย์ดีเด่น และนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจประจำปี 2558 โดยอาจารย์ณัฐจรี ศรีอุปโย

ได้รับรางวัล 2 รางวัลคือ 1. อาจารย์ดีเด่นทางด้านวิจัย โดยสามารถนำงานวิจัยที่เกิดขึ้นมาทำให้เกิดประโยชน์ที่แท้จริงแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ อีกทั้งสามารถนำการมีส่วนร่วมมาใช้ให้เห็นผลโดยนำทฤษฎีที่ได้ศึกษามาเขียนบทความเผยแพร่จำนวน 2 เรื่องในปี 2559 เรื่องที่ 1.ในเบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 6 วันที่ 26 พฤษภาคม 2559 เรื่อง เกษตรในเมืองกับการสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเกีตตี้ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ เรื่องที่ 2. บทความ TCI ระดับ 1 วารสารมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เรื่องการจัดการบริบทชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตผ่านเครื่องมือการศึกษาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม อีกทั้งยังได้รับ 2.รางวัลอาจารย์ยอดเยี่ยม ที่นำพันธกิจของมหาวิทยาลัยมาบูรณาการด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การบริหารและการจัดการ มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นตัวอย่างในการบูรณาการพันธกิจของมหาวิทยาลัยเข้ากับการลงพื้นที่วิจัยได้อย่างครบถ้วน

ทั้งนี้จากรางวัลที่ได้รับได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากชุมชนป่าเกีตตี้ เทศบาลตำบลหนองผึ้ง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ซึ่งการดำเนินงานในระยะที่ 2 คาดว่าจะมีกลุ่มเครือข่ายและผู้ให้ความสนใจเข้ามาศึกษาดูงานในพื้นที่อีกทั้งก่อให้เกิดโครงการวิจัยใหม่ๆ ให้กับผู้ที่สนใจศึกษารวมถึงการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะชนต่อไป

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านการเกษตรระดับตำบล
(RDG58N0033 การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเชิงพื้นที่ ด้านนโยบาย)

“เกษตรในเมือง” พื้นที่ชุมชนบ้านป่าเกี๊ตตี้ ตั้งอยู่ตำบลหนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ เป็นหมู่บ้านที่ไม่ติดถนนใหญ่ คนในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักเพียงชุมชนเดียว โดยสภาพแวดล้อมถูกรุกกล้ำนำไปสู่ความเป็นเมืองเกือบทั้งหมด....ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้วิถีชีวิต วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงตามไป จึงเป็นจุดเริ่มต้นทำให้คนในชุมชนได้ตระหนักและกลับมาตั้งคำถามร่วมกัน จะทำอย่างไรไม่ให้องค์ความรู้ที่มีคุณค่าคงหลงเหลืออยู่แต่ในหมู่ผู้เฒ่าผู้แก่”

โครงการวิจัย รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ โดยมีอาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย และแม่หลวง (ผู้ใหญ่บ้าน) แสงหล้า สุธะราช เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ได้ดำเนินการขับเคลื่อนงานในลักษณะเครือข่ายร่วมกับ

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเชียงใหม่ ชุมชนบ้านป่าเกี๊ตตี้ และเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ภายใต้การสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต องค์ความรู้ด้านการเกษตร และภูมิปัญญาของชุมชน รวมถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การหารูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองบ้านป่าเกี๊ตตี้ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในช่วงระหว่างการทำงานในระยะที่ 2

ในช่วงระยะแรกของการดำเนินโครงการได้นำเครื่องมืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาบริบทของชุมชน ถอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร และภูมิปัญญาอย่างมีส่วนร่วม จึงพบว่าบ้านป่าเกี๊ตตี้ เป็นหมู่บ้านที่ทำการเกษตรโดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติ อยู่ในระดับพออยู่พอกินถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต และวัฒนธรรมแต่การรวมกลุ่มยังคงมีความเข้มแข็งในระดับหนึ่ง อีกทั้งมีปราชญ์ชุมชนที่มีบทบาทในด้านต่างๆ มีผู้นำที่เข้มแข็ง แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมการจัดการชุมชนอย่างเต็มที่ ทำให้ทางทีมวิจัย พยายามออกแบบกิจกรรมที่เน้นสร้างการมีส่วนร่วมมาใช้กับชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะที่ 2 โดยนำเอาเทคนิคการบริหารจัดการ POLC ทฤษฎีในเชิงวิชาการมาประยุกต์ใช้ร่วมกับ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่วางแผน วิเคราะห์ในทุกขั้นตอน จนเกิดเป็นรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับกลุ่ม

นอกจากชุมชนที่พยายามออกแบบสร้างกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมแล้ว เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2559 ทางเทศบาลตำบลหนองผึ้งได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ จึงได้จัดทำแผนพัฒนาชุมชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนป่าเก็ดถี่ และได้บรรจุกิจกรรมที่ชุมชนต้องการทำร่วมกันไว้ในแผนพัฒนาชุมชนประจำปี 2560 และสนับสนุนงบประมาณการทำกิจกรรมของชุมชนโดยมีชุมชนเป็นเจ้าของกิจกรรม ซึ่งได้รับงบประมาณของเทศบาลประมาณสนับสนุน 100,000 บาท

ขณะเดียวกันจากผลการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องในวันที่ 17 พฤษภาคม 2559 อำเภอสารภีได้สนับสนุนบ้านป่าเก็ดถี่เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับพออยู่พอกิน และสนับสนุนให้ศูนย์การเรียนรู้ฯ บ้านป่าเก็ดถี่เป็นศูนย์การเรียนรู้ฯ ระดับตำบลในการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยคาดว่าจะให้กลุ่ม เครือข่าย และผู้ให้ความสนใจเข้ามาศึกษาดูงานในพื้นที่อีกทั้งก่อเกิดโครงการวิจัยใหม่ๆ ให้กับผู้ที่สนใจศึกษารวมถึงมีการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะชนต่อไป

โครงการ “ปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบล”

จากโครงการปลูกผักสวนครัวรอบรั้วตำบลทำให้ชุมชนได้ตระหนักถึงพื้นที่สีเขียวโดยแบ่งประเภทต้นไม้ออกเป็น 2 แบบคือต้นไม้ใหญ่ และพืชผักสวนครัว จึงเกิดความร่วมมือในการดูแลรักษาต้นไม้ขึ้นโดยเริ่มจากการให้ความรู้ชุมชนในการดูแลต้นไม้ใหญ่ ต้นยางสายวัฒนธรรมโดยความร่วมมือจากเทศบาลตำบลหนองผึ้ง มหาวิทยาลัยแม่โจ้ Big Tree in Town เขียว สวย หอม วิทยาลัยเทคนิคสารภี และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นขึ้นในวันที่ 7 กันยายน 2559 ในการขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ “ชุมชนรักษ์ชุมชนและสิ่งแวดล้อม”ต่อไป

การลงนามความร่วมมือในการดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ชุมชน นักศึกษา ภาครัฐและเอกชนร่วมเสวนาและลงมือปฏิบัติในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

การจัดการบริบทชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต
ผ่านเครื่องมือการศึกษาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม
The Community Context Management under the Changed Socio-Economic Lifestyle
with the Community Based Participatory tools

นุชจรี ศรีอุโย^{1*}

อาจารย์, หลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ
เลขที่ 120 ถนนมหิดล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตพื้นที่วิจัยได้แก่ บ้านป่าเกี๊ยะ หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล มี 2 กลุ่มๆ ที่ 1 คือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่ม จำนวน 40 คน โดยใช้วิธีเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม สนทนากลุ่มและจัดทำเวทีชุมชน กลุ่มที่ 2 ประชาชนชุมชน กลุ่มเกษตรกรและชุมชน จำนวน 17 คน ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลแบบผสมผสานโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและจัดทำเวทีชุมชนเพื่อสอบถาม บริบทของชุมชนโดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเน้นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. เส้นทางประวัติศาสตร์ชุมชน เป็นการแสดงประวัติความเป็นมาของชุมชนมีความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจเนื่องจากระบบสาธารณสุขโรคที่เข้าถึงสิ่งที่ขาดคือตลาดของหมู่บ้านและห้างร้านค้าใหญ่
2. ปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร แสดงแผนการผลิตด้านการเกษตรของชุมชนพบว่าการประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลักมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจากการที่นายทุนเข้ามาในชุมชนเกิดหมู่บ้านจัดสรรและการขายที่ดินทำกิน
3. แผนที่เดินดิน แสดงทรัพยากรที่มีอยู่ของชุมชนโดยแบ่งออกเป็น 2 ด้านที่ค้นพบคือประชาชนชุมชน จำนวน 17 คนและสถานที่สำคัญ 7 แห่งมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในวิถีชีวิตของชุมชนด้วย
4. ไร่ชีวิต เป็นการศึกษารายรับและรายจ่ายของชุมชนพบว่ามีรายจ่ายมากกว่ารายรับรายวันและรายทำงานนอกบ้านขาดการมีส่วนร่วมในชุมชนขาดผู้สืบทอดด้านวัฒนธรรมเป็นต้น

^{*}ผู้เขียนหลัก

อีเมล: nutchari@feu.edu

คำสำคัญ

บริบทชุมชนบ้านป่าเกี๊ตตี้ จังหวัดเชียงใหม่

Abstract

This research is to study a community context management under the changed socio-economic lifestyle with the community based participatory tools, location at Baan Pahghetti community Hnong - Pueng sub district Sarapee district Chiang Mai province. There are 2 sample target groups which came from 40 people of a headman or chief of village, senior people, leader of community for the 1st group. And the 2nd group are 17 people of diplomatic community and farmers. The researcher applied mixed research method with analyzing by the in-depth interviewing and local community-based forum organizing.

The result from study has found that:

1. The history route of community has been changed for an economic dimension because of the accessibility of basic infrastructure and also lack of local market and shopping mall.
2. The Crop product calendar which shows the process of productivity in local agriculture goods has been changed because of the outer investors doing buy lands to build their own property project.
3. The Soil map which shows the local resource is divided into 2 dimension from discovery which is 17 diplomatic community and 7 important places of landmarks in the area using the Sufficiency Economy Initiative in local lifestyle.
4. Life Jar is the local account for an income-expenses activity inside community has found that expenses activity becoming more than an income activity because local teenagers and adult go to other area to gain living. So they missed their participation in the community.

Keywords

Community context Baan PahghettiChiang Mai province

บทนำ

ปัญหาที่ทั่วโลกพบคือการขยายตัวของเมืองเข้าไปสู่ชนบท สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ทำการคาดประมาณจำนวนประชากรภายในประเทศ พบว่า ในปี พ.ศ. 2556 มีประชากรอาศัยอยู่ในเขตเมืองร้อยละ 45.90 ซึ่งแตกต่างจาก ประชากรเขตเมืองปี พ.ศ. 2554 ที่มีอัตราส่วนเพียงร้อยละ 36.12 ของประชากรทั้งประเทศอย่างไรก็ตาม การพัฒนาความเป็นเมืองมากขึ้น อาจทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของประชากรอันส่งผลทำให้ปัญหาต่างๆ ในสังคมเมืองทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นด้วย เช่น ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัย ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมและรายได้ ปัญหาการบริการจากภาครัฐที่ไม่ทั่วถึง หรืออาจจะเป็นปัญหาจากการอพยพเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าว เป็นต้น (เกรียงศักดิ์, 2557)

บ้านป่าเกี๊ยะ เป็นพื้นที่เกษตรในเมืองเนื่องจากชุมชนมีแหล่งเดียวที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลักตั้งอยู่ที่ต.หนองผึ่งที่ล้อมรอบไปด้วยความเจริญของอ.สารภี จ.เชียงใหม่พื้นที่ไม่ติดถนนหลักใดๆ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ 2 กิโลเมตร จาก เทศบาลตำบลหนองผึ่ง ประมาณ 1.5 กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้านประมาณ 300 ไร่มีประชากร ทั้งหมด 726 คน แยกเป็น ประชากรชายจำนวน 399 คน ประชากรหญิงจำนวน 387 คน และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 304 ครัวเรือนอีกทั้งมีการน้อมนำพระราชดำริการพัฒนาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิถีชีวิต สังคมและเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัดในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาเกิดปัญหาต่างๆ ตามมาไม่ว่าจะเป็นปัญหาครอบครัว ทายาทในการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมการใช้ชีวิตที่ต่างคนต่างอยู่ขาดการปฏิสัมพันธ์และเกื้อกูลกันจากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำองค์ความรู้ด้านการจัดการที่ตนมีมาวิเคราะห์กับเครื่องมือการศึกษาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการศึกษาต้นทุนของชุมชนในการศึกษาสิ่งที่มีและสิ่งที่ขาดไปของชุมชนเพื่อจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนเกิดเป็นรูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมืองที่เหมาะสมในการตอบโจทย์วิจัยในระยะที่ 2 ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตผ่านเครื่องมือการศึกษาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. พื้นที่ทำการวิจัย

บ้านป่าเกี๊ตตี้ หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ 304 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 726 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ที่กำหนดไว้ดังนี้

- 1.1 เป็นพื้นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.2 เป็นพื้นที่มีกลุ่มคนสนใจและเป็นแนวร่วมในการขับเคลื่อนงาน
- 1.3 ด้านปราชญ์ชุมชนเป็นตัวแทนที่ชุมชนเลือกว่ามีภูมิปัญญารอบรู้สามารถปฏิบัติได้จริง

2. ขอบเขตเนื้อหาที่ศึกษา

ศึกษาบริบทของชุมชนบ้านป่าเกี๊ตตี้ หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ในประเด็นดังนี้

- 2.1 เส้นทางประวัติศาสตร์ชุมชน เป็นการแสดงประวัติความเป็นมาของชุมชน
- 2.2 ปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร แสดงแผนการผลิตด้านการเกษตรของชุมชน
- 2.3 แผนที่เดินดิน แสดงทรัพยากรที่มีอยู่ของชุมชน
- 2.4 ไร่ชีวิต เป็นการศึกษารายรับและรายจ่ายของชุมชน

3. กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่

กลุ่มที่ 1 คือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่ม จำนวน 40 คน

กลุ่มที่ 2 ปราชญ์ชุมชน กลุ่มเกษตรและชุมชน จำนวน 17 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้การสำรวจภาคสนาม โดยเก็บข้อมูลจากแบบการจดบันทึกการจัดกิจกรรม การสัมภาษณ์เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลเชิงลึก เวทีระดมความคิดเห็น ระหว่างผู้วิจัย ตัวแทนกลุ่ม สมาชิกกลุ่มและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

ในการนำเครื่องมือมาใช้เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคมวิถีชีวิตครั้งนี้เกิดขึ้นเนื่องจากในวันที่ 12 ตุลาคม 2558 รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี พร้อมด้วยคณะผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ได้เดินทางมาศึกษาดูงานที่ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเกี๊ตตี้ หมู่ที่ 7 ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ โดยในการศึกษาดูงานครั้งนี้ ได้มีการนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปใช้โดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยอาจารย์นุช จรี ศรีอุปโย หัวหน้าทีมวิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาสรุปและวิเคราะห์เพิ่มเติมจากการเข้าสนามหรือการลงสู่ชุมชนซึ่งมีความสำคัญต่อการวิจัยเชิงคุณภาพ และการศึกษาชุมชน เพราะว่าการเข้าสนามอย่างถูกต้องต้องการกำหนดบทบาทที่เหมาะสมของนักวิจัยที่อยู่ในสนามและการสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในชุมชน ล้วนเป็นเงื่อนไขสำคัญของการทำงานวิจัยชุมชนต่อไป

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการ แผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบลหนองผึ้ง แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาชุมชนจังหวัด เทศบาล และเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัย

1. เส้นทางประวัติศาสตร์ชุมชน (Time Line)

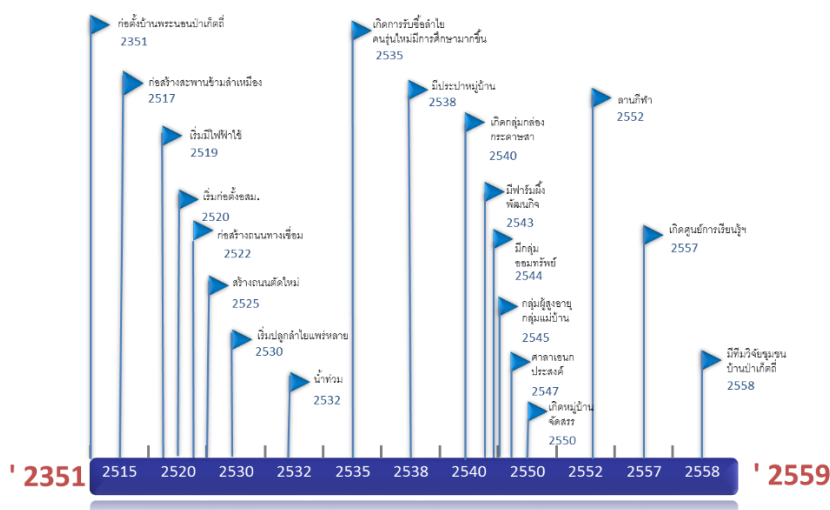
วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านป่าเกตุใต้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต

วิธีดำเนินการ

1. จัดกลุ่มสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยนัดหมายเพื่อมาประชุมร่วมกัน
2. แบ่งกลุ่มจัดทำเส้นทางประวัติศาสตร์ชุมชน โดยนำผู้สูงอายุที่ทราบประวัติชุมชนมาเล่าเรื่องเพื่อให้ข้อมูล
3. แบ่งระยะเวลาตามปี พ.ศ. เพื่อจัดลำดับเรื่องราว
4. มีการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน
5. สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไปจากผู้สูงอายุในชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ภาพที่ 1การสรุปผลตามลำดับเรื่องราว

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านป่าเกตุใต้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจสังคม วิถีชีวิตมีดังนี้

ปีพ.ศ. 2351 ก่อตั้งบ้านพระนอนป่าเกิดถี่ โดยพื้นที่อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ ประมาณ 2 กิโลเมตร จาก เทศบาลตำบลหนองผึ้งประมาณ 1.5 กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมดของ หมู่บ้านประมาณ 300 ไร่

ปีพ.ศ. 2517 ก่อสร้างสะพานข้ามลำเหมือง จากเดิมพื้นที่เป็นท่อสะพาน 2 แฉกโดยชาวบ้าน
ร่วมกันก่อสร้างซึ่งแก้ไขปัญหาการไหลผ่านของน้ำทำให้น้ำไหลผ่านได้เร็วขึ้น

ปีพ.ศ. 2519 เริ่มมีไฟฟ้าใช้ภายในหมู่บ้านเกิดความสะดวกสบายในด้านสาธารณูปโภค

ปีพ.ศ. 2520 เริ่มก่อตั้งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลภายในชุมชนที่ได้รับการอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขด้วยความเสียสละต่อประชาชนในหมู่บ้าน โดยมีบทบาทหน้าที่ในการดูแล ให้คำแนะนำ ในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักสุขอนามัยเพื่อสุขภาพของตนเอง ตลอดจนให้การช่วยเหลือขั้นพื้นฐาน

ปีพ.ศ. 2522 ก่อสร้างถนนทางเชื่อมทางสายบ้านโป่งแห้งเชื่อมกับบ้านบวกรกเหนือเพื่อเดินทางระหว่างหมู่บ้าน

ปีพ.ศ. 2525 สร้างถนนตัดใหม่จากป่าเก็ดถีนอกเชื่อมกับป่าเก็ดถีในเป็นถนนเชื่อมภายในหมู่บ้าน
เมื่อมีถนนเชื่อมต่อเข้าสู่หมู่บ้านจึงมีการกระจายตัวของความเจริญมากขึ้น

ปีพ.ศ. 2530 เริ่มปลุกสำไยแพร่หลายจากการมีพื้นที่ดินที่เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม

ปีพ.ศ. 2532 เกิดภาวะวิกฤติน้ำท่วม แต่ทางหมู่บ้านไม่ได้รับความเสียหายมากนักเนื่องจากไม่ได้
อยู่ติดลำน้ำปิง

ปีพ.ศ. 2535 มีการรับซื้อลำไยแพร่หลาย คนรุ่นใหม่มีการศึกษามากขึ้น

ปีพ.ศ. 2538 มีประปาหมู่บ้านเกิดขึ้นทำให้สาธารณูปโภคกระจายตัวสู่หมู่บ้านอย่างทั่วถึง

ปีพ.ศ. 2540 เกิดกลุ่มกล่องกระดาษสา

ปีพ.ศ. 2543 มีบริษัทฟาร์มผึ้งพัฒนา

ปีพ.ศ. 2544 มีกลุ่มออมทรัพย์

ปีพ.ศ. 2545 มีการกลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มแม่บ้าน

ปีพ.ศ. 2547 ก่อสร้างศาลาเอนกประสงค์

ปีพ.ศ. 2550 เกิดหมู่บ้านจัดสรรขึ้นภายในหมู่บ้าน

ปีพ.ศ. 2552 สร้างลานกีฬา

ปีพ.ศ. 2557 ก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองผึ้ง
โดยเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ได้ริเริ่มโครงการ ในปี พ.ศ. 2557 โดยมีพื้นที่ของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง
จำนวน 10 ไร่ บริเวณบ้านป่าเกดถึง หมู่ที่ 7 ตำบลหนองผึ้ง

ปีพ.ศ. 2558 มีทีมวิจัยชุมชนป่าเกดถึงเพื่อร่วมกันทำงานภายใต้โครงการรูปแบบการบริหารจัดการ
เกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแผนการผลิตด้านการเกษตรของชุมชน

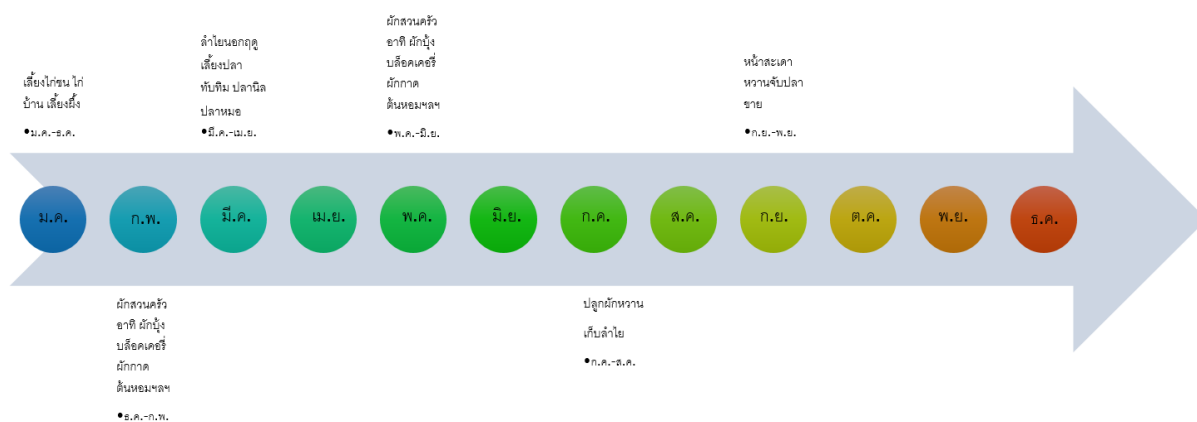
วิธีดำเนินการ

1. จัดกลุ่มสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยนัดหมายเพื่อมาประชุมร่วมกัน
2. แบ่งกลุ่มจัดทำปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตรโดยนำเกษตรกรรมารวมตัวกันเพื่อให้ข้อมูล
3. แลกเปลี่ยนข้อมูลพร้อมลงมือทำปฏิทิน
4. มีการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

ภาพที่2 การวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันโดยจัดทำปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพนำมาสรุปเพิ่มเติมได้ดังนี้

ภาพที่3 ปฏิทินการผลิตสินค้าเกษตร

จากปฏิทินแผนการผลิตด้านการเกษตรของชุมชนมีดังนี้สรุปเป็นช่วงเดือนได้ดังนี้

มกราคม-ธันวาคม มีการเลี้ยงสัตว์ อาทิ ไก่ชน ไก่บ้าน เลี้ยงผึ้ง

ธันวาคม-กุมภาพันธ์ มีการผลิตพืชผักสวนครัวเพื่อทานและจำหน่าย

อาทิ บล็อกเคอรี่ ผักกาด ต้นหอม ฯลฯ

มีนาคม-เมษายน มีการปลูกลำไยนอกฤดู เลี้ยงปลา อาทิ ปลานิล ปลาตะบิติ ปลาหมอ

พฤษภาคม-มิถุนายน มีการผลิตพืชผักสวนครัวเพื่อทานและจำหน่าย

อาทิ บล็อกเคอรี่ ผักกาด ต้นหอม ฯลฯ

กรกฎาคม-สิงหาคม มีการเก็บผักหวาน ลำไย

กันยายน-พฤศจิกายน มีสะเดาหวานให้เก็บจำหน่าย และจับปลาขาย

จุดแข็งจากการผลิต

1. ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ
2. มีรายได้ที่น้อยแต่เนื่องจากค่าครองชีพต่ำจึงทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

ปัญหาจากการผลิต

1. แมลงศัตรูพืช
2. การปลูกลำไยร่วมกับผักสวนครัวชนิดอื่นๆ
3. การถูกกดราคาจากการผลิตสินค้าเกษตรโดยเฉพาะลำไย
4. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ

3. แผนที่เดินดิน

วัตถุประสงค์

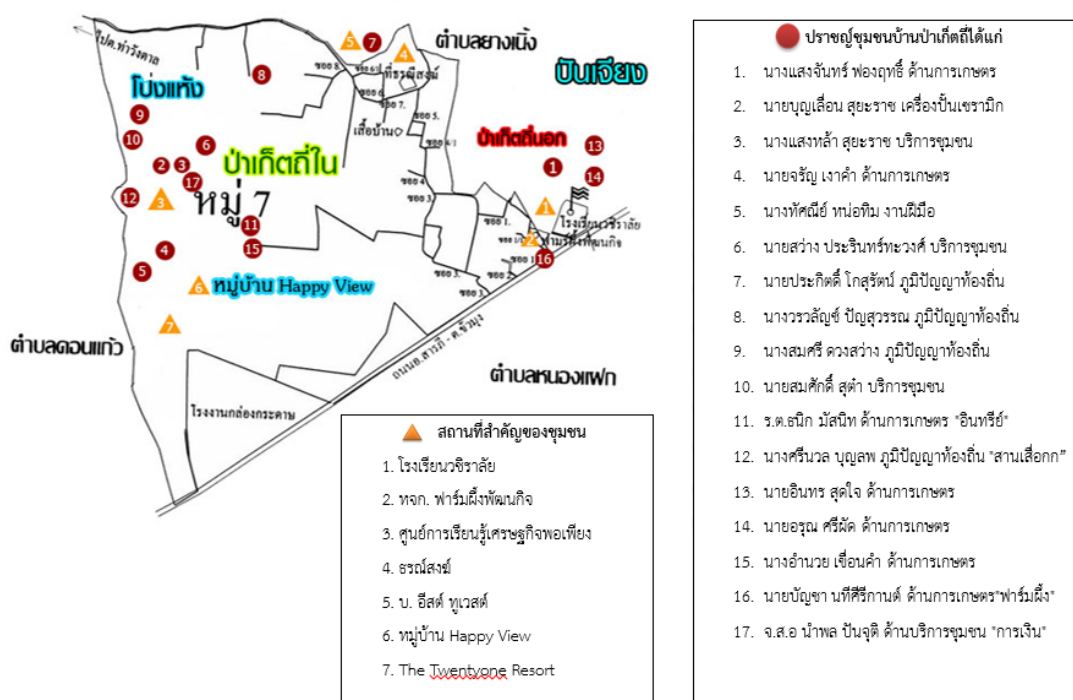
เพื่อศึกษาทรัพยากรที่มีของชุมชน

วิธีดำเนินการ

1. จัดกลุ่มสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยนัดหมายเพื่อมาประชุมร่วมกัน
2. แบ่งกลุ่มจัดทำแผนที่เดินดินเพื่อให้ข้อมูล
3. แลกเปลี่ยนข้อมูลพร้อมลงมือทำแผนที่เดินดิน
4. มีการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการรวมกลุ่มทำให้ให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นของบ้านป่าเกิดดีแต่เนื่องจากข้อมูลเกิดจากความทรงจำของผู้สูงอายุอีกทั้งไม่ได้เดินจริงจึงทำให้มีข้อมูลบางส่วนไม่สมบูรณ์ทางทีมนักวิจัยจึงได้ลงพื้นที่จริงเพื่อสำรวจจริง 2 ครั้งในภาคสนามอย่างละเอียดดังปรากฏข้อมูลปราชญ์ชุมชนจำนวน 17 คน และสถานที่สำคัญ 7 แห่งดังนี้

ภาพที่ 4 แสดงปราชญ์ชุมชนและสถานที่สำคัญหมู่ 7 บ้านป่าเกิดดี ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

จากภาพต้นทุนชุมชนที่เป็นบริบทของบ้านป่าเกิดดีประกอบด้วยปราชญ์ชุมชนด้านการเกษตรมีทั้งหมด 7 คน ปราชญ์ชุมชนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 4 คน และปราชญ์ชุมชนด้านอื่นๆ จำนวน 5 คน สถานที่สำคัญพบว่ามีโรงเรียน หมู่บ้าน บริษัท ศูนย์กลางเพื่อทำกิจกรรมชุมชน ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

4. ोंงชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารายได้และรายจ่ายของชุมชน
2. ศึกษาปัญหาของชุมชนและหนทางแก้ไขร่วมกัน

วิธีดำเนินการ

1. จัดกลุ่มสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยนัดหมายเพื่อมาประชุมร่วมกัน
2. แบ่งกลุ่มจัดทำโง่งชีวิตเพื่อให้ข้อมูล
3. แลกเปลี่ยนข้อมูลพร้อมลงมือทำโง่งชีวิต
4. มีการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่1สรุปผลรายได้และรายจ่ายในการวิเคราะห์โง่งชีวิตของชุมชนร่วมกัน

รายได้ภาคการเกษตร	รายได้นอกภาคการเกษตร	รายจ่ายภาคการเกษตร	รายจ่ายนอกภาคการเกษตร
1.ขายลำไย 2.ขายสะเดา 3.ขายพืชผักสวนครัว ฯลฯ 4.ขายไก่ ปลา	1. รับจ้างทั่วไป 2. ลูกหลานให้เงิน 3. ค่าขาย 4. เบี้ยยังชีพ 5. เงินกู้ธนาคาร 6. เงินกองทุน 7. เงินปันผล กลุ่มออมทรัพย์ 8. รายได้จากการทำงานอื่น	1. ค่าปุ๋ย 2. ค่าสารเคมี 3. ค่าน้ำมัน 4. ค่าแรงงาน 5. ค่าไฟฟ้า 6. ค่าเครื่องจักรทาง การเกษตร	1. ค่าอาหาร 2. ของใช้ส่วนตัว 3. การศึกษาของลูก หลาน 4. ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า 5. ค่าแก๊สหุงต้ม 6. ค่าน้ำมันรถ 7. ค่ายา 8. ค่าระหนี้สิน 9. ค่าห่วย 10. ค่าเข้ากลุ่ม สมาคม ฯลฯ

ปัญหาของชุมชน

1. เกิดจากรายจ่ายมากกว่ารายรับทำให้มีหนี้สิน ขาดเงินลงทุน
2. เป็นหมู่บ้านปลายน้ำ
3. มีการใช้สารเคมีเพื่อการปลูกลำไยมาก
4. ขาดระบบการจัดการ องค์ความรู้ เพิ่มเติมเพื่อใช้ในการทำกินและการเกษตร
5. ขาดกลไกตลาดในการควบคุมราคาสินค้าเกษตร
6. ประชากรสูงวัยมากถึง 30% และเกิดโรคเบาหวานสูง

ต้นทุนของชุมชน

1. มีที่ธรณีสงฆ์
2. มีทรัพยากรที่หลากหลายอาทิบ่อดิน บ่อบาดาล
3. วัฒนธรรมมีความสามัคคี พึ่งพาอาศัยกันรวมถึงมีการแบ่งปันความรู้ร่วมกัน
4. ทางด้านเศรษฐกิจมีส่วนได้เสียเป็นรายได้หลัก มีการรวมกลุ่มเช่นการออมทรัพย์
5. มีการรวมกลุ่มองค์กรหลากหลาย เช่น อาชีพ อสม. ผู้สูงอายุ เป็นต้น

จากการนำเครื่องมือทั้ง 4 มาวิเคราะห์จึงทราบถึงวิถีชีวิตของชุมชนที่เปลี่ยนไปดังนี้

สัญลักษณ์ในการให้ความสำคัญและความโดดเด่นของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละด้าน

● ให้ความสำคัญมาก ⊙ ให้ความสำคัญปานกลาง ○ ให้ความสำคัญน้อย

ตารางที่ 2 การให้ความสำคัญและความโดดเด่นของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละด้าน

ลำดับที่	ความเปลี่ยนแปลงด้าน	ช่วงต้น	ช่วงกลาง	ช่วงปลาย	สิ่งที่มี	สิ่งที่ขาด
1.	เศรษฐกิจ	○	⊙	●	1.สาธารณูปโภคน้ำ ไฟฟ้า ถนน 2.มีอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก 3.มีที่ดินเพื่อทำสวน ไร่	1. ไม่มีตลาดของหมู่บ้านเพื่อรองรับการขายสินค้าเกษตร 2.ไม่มีห้างหรือร้านค้าใหญ่เพื่อซื้อขายสินค้า
2.	สังคม	⊙	●	○	1.มีประชากรเป็นผู้สูงอายุส่วนมาก 2. มีความเกื้อกูลกัน 3.ได้รับการศึกษาที่มากขึ้นตามการเปลี่ยนไปของเวลา	1.ไม่มีวัดที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของหมู่บ้าน 2.วัยทำงานและวัยรุ่นออกไปเรียน ทำงานนอกบ้านขาดความสัมพันธ์หรือกิจกรรมกับชุมชน

ตารางที่2(ต่อ) การให้ความสำคัญและความโดดเด่นของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละด้าน

ลำดับที่	ความเปลี่ยนแปลงด้าน	ช่วงต้น	ช่วงกลาง	ช่วงปลาย	สิ่งที่มี	สิ่งที่ขาด
3.	วิถีชีวิต	○	◉	●	1.ใช้วิถีชีวิตแบบพอเพียง 2.การร่วมกลุ่มมีความเข้มแข็งและสามัคคี	1.วิถีชีวิตเปลี่ยนจากนายทุนที่เข้ามาในชุมชน 2.การรวมกลุ่มส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุควรมีลูกหลานร่วมด้วย
4.	วัฒนธรรม	◉	●	○	1. มีปราชญ์ชุมชนที่มีบทบาทในด้านต่างๆ 2. มีผู้นำที่เข้มแข็ง 3. มีการรวมกลุ่มหลายรูปแบบ เช่น กลุ่มอสม. กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น	1.ขาดผู้สืบทอดศิลปวัฒนธรรม อาทิการสานเสื่อ บายศรี 2.ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันใน ปราชญ์ด้านต่างๆ 3.ขาดสื่อในการประชาสัมพันธ์การเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน

จากการนำเครื่องมือการศึกษาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมทำให้ทราบความเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลาของ เศรษฐกิจสังคมวิถีชีวิตวัฒนธรรม สามารถนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นไปใช้กับงานวิจัยเพื่อการจัดการแบบมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดีอีกทั้งสามารถนำไปต่อยอดในการทำกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมเกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีกับชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

บ้านป่าเก็ดถี่ เป็นหมู่บ้านที่ทำการเกษตรนำปราชญ์เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติอยู่ในระดับพออยู่พอกินถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมวิถีชีวิต และวัฒนธรรมแต่การรวมกลุ่มยังคงมีความเข้มแข็งในระดับหนึ่งอีกทั้งมีปราชญ์ชุมชนที่มีบทบาทในด้านต่างๆ ผู้นำที่เข้มแข็งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญาและคณะ (2558) พบว่าบ้านโนนสง่า จ.กาฬสินธุ์มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของชุมชนที่เหมาะสมกับการทำการเกษตรที่ควรส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้อำนาจความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรมเป็นผลมาจากระยะเวลาที่อยู่ในชุมชนแต่ละบุคคลที่อยู่มานานสอดคล้องกับงานวิจัยของดลฤดี และคณะ (2558) กระบวนการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจชุมชนเริ่มจากการสร้างกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจในชุมชนนั้นคือสมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของชุมชนในการสร้างกลุ่มการปฏิบัติการสร้างขยายเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการทำงานร่วมกัน สมบูรณ์ (2556), สุกัญญาและภัทรพร (2556)

ผู้วิจัยได้นำความรู้จากการวิเคราะห์ไปทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนในระยะที่ 2 โดยนำทฤษฎี POLC ให้ความรู้กับชุมชนและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาจากสิ่งที่ขาดจากความเปลี่ยนแปลงในแต่ละด้านต่อไปดังข้อเสนอแนะของ กุลชลีและคณะ (2555) ที่นำการจัดการด้านการวางแผน การจัดการองค์การ ภาวะการนำ และการควบคุมมาใช้ในการจัดการและการมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สรุป

จากผลการวิจัยผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลาของ เศรษฐกิจสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรมพบว่า

1. ด้านเศรษฐกิจชุมชนมีความเปลี่ยนแปลงโดยมีบทบาทสำคัญมาจากสาธารณูปโภคที่เข้าถึงตัวชุมชนแต่ก็ยังคงยึดอาชีพเกษตรเป็นหลักที่ดิ้นทำสวนไร่ แต่ขาดตลาดของหมู่บ้านไม่มีห้างร้านขนาดใหญ่ในชุมชน
2. ด้านสังคมชุมชนมีประชากรผู้สูงอายุเป็นหลัก มีความเกื้อกูลกัน ได้รับการศึกษาที่มากขึ้น แต่ขาดวัดที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน อีกทั้งวัยทำงานและวัยรุ่นออกไปเรียน ทำงานนอกบ้านทำให้ขาดความสัมพันธ์หรือกิจกรรมกับชุมชน
3. ด้านวิถีชีวิตชุมชนมีวิถีชีวิตแบบพอเพียงการรวมกลุ่มมีความเข้มแข็ง แต่วิถีชีวิตปัจจุบันเนื่องจากมีนายทุนเข้ามาในชุมชน การรวมกลุ่มส่วนมากเป็นผู้สูงอายุควรมีลูกหลานมาร่วมด้วย
4. ด้านวัฒนธรรมชุมชนมีปราชญ์ชุมชนในด้านต่างๆ ผู้นำเข้มแข็ง มีการรวมกลุ่มหลายรูปแบบ แต่ขาดผู้สืบทอดศิลปวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสื่อประชาสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. การใช้เครื่องมือการศึกษาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมเป็นสิ่งจำเป็นในการลงพื้นที่เป็นอย่างมาก เพื่อศึกษาศักยภาพ ต้นทุนของชุมชนอีกทั้งปัญหาที่มีเพื่อสามารถหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน
2. นักวิจัยมีส่วนสำคัญในการสรุปและวิเคราะห์เครื่องมือที่ตนได้นำไปลงพื้นที่เพราะหากไม่สามารถนำข้อมูลที่ได้มาทำให้อยู่ในรูปแบบที่พร้อมใช้งานการลงพื้นที่นั้นก็肯定不会เกิดประโยชน์นักวิจัยจึงควรสรุปงานจากการลงพื้นที่ทุกครั้ง ปฏิบัติงานลงพื้นที่ให้หลากหลาย จะได้สามารถแก้ไขพัฒนาทักษะของตนเองในการสรุป วิเคราะห์ ประเด็นต่างๆได้ อย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.(2557).โลกแห่งสังคมเมือง Urban World.สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2559, จาก <http://www.kriengsak.com>
- สุกัญญา ดวงอุปมาและคณะ.(2558).การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพอย่างยั่งยืนของครัวเรือนเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาบ้านโนนสง่า ตำบลหนองกุง จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ดลฤดี จันทรแก้วและวิรินดา สุทธิพรหม.(2558).ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย.อุบลราชธานี.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมบูรณ์ ธรรมลังกา.(2556).รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย.วารสารศึกษาศาสตร์.มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุกัญญา ดวงอุปมา และภัทรพร ภาระนาค.(2556).การถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอเสื่อกก.วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต.กันยายน-ธันวาคม 2556.
- กุลชลี พวงเพ็ชร และคณะ.(2555).การจัดการและการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี.มหาวิทยาลัยเกริก.

ภาคผนวก ง

ประวัติทีมวิจัย

ประวัติทีมวิจัย

ประวัติผู้วิจัย

1. อาจารย์ณัฐจรี ศรีอุปโย (หัวหน้าโครงการ)

ตำแหน่งอาจารย์ภาควิชาการประกอบการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

เลขบัตรประชาชน 3509900759176

ที่อยู่ 4/1 ม.2 ต.ท่ากว้าง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ 50140

เบอร์โทรศัพท์ 081 - 0288988

ประวัติผลงานด้านการวิจัย

1. การค้นคว้าแบบอิสระบริษัทโฆษณาไอเดียมีเดีย จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ 2550
2. สื่อโฆษณาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของประชากร ในจังหวัดภูเก็ต 2554
แหล่งทุนสนับสนุน: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ศูนย์ฯ ภูเก็ต
3. ส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ธุรกิจผ้าบาติกโอท็อป จังหวัดภูเก็ต 2555
แหล่งทุนสนับสนุน: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ศูนย์ฯ ภูเก็ต
4. พฤติกรรมการรับรู้ส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ด้านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคในจังหวัดภูเก็ต 2557
แหล่งทุนสนับสนุน: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ศูนย์ฯ ภูเก็ต
5. การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้านตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (สกว.) หัวหน้าโครงการร่วมปี พ.ศ.2557
แหล่งทุนสนับสนุน: สกว. และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจังหวัดเชียงใหม่
6. รูปแบบการบริหารจัดการเกษตรในเมือง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าเก็ดถึ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ (สกว.) หัวหน้าทีมวิจัยปี พ.ศ.2558
แหล่งทุนสนับสนุน: สกว. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นและเทศบาลต.หนองผึ่งจังหวัดเชียงใหม่
7. การศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา ผู้ประกอบการด้านธุรกิจอาหารชุมชน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (สกว.) ผู้ร่วมวิจัยปี พ.ศ.2559
แหล่งทุนสนับสนุน: สกว. และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจังหวัดเชียงใหม่
8. นำเสนอบทความวิจัยและตีพิมพ์บทความในเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร เรื่อง สื่อโฆษณาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของประชากร ในจังหวัดภูเก็ต 2557

9. นำเสนอบทความวิจัยและตีพิมพ์บทความในเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร เรื่อง เกษตรทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอนกับการสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ 2559
10. ตีพิมพ์บทความใน TCI ระดับ 1 เรื่อง การจัดการบริบทชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของ เศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต ผ่านเครื่องมือการศึกษาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม 2559

2. นางแสงหล้า สุธะราช (หัวหน้าโครงการร่วม)

ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตตี้

ตำแหน่งประจำอื่นๆ ประธานอสม.

เลขบัตรประชาชน 3501900527588

ที่อยู่ 31/1 ม.7 บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ 50140

เบอร์โทรศัพท์ 086 - 1989164

3. อาจารย์จิณห์นิภา คำวรรณะ (ผู้ร่วมวิจัย)

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิจัย มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

เลขบัตรประชาชน 3500200355724

ที่อยู่ 120 ถนนมหิตล ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

เบอร์โทรศัพท์ 081 - 8833411

ประวัติผลงานด้านการวิจัย

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มธุรกิจเพื่อสังคมของอำเภอหางดงจังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่ 1-2
แหล่งทุนสนับสนุน:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
2. ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในหลักสูตรนานาชาติของนักเรียนในจังหวัดเชียงใหม่
การเผยแพร่: ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
แหล่งทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
3. สำรวจความต้องการในการศึกษาต่อของกลุ่มสมาชิก อบต.และสมาชิก อบจ. ในจังหวัดเชียงใหม่
การเผยแพร่: ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
แหล่งทุนสนับสนุน: มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

4. น.ส.จิรัฐกานดา จันที (ผู้ร่วมวิจัย)

ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลหนองผึ้ง

เลขบัตรประชาชน 3501900527588

ที่อยู่ 245 หมู่ 5 ต.หนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 50140

เบอร์โทรศัพท์ 086 – 1989164

5. น.ส.รุ่งนภา สนิธิ (ผู้ร่วมวิจัย)

ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชน 5 เทศบาลตำบลหนองผึ้ง

เลขบัตรประชาชน 3500400400472

ที่อยู่ 245 หมู่ 5 ต.หนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 50140

เบอร์โทรศัพท์ 053 - 423361

6. นายรักษันรินทร์ แก้วมีศรี ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม (ที่ปรึกษาโครงการวิจัย)

ตำแหน่ง นักบริหารสาธารณสุข 7

เลขบัตรประชาชน 3500100152333

ที่อยู่ 245 หมู่ 5 ต.หนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 50140

เบอร์โทรศัพท์ 093 – 1322924

ประวัติผลงานด้านการวิจัย

ประสบการณ์ผลงานวิจัยทั้งหมด 27 เล่ม โดยมีผลงานที่โดดเด่นนับตั้งแต่ปี 2553 – 2557 ย้อนหลัง 5 ปี ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เยาวชนจิตอาสา ในการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้สูงอายุและผู้พิการในชุมชน ทุนวิจัยจากสำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). 2553.
2. เครือข่ายเรียนรู้ในการสร้างเสริมสุขภาวะชุมชน ทุนวิจัยจากสำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). 2554.
3. การจัดการปัญหาขยะข้ามแดนแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ เขตเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). 2555.
4. การสร้างพื้นที่สุขภาวะชุมชนหลังประสบภัยน้ำท่วม กรณีบ้านหนองผึ้งเหนือ ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). 2556

5. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง การควบคุม และป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในชุมชน ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทุนวิจัยจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่. 2557.

ประวัติทีมวิจัยชุมชน

1. ชื่อ-สกุล นางวรวลัญช์ ปันสุวรรณ
หมายเลขบัตรประชาชน
ที่อยู่ 136 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
2. ชื่อ-สกุล นางเพลินพิศ เงามคำ
หมายเลขบัตรประชาชน 350190057450
ที่อยู่ 174 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
3. ชื่อ-สกุล นางเครือวัลย์ เกษธรรม
หมายเลขบัตรประชาชน 3501900512645
ที่อยู่ 61 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
4. ชื่อ-สกุล นายสว่าง ประรินทร์วงศ์
หมายเลขบัตรประชาชน 3501900530406
ที่อยู่ 150 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
5. ชื่อ-สกุล นางอำนาจ เขื่อนคำ
หมายเลขบัตรประชาชน 3501900527821
ที่อยู่ 156 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
6. ชื่อ-สกุล นางศรินวล บุญลพ
หมายเลขบัตรประชาชน 3501900531062
ที่อยู่ 110 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
7. ชื่อ-สกุล นายอรุณ ศรีผัด
หมายเลขบัตรประชาชน 3501900526981
ที่อยู่ 18 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
8. ชื่อ-สกุล นางยุพิน หินใส
หมายเลขบัตรประชาชน 3501900532638
ที่อยู่ 154 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตตี้ ต.หนองผึ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

9. ชื่อ-สกุล นายอินทร สุดใจ
หมายเลขบัตรประชาชน 3501900527871
ที่อยู่ 38 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตถี่ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
10. ชื่อ-สกุล นางไพรินทร์ ในอารีย์
หมายเลขบัตรประชาชน 3501900526395
ที่อยู่ 5 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตถี่ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
11. ชื่อ-สกุล ร.ต.ธนิก มัสนิท
หมายเลขบัตรประชาชน
ที่อยู่ หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตถี่ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
12. ชื่อ-สกุล นายปัน มัสนัท
หมายเลขบัตรประชาชน 3501900526484
ที่อยู่ 5 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตถี่ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
13. ชื่อ-สกุล นางแสงจันทร์ ฟองฤทธิ์
หมายเลขบัตรประชาชน 3501900531429
ที่อยู่ 117 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตถี่ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
14. ชื่อ-สกุล นางทัศนีย์ หน่อทิม
หมายเลขบัตรประชาชน 3501900328682
ที่อยู่ 60 หมู่ 7 บ้านป่าเกี๊ตถี่ ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่